

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา
โรงเรียนกบังกพิทยาคม จังหวัดยะลา

นายพนา อรัญภาค

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Guidelines for Development of Islamic Study Instruction of
Kabang Pittayakom School in Yala Province**

Mr. Pana Aranyapak

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Education Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

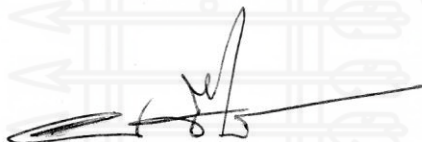
2019

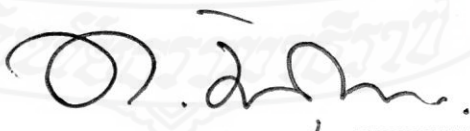
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา
โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
ชื่อและนามสกุล นายพนา อรัญภาค
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา **คั่นคว่ำอิสระ** แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม

จังหวัดยะลา

ผู้ศึกษา นายพนา อรัญภาค รหัสนักศึกษา 2562300547

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การศึกษา **คั่นคว่ำอิสระ** ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา และ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานและวางแผนการพัฒนาการศึกษาอิสลามศึกษาของโรงเรียนกาบังพิทยาคม ได้แก่ ครูผู้สอนอิสลามศึกษา จำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้แก่ แนวคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1) ปัญหาในการจัดการศึกษา ในด้านปัจจัย พบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามศึกษามีไม่เพียงพอ และขาดความมั่นคงในอาชีพ เนื้อหาหลักสูตรมีมากเกินไป และบางเรื่องก็ยากต่อการทำความเข้าใจ ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ งบประมาณมีจำกัดและไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ด้านกระบวนการ พบว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ขาดการพัฒนาสื่อการสอน การวัดประเมินผลยังไม่หลากหลาย และการนิเทศภายในยังไม่สามารถช่วยพัฒนาการสอนของครูได้ ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ พบว่า นักเรียนบางรายมีผลสัมฤทธิ์ต่ำในรายวิชาอิสลามศึกษา และไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม และ 2) แนวทางการพัฒนา ด้านปัจจัย พบว่า ควรเพิ่มอัตราครูผู้สอนหรือจัดหาอาสาสมัครชุมชนที่มีความพร้อมมาช่วยสอน ควรให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาตนเองของครูเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านกระบวนการ ควรมีการพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการสอน ควรจัดหาคณะกรรมการนิเทศที่มีความรู้ด้านอิสลามศึกษาร่วมเป็นกรรมการนิเทศ ควรมีการจัดตารางการใช้ห้องแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างเหมาะสม ควรบูรณาการการเรียนอิสลามศึกษากับวิชาสังคมศึกษา ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อจูงใจในการจัดกิจกรรมประกวดสื่อการสอนและนวัตกรรมการสอนที่หลากหลาย ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ควรจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดียิ่งขึ้น ควรนำวิทยากรทางศาสนาอิสลามมาบรรยายความรู้และหลักปฏิบัติตามแนวทางของศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง

คำสำคัญ การจัดการศึกษา อิสลามศึกษา แนวทางการพัฒนา

Independent study title: Guidelines for Development of Islamic Study Instruction of Kabang Pittayakom School in Yala Province

Author: Mr. Pana Aranyapak; **ID:** 2562300547;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Ketkanok Urwongse, Associate Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The objectives of this independent study were to study (1) problems of Islamic Study instruction of Kabang Pittayakom School in Yala province; and (2) guidelines for development of Islamic Study instruction of Kabang Pittayakom School in Yala province.

The key research informants were the persons involving in the operation of Islamic Study instruction and determination of guidelines for development of Islamic Study instruction of Kabang Pittayakom School classified into 6 Islamic Study teachers and 7 members of the Basic Education School Board. The data collecting instrument was a form containing question guidelines for focus group discussion on problems and guidelines for development of Islamic Study instruction. Data was analyzed with content analysis.

The research findings were as follows: (1) regarding problems of Islamic Study instruction, it was found that for the input factors there were the problems of insufficiency of Islamic Study teachers and the lack of security in their profession; too much content in the curriculum and some topics being too difficult to understand; insufficiency of classrooms and learning resources; limitation of the budget; and the lack of cooperation from the community; for the process factors there were the problems of the created learning management plans being not in line with the curriculum; the lack of instructional media development; measurement and evaluation of learning being not diversified enough; and the internal supervision still not being able to help the teachers to develop their own instruction; and for the product or output factors there was the problem of some students having low learning achievement in the Islamic Study Course and not conducting themselves according to the principles of Islam religion; and (2) regarding the development guidelines, it was found that for the input factors, the position allotment for Islamic Study teachers should be increased or community volunteers who are qualified to teach should be procured; and the school should provide teachers with advices on how to develop themselves in order to achieve progress in their career; for the process factors, the efficiency of internal supervision should be improved to develop the teachers' teaching ability; the persons who are experts on Islamic Study should be invited to be the supervisors for the teachers; appropriate timetable for using the resource room of the school should be created; Islamic Study should be integrated with the social studies instruction; and the budget support should be provided to motivate teachers to organize activities on contesting of various instructional media and innovations; and for the product or output factors, the school should organize the meeting with the parents to seek cooperation in helping the students to increase their learning achievement and have more desirable characteristics; and persons who are experts on Islam religion should be invited to be resource persons to lecture on correct knowledge and practice principles of Islam religion.

Keywords: Instruction, Islamic Study, Guidelines for development

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประสบความสำเร็จอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เพราะความรู้ที่ได้จากแขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้กำลังใจ คำแนะนำ หลักการ แนวคิด และกระบวนการวิจัย ตลอดระยะเวลาของการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ และรองศาสตราจารย์ ดร.อรรถพ จินะวัฒน์ ที่ได้อนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาสละเวลาช่วยเหลือตรวจสอบความถูกต้องของแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา และขอขอบพระคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ทั้งครูผู้สอนอิสลามศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

พนา อรัญภาค
กุมภาพันธ์ 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
กรอบความคิดการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับอิสลามศึกษา	11
การจัดเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	15
การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้	37
การดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
ผู้ให้ข้อมูล	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 ปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	56
ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	60
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปการวิจัย	65
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	86
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ	87
ข หนังสือขอความร่วมมือ	92
ค แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม	95
ง ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลครูผู้สอนอิสลามศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและการวิเคราะห์ข้อมูล	107
จ ราชานามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	120
ประวัติผู้ศึกษา	122

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนและครูจ้างสอนอิสลามศึกษาปี พ.ศ.2550	16
ตารางที่ 2.2 สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตร อิสลามศึกษา	25
ตารางที่ 2.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา	28
ตารางที่ 2.4 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	43
ตารางที่ 2.5 จำนวนนักเรียนโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	43
ตารางที่ 2.6 จำนวนนักเรียนโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ที่เรียนหลักสูตร อิสลามศึกษาปีการศึกษา 2562	44
ตารางที่ 2.7 การเปรียบเทียบผลทดสอบระดับชาติอิสลามศึกษา (I-Net) ประจำปีการศึกษา 2560 ปีการศึกษา 2561	45

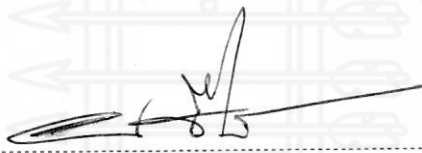

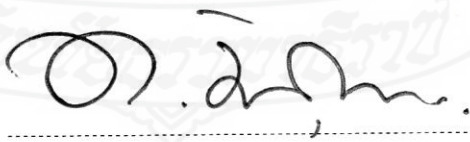
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา
โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
ชื่อและนามสกุล นายพนา อรัญภาค
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา **คั่นคว่ำอิสระ** แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม

จังหวัดยะลา

ผู้ศึกษา นายพนา อรัญภาค รหัสนักศึกษา 2562300547

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การศึกษา **คั่นคว่ำอิสระ** ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา และ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานและวางแผนการพัฒนาการศึกษาอิสลามศึกษาของโรงเรียนกาบังพิทยาคม ได้แก่ ครูผู้สอนอิสลามศึกษา จำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้แก่ แนวคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1) ปัญหาในการจัดการศึกษา ในด้านปัจจัย พบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามศึกษามีไม่เพียงพอ และขาดความมั่นคงในอาชีพ เนื้อหาหลักสูตรมีมากเกินไป และบางเรื่องก็ยากต่อการทำความเข้าใจ ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ งบประมาณมีจำกัดและไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ด้านกระบวนการ พบว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ขาดการพัฒนาสื่อการสอน การวัดประเมินผลยังไม่หลากหลาย และการนิเทศภายในยังไม่สามารถช่วยพัฒนาการสอนของครูได้ ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ พบว่า นักเรียนบางรายมีผลสัมฤทธิ์ต่ำในรายวิชาอิสลามศึกษา และไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม และ 2) แนวทางการพัฒนา ด้านปัจจัย พบว่า ควรเพิ่มอัตราครูผู้สอนหรือจัดหาอาสาสมัครชุมชนที่มีความพร้อมมาช่วยสอน ควรให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาตนเองของครูเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านกระบวนการ ควรมีการพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการสอน ควรจัดหาคณะกรรมการนิเทศที่มีความรู้ด้านอิสลามศึกษาร่วมเป็นกรรมการนิเทศ ควรมีการจัดตารางการใช้ห้องแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างเหมาะสม ควรบูรณาการการเรียนอิสลามศึกษากับวิชาสังคมศึกษา ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อจูงใจในการจัดกิจกรรมประกวดสื่อการสอนและนวัตกรรมการสอนที่หลากหลาย ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ควรจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดียิ่งขึ้น ควรนำวิทยากรทางศาสนาอิสลามมาบรรยายความรู้และหลักปฏิบัติตามแนวทางของศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง

คำสำคัญ การจัดการศึกษา อิสลามศึกษา แนวทางการพัฒนา

Independent study title: Guidelines for Development of Islamic Study Instruction of Kabang Pittayakom School in Yala Province

Author: Mr. Pana Aranyapak; **ID:** 2562300547;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Ketkanok Urwongse, Associate Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The objectives of this independent study were to study (1) problems of Islamic Study instruction of Kabang Pittayakom School in Yala province; and (2) guidelines for development of Islamic Study instruction of Kabang Pittayakom School in Yala province.

The key research informants were the persons involving in the operation of Islamic Study instruction and determination of guidelines for development of Islamic Study instruction of Kabang Pittayakom School classified into 6 Islamic Study teachers and 7 members of the Basic Education School Board. The data collecting instrument was a form containing question guidelines for focus group discussion on problems and guidelines for development of Islamic Study instruction. Data was analyzed with content analysis.

The research findings were as follows: (1) regarding problems of Islamic Study instruction, it was found that for the input factors there were the problems of insufficiency of Islamic Study teachers and the lack of security in their profession; too much content in the curriculum and some topics being too difficult to understand; insufficiency of classrooms and learning resources; limitation of the budget; and the lack of cooperation from the community; for the process factors there were the problems of the created learning management plans being not in line with the curriculum; the lack of instructional media development; measurement and evaluation of learning being not diversified enough; and the internal supervision still not being able to help the teachers to develop their own instruction; and for the product or output factors there was the problem of some students having low learning achievement in the Islamic Study Course and not conducting themselves according to the principles of Islam religion; and (2) regarding the development guidelines, it was found that for the input factors, the position allotment for Islamic Study teachers should be increased or community volunteers who are qualified to teach should be procured; and the school should provide teachers with advices on how to develop themselves in order to achieve progress in their career; for the process factors, the efficiency of internal supervision should be improved to develop the teachers' teaching ability; the persons who are experts on Islamic Study should be invited to be the supervisors for the teachers; appropriate timetable for using the resource room of the school should be created; Islamic Study should be integrated with the social studies instruction; and the budget support should be provided to motivate teachers to organize activities on contesting of various instructional media and innovations; and for the product or output factors, the school should organize the meeting with the parents to seek cooperation in helping the students to increase their learning achievement and have more desirable characteristics; and persons who are experts on Islam religion should be invited to be resource persons to lecture on correct knowledge and practice principles of Islam religion.

Keywords: Instruction, Islamic Study, Guidelines for development

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประสบความสำเร็จอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เพราะความรู้ที่ได้จากแขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้กำลังใจ คำแนะนำ หลักการ แนวคิด และกระบวนการวิจัย ตลอดระยะเวลาของการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ และรองศาสตราจารย์ ดร.อรรถพ จินะวัฒน์ ที่ได้อนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาสละเวลาช่วยเหลือตรวจสอบความถูกต้องของแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา และขอขอบพระคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ทั้งครูผู้สอนอิสลามศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

พนา อรัญภาค
กุมภาพันธ์ 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
กรอบความคิดการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับอิสลามศึกษา	11
การจัดเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	15
การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้	37
การดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
ผู้ให้ข้อมูล	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 ปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	56
ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	60
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปการวิจัย	65
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	86
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ	87
ข หนังสือขอความร่วมมือ	92
ค แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม	95
ง ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลครูผู้สอนอิสลามศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและการวิเคราะห์ข้อมูล	107
จ ราชานามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	120
ประวัติผู้ศึกษา	122

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนและครูจ้างสอนอิสลามศึกษาปี พ.ศ.2550	16
ตารางที่ 2.2 สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตร อิสลามศึกษา	25
ตารางที่ 2.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา	28
ตารางที่ 2.4 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	43
ตารางที่ 2.5 จำนวนนักเรียนโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	43
ตารางที่ 2.6 จำนวนนักเรียนโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ที่เรียนหลักสูตร อิสลามศึกษาปีการศึกษา 2562	44
ตารางที่ 2.7 การเปรียบเทียบผลทดสอบระดับชาติอิสลามศึกษา (I-Net) ประจำปีการศึกษา 2560 ปีการศึกษา 2561	45

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษมากกว่าท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งในแง่ของความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ การเป็นดินแดนที่เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอิสลามที่สำคัญและเป็นที่ยึด และพื้นที่ที่มีประชากรหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยส่วนใหญ่ชาวไทยเชื้อสายมาลายูซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ด้วยลักษณะเฉพาะพื้นที่ที่แตกต่างกันไปจากพื้นที่อื่น ๆ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญและกำหนดให้ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา เป็นเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ ที่จะต้องดำเนินนโยบายในการพัฒนาและแก้ปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความเข้าใจระหว่างประชาชนกับข้าราชการ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันของคนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน แม้แตกต่างกันทางด้านศาสนา ภาษา ประเพณีและวัฒนธรรม ให้มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและสันติสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2551 น.๗)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ประกอบกับเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 รับผิดชอบต่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยใน ปี พ.ศ. 2548 ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น สถานการณ์ปัจจุบัน รูปแบบการจัดการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความหลากหลายรูปแบบการจัดการศึกษาและในหลายด้านยังคงมีความซ้ำซ้อน กระบวนการจัดการศึกษาบางด้านขาดประสิทธิภาพ มีการออกกลางคัน ขาดความยืดหยุ่น ขาดความเชื่อมโยง และไม่สามารถเทียบโอนระหว่างกันได้ เช่น หลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องเรียนซ้ำ เสียเวลาบางส่วน ไม่ได้เรียนวิชาชีพที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนของรัฐไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน ทำให้โรงเรียนของรัฐไม่เป็นที่ยอมรับ

ของประชาชนในท้องถิ่น และยังส่งผลให้เด็กไทยพุทธและมุสลิมบางส่วนขาดการเรียนรู้ร่วมกัน ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องยึดหลักการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับชีวิต อัตลักษณ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความต้องการของท้องถิ่นและประชาชนที่มีลักษณะเฉพาะบนพื้นฐานของหลักศาสนา ที่เชื่อมโยงหลักการทางศาสนาเข้ากับวิชาสามัญและวิชาชีพที่ยึดผู้เรียนและประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยให้มีการบริหารจัดการในลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่นการพัฒนาสถานศึกษาของรัฐ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาของรัฐทุกระดับสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้สถานศึกษาของรัฐร่วมมือกับชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระบรมราโชวาท “เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา”(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2553,น. 7-8)

อย่างไรก็ตามอุปสรรค ด้านความเชื่อ ค่านิยม ตามวิถีของมุสลิมในการเล่าเรียนศาสนา มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนของพื้นที่ในทุก ๆ ด้าน รวมถึงด้านการศึกษา ซึ่งในทัศนะของอิสลาม มุสลิมที่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นกับหลักคำสอนของอิสลาม เป็นวิถีในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และรู้จักศาสนาควรจะต้องผ่านกระบวนการศึกษา ซึ่งต้องเป็นการศึกษาด้านอิสลามที่มีความเข้มข้น มีคุณภาพ และเป็นการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ผู้เรียน สามารถดำรงชีวิตตามวิถีทางศาสนาได้อย่างเคร่งครัด ประกอบกับความเชื่อของผู้ปกครองที่ว่า เป็นการไม่สมควรหากส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนของรัฐซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างนักเรียนชายและหญิง มีการจัดกิจกรรมที่เป็นวัฒนธรรมของชาวพุทธ ไม่มีวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นมุสลิมจะกระทบต่อความเชื่อทางศาสนาอิสลาม ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการแบ่งแยกระหว่างนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์,2551,น.๗)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การพัฒนาด้านอิสลามศึกษา เร่งพัฒนาการศึกษาอิสลามศึกษาในพื้นที่ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งในโรงเรียนของเอกชนและโรงเรียนของรัฐโดยการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาที่ใช้ในสถาบันการศึกษาปอเนาะ ตาดิกา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาให้เป็นเอกภาพ เป็นมาตรฐานเดียวกันสามารถเทียบโอนระหว่างกันได้ ทำให้ผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลาในการเรียนซ้ำ และไม่ต้องสิ้นเปลืองทรัพยากร โดยไม่จำเป็นรวมทั้งหาแนวทางสนับสนุน ส่งเสริม ให้โรงเรียนของรัฐบาลสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาศาสนาให้เข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา(เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2551,น.๙)

อย่างไรก็ตามหากจะกล่าวถึงการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐกล่าวได้ว่า มีการดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ซึ่งได้ พัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษามาเป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับใช้ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 50 โดยจัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในหลักสูตรประถมศึกษา และจัดเป็นรายวิชา ในหมวดสังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น.1-2)

ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา ในสาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรมและจริยธรรม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ ประสบการณ์ การปฏิบัติ และทักษะเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรม ที่ว่าด้วยหลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรมตามคำสอนของศาสนาอิสลาม มีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถประมวลความรู้ แนวคิด และปฏิบัติตนตามหลักธรรม คำสอน เพื่อปลูกฝังให้เป็นคนดี มีศรัทธา มีความยำเกรงต่อพระเจ้า บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข หลักสูตรดังกล่าวแม้ได้เปิดโอกาสให้จัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาให้แก่ผู้เรียน แต่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่าสถานศึกษาจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษายังไม่มีความเข้มเพียงพอ เพราะส่วนใหญ่จัดเวลาเรียนอิสลามศึกษาประมาณ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เท่านั้น และเมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับการศึกษาแล้ว จะไม่ได้รับวุฒิการศึกษาด้านศาสนาที่จะนำไปใช้เป็นหลักฐานในการศึกษาต่อด้านศาสนาหรือประกอบอาชีพได้ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนโยบายรัฐบาลที่สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัฒนธรรมและความต้องการของชุมชน ที่ผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานได้เรียนรู้วิชาสามัญควบคู่กับวิชาศาสนาอิสลาม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งคำนึงถึงความพร้อมด้านทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในแต่ละท้องถิ่นเป็นสำคัญ โดยมีได้บังคับให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปดำเนินการแต่ประการใด การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา จะต้องจัดบูรณาการกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัดในบางสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการวัดและประเมินผลที่อาจใช้ร่วมกันในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2553, น.2-3)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชนอย่างแท้จริง โดยให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในแถบจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา เขต 3 และสตูล เริ่มเปิดสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มที่เน้นทั้งวิชาสามัญควบคู่วิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 ขยายเพิ่มในปีการศึกษา 2551 และในปีการศึกษา 2553 รวมจำนวน 350 โรงเรียน ซึ่งเมื่อผู้เรียนจบหลักสูตรจะได้รับวุฒิการศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2553, น.1-2)

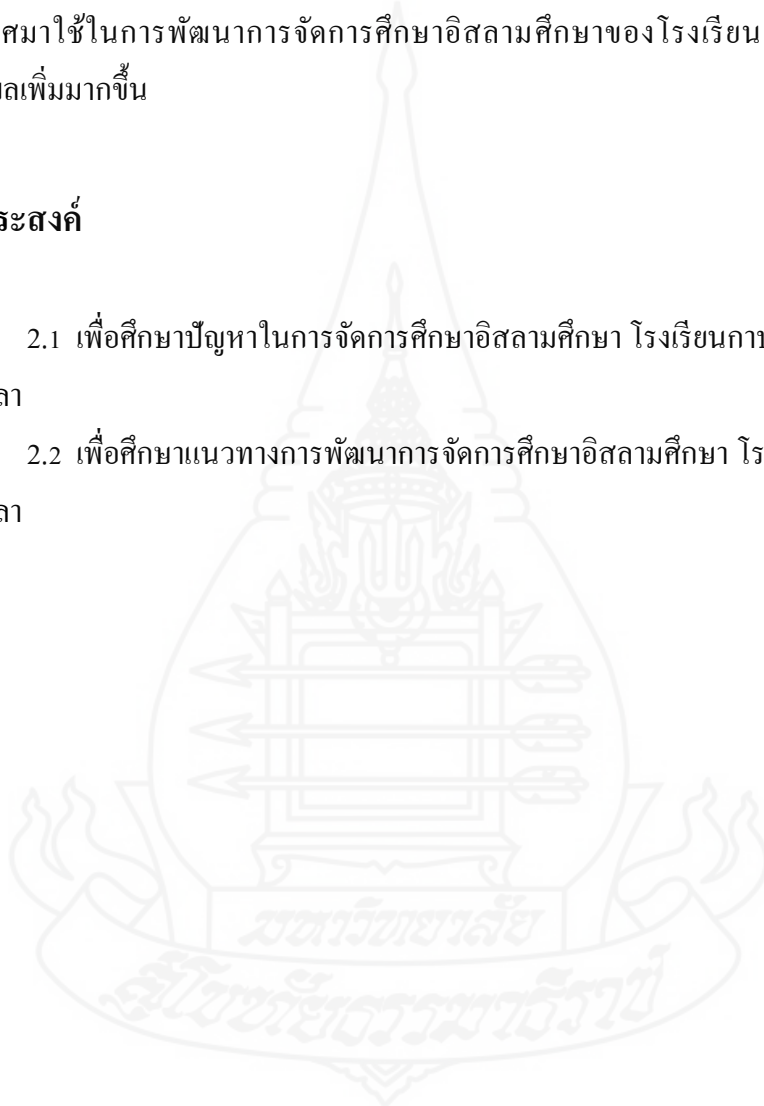
บริบทการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความซับซ้อนและมีความอ่อนไหวในแง่ของการบริหารจัดการและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมถึงการมีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม จะช่วยให้สถานศึกษาบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบ เข้าใจ เข้าถึง ความแตกต่าง ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมถึงสามารถพัฒนาได้ตรงเป้าหมายและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งทำให้สังคมในสามจังหวัดภาคใต้ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งการสมานฉันท์ และสังคมแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน การจัดการศึกษาในบริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม ในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงต้องพิจารณามิติความหลากหลายทางสังคม ภายใต้บริบทที่มีข้อจำกัด ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา และคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการให้บรรลุ 3 มิติ คือ มิติที่ 1 ด้านคุณภาพที่เทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มิติที่ 2 ด้านความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของสังคมพหุวัฒนธรรม มิติที่ 3 ด้านความมั่นคง ซึ่งหมายรวมถึงความมั่นคงของชุมชน ท้องถิ่นและความมั่นคงของชาติ (อำนาจ วิทยานุกูวดี,เรชา ชูสุวรรณ,และธวัช แสงสุวรรณ,2553, น.83-84)

สำหรับโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 15 เข้าร่วมโครงการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับหลักสูตรอิสลามศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2562) จากผลการทดสอบระดับชาติอิสลามศึกษา (I-Net)โรงเรียนกาบังพิทยาคม ชั้นอิสลามศึกษาระดับกลาง (มุดตะวัสสิฎะฮ.) ประจำปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 46.89 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 15,2562 น.9) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ยังไม่ดีพอ คะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 ไม่

ผ่านเกณฑ์ แสดงว่าคุณภาพการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ของ โรงเรียนกบบังพิทยาคม ต้องได้รับการพัฒนาต่อไป การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษา โดยศึกษาปัญหาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ วิเคราะห์ถึงปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ของโรงเรียนกบบังพิทยาคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาโรงเรียนกบบังพิทยาคม จังหวัดยะลา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

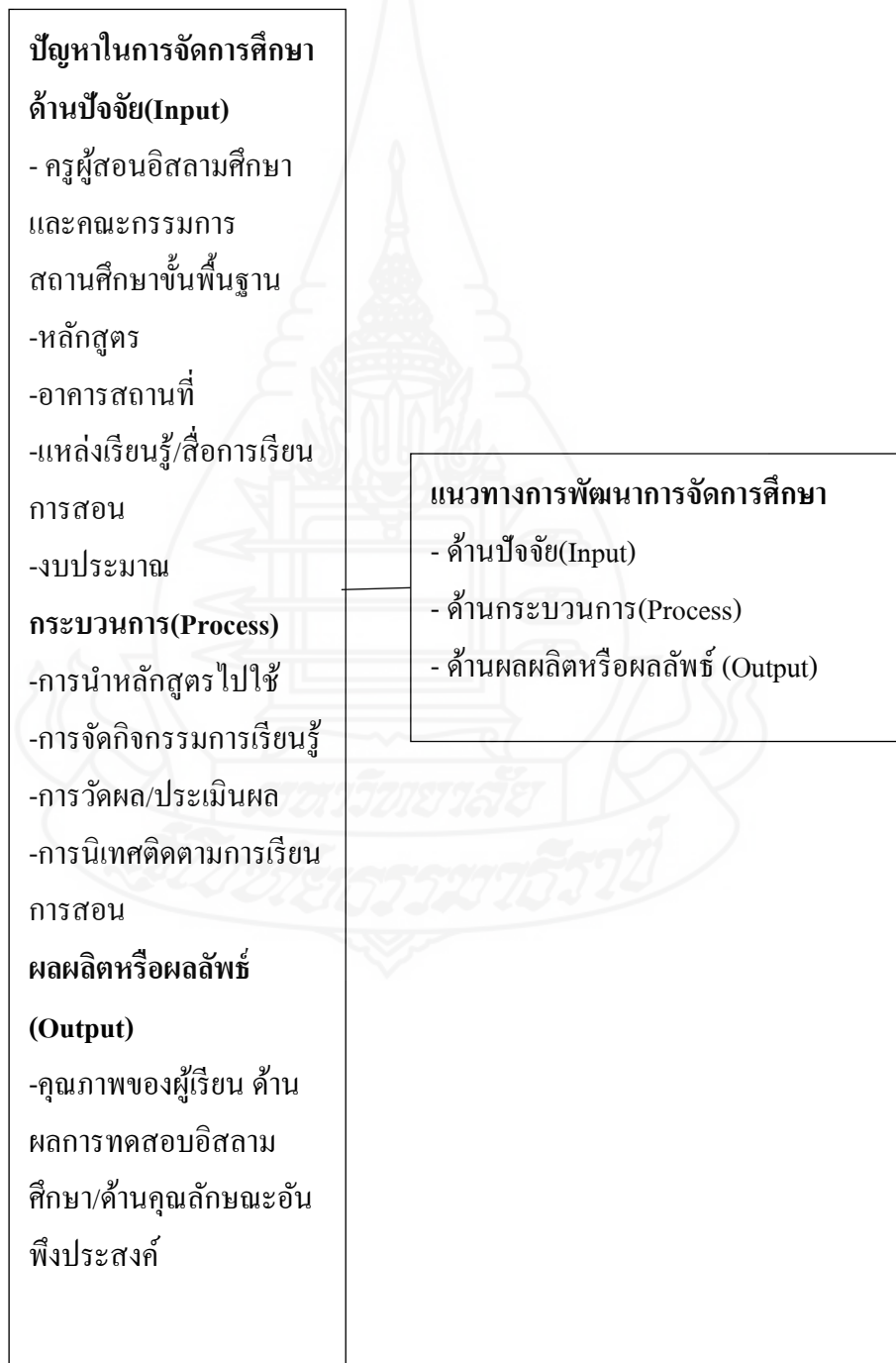
2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกบบังพิทยาคม
จังหวัดยะลา
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกบบังพิทยาคม
จังหวัดยะลา

3. กรอบความคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีระบบ ซึ่ง ทองอินทร์ วงศ์โสธร(2551, น.161-165)ได้กล่าวถึงโรงเรียนในฐานะเป็นระบบ วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, น.50-58) ได้กล่าวถึง ประเภทของระบบ และ สุนทร โคตรบรรเทา (2551, น.93-95) ได้กล่าวถึง ทักษะเชิงระบบของการบริหารสถานศึกษา ได้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา เพื่อเป็นกรอบในการวิจัย ได้ดังนี้

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา มีขอบเขต ดังต่อไปนี้

4.1 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานและวางแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา จำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครูในสถานศึกษา)

4.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีระบบ ของนักวิชาการต่าง ๆ 3 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านปัจจัย (Input)

- 1) ครูผู้สอนอิสลามศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) หลักสูตร
- 3) อาคารสถานที่
- 4) แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน
- 5) งบประมาณ

4.2.2 ด้านกระบวนการ (Process)

- 1) การนำหลักสูตรไปใช้
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) การวัดผล/ประเมินผล
- 4) การนิเทศติดตามการเรียนการสอน

4.2.3 ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output)

คุณภาพของผู้เรียน ผลการทดสอบอิสลามศึกษา/ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้ศึกษาดำเนินการศึกษา ในปีการศึกษา 2562

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติ ปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข

5.2 ปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ครอบคลุม ปัญหาในด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

5.3 ปัญหาการจัดการอิสลามศึกษาด้านปัจจัย หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สถานศึกษานำมาใช้ในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ประกอบด้วย ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนอิสลามศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน งบประมาณ ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

5.3.1 ครูผู้สอนอิสลามศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ด้านศาสนาอิสลามที่ได้รับการสรรหาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ให้ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษา โดยได้รับค่าตอบแทนจากเงินงบประมาณ

5.3.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้นำศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

5.3.3 หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5.3.4 อาคารสถานที่ หมายถึง อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

5.3.5 แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัชฌาศัย อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

5.3.6 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางหรือสิ่งต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคนิควิธีการ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ ข้อเท็จจริง แนวคิด วิธีการ ตลอดจน เจตคติ จากแหล่งเรียนรู้ หรือผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ปัญหาการจัดการอิสลามศึกษาด้านกระบวนการ หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อ ขั้นตอนวิธีการที่สถานศึกษา นำปัจจัยมาใช้เพื่อการจัดการศึกษา อิสลามศึกษา ประกอบด้วย ปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การนิเทศติดตาม การเรียนการสอน ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

5.4.1 การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ โดยกระบวนการที่สำคัญที่สุด คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีการพัฒนาการเรียนการสอน

5.4.2 การวัดผลประเมินผล หมายถึง เป็นกระบวนการเชิงปริมาณหรือการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งที่ปฏิบัติและเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพ หรือ ความดีของการปฏิบัติของผู้เรียนหรือของกิจกรรมในหลักสูตร

5.4.3 การนิเทศติดตามการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการชี้แนะ แนะนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมาย ที่วางไว้

5.5 ปัญหาการจัดการอิสลามศึกษาด้านผลผลิต หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการเกี่ยวกับผลที่ได้จากกระบวนการของการนำปัจจัยมาใช้ในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนในด้านผลการทดสอบอิสลามศึกษา/ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

5.5.1 ด้านผลการทดสอบอิสลามศึกษา หมายถึง การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอิสลามศึกษา ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

5.5.2 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา เป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมือง และพลโลก

5.6 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา หมายถึง วิธีการหรือแนวปฏิบัติ ในการส่งเสริมและพัฒนา การดำเนินการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ของ โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ครอบคลุม การจัดการศึกษาในด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศ สำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารในการวางแผนและพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกบังพิทยาคม อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.2 ครู ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ได้แนวทางในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอิสลามศึกษา
 2. การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
 3. การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
 4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาใน โรงเรียนของ โรงเรียนกาบังพิทยาคม
 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- สาระในรายละเอียด นำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอิสลามศึกษา

1.1 ความหมายของอิสลามศึกษา

มัสลิน มาหะมะ(2552,น.87-80)ได้กล่าวถึง อิสลามศึกษา ไว้ดังนี้
อิสลามศึกษา ไม่ใช่แค่การถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์หรือทักษะจากชนรุ่นหนึ่งไปยังชนอีกรุ่นหนึ่งแต่ในอิสลามการศึกษาที่มีความหมายที่กว้างและครอบคลุมทุกด้าน การศึกษาเป็นกระบวนการอบรมและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกายและจิตวิญญาณเพื่อผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ การศึกษาในอิสลามจะมีความหมายที่ครอบคลุม ดังต่อไปนี้

1. ด้รบียะฮ์ หมายถึง การอบรม การขัดเกลาจิตใจ
 2. ตะอ์ลีม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ รวมถึงความรู้ทางศาสนาและความรู้ทางโลก
 3. ตะอ์ดีบ หมายถึง การอบรมบ่มนิสัยให้มีคุณธรรม จริยธรรมและมีระเบียบวินัย
- จากคำนิยามข้างต้น จะพบว่าการศึกษาในอิสลามมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้
1. เป็นการศึกษาตลอดชีพ

2. เป็นการพัฒนาทุกส่วนของความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะด้านวิญญาณ สติปัญญา ร่างกายและสังคม

3. เป็นการสนองตอบวัตถุประสงค์ของการสร้างมนุษย์ คือเพื่อเป็นบ่าวของอัลลอฮ์และเป็นตัวแทนของพระองค์บนพื้นแผ่นดิน

4. ทำให้สมาชิกของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความเจริญรุ่งเรืองเป้าหมายของการศึกษาในอิสลามนั้นมีมากมายแต่เป้าหมายสูงสุดของการศึกษาอิสลามคือการสร้างมนุษย์เพื่อการเคารพภักดี(อิบาดะฮ์)และการเป็นผู้แทน(เคาะลีฟะฮ์)ของพระองค์บนพื้นแผ่นดินการที่มนุษย์จะเป็นบ่าวที่เคารพภักดีต่ออัลลอฮ์และเป็นเคาะลีฟะฮ์ได้ต้องเป็นมนุษย์ที่ศอลิห (บรรพชนผู้ประพฤติดีประพฤติชอบ) และสิ่งสำคัญที่จะทำให้มนุษย์เป็นบ่าวที่ดีของพระองค์นั้นคืออิสลามการที่จะรู้จักและเข้าใจอิสลามต้องอาศัยการศึกษาเท่านั้น หลักสูตรของการศึกษาอิสลามมีลักษณะโดยสรุป ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับการศรัทธาในความเอกภาพของอัลลอฮ์ (เตาฮีด) 2) เกี่ยวเนื่องกับศาสนา 3) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมนุษย์ 4) สอดคล้องกับทุกชีวิตบนพื้นแผ่นดิน

ความหมายของอิสลามศึกษา สรุปได้ว่า อิสลามศึกษา เป็นสาขาวิชาหนึ่งในสาขาศึกษา ทำการศึกษาประวัติศาสตร์ แนวคิดและแนวปฏิบัติ ของศาสนาอิสลามและชาวมุสลิม ตามบริบทของสังคมที่แตกต่างกัน ปัจจุบันมีการเปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา

1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554,น.1)ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับของศาสนาอิสลามที่กำหนดให้มุสลิมทุกคนหมั่นแสวงหาความรู้ ดังที่ปรากฏในอัล-หะดีษ ความว่า “การศึกษาเป็นสิ่งบังคับสำหรับมุสลิมทุกคน ” “ท่านทั้งหลายจงแสวงหาความรู้ตั้งแต่อยู่ในเปลจนกระทั่งถึงหลุมฝังศพ ” ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาคนตามแนวทางของอิสลามให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม

1.3 แนวคิดการศึกษาอิสลาม

ระบบการศึกษาอิสลามในปัจจุบันประเทศมุสลิมส่วนใหญ่มีระบบการศึกษาอยู่สองระบบที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ทั้งสองระบบวางอยู่บนพื้นฐานปรัชญาที่ต่างกันเป้าหมาย

ทางการศึกษาจึงแตกต่างกัน โดยปริยาย โดยที่อับรอฮิม ณรงค์รักษาเขต (2558, น.10-14) อธิบายแนวคิดการศึกษาทั้งสองนี้ คือ

1. การศึกษาแบบดั้งเดิม (Traditional System) ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม หรืออาจเรียกว่าระบบการศึกษาศาสนา (Religious System) การศึกษาในระบบนี้จะเน้นหนักในเรื่องศาสนาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนศรัทธาต่ออัลลอฮ์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และนำศาสนามาเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตและยอมรับว่าอะหฺยู (คำวิวรรณ์) เป็นแหล่งที่มาของสังขรรณ

2. การศึกษาแบบสมัยใหม่ (Modern System) ระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่เป็นระบบการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากปรัชญาตะวันตกและปรัชญาเซคคิวลาร์ (Secular) แยกศาสนาออกจากการเมืองการศึกษาในระบบนี้จะไม่ยอมรับว่าอะหฺยู (คำวิวรรณ์) คือ แหล่งที่มาของความรู้ แต่จะยอมรับความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่มาจากสมมุติฐานต่างๆที่ได้รับการทดลองทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น

ปัจจุบันการศึกษาทั้งสองระบบดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในประเทศมุสลิมผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษาแบบสมัยใหม่มักได้ทำงานกับภาครัฐ และได้ดำรงตำแหน่งที่สูง ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษาแบบดั้งเดิมจะเป็นครูสอนศาสนา บางคนอาจจะรับราชการ และได้รับตำแหน่งที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเป็นเช่นนี้ประชาชนส่วนใหญ่จึงมุ่งไปยังสถาบันที่ใช้ระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่ โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษา ที่มีโอกาสมักจะเลือกเรียนในสถาบันที่ใช้ระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่ ส่วนบรรดานักศึกษาที่ขาดโอกาสจะเลือกศึกษาในสถาบันการศึกษาแบบดั้งเดิม

ในประเทศไทยก็เช่นกัน การศึกษาอิสลามมีสองระบบ คือ การศึกษาแบบดั้งเดิมและระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่ บางสถาบันการศึกษาจะมีทั้งสองระบบ แต่จะเป็นอิสระต่อกัน เช่นกรณี โรงเรียนสองระบบ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งในช่วงเช้าจะเป็นการสอนวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียว ส่วนในตอนบ่ายจะเป็นระบบการสอนวิชาสามัญ แม้ในปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ใช้หลักสูตรบูรณาการ แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่า ผลผลิตของหลักสูตรนี้จะดีกว่าผลผลิตของหลักสูตรเดิมที่แยกวิชาศาสนาและวิชาสามัญออกจากกัน ทั้งนี้เพราะหลักสูตรบูรณาการที่แท้จริงไม่ได้หมายถึงการรวมวิชาศาสนาและวิชาสามัญเข้าด้วยกันเพียงอย่างเดียว แต่หลักสูตรบูรณาการมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น ความจริงการศึกษาในทัศนะอิสลาม เป็นการศึกษาแบบบูรณาการทั้งวิชาศาสนาและวิชาการเข้าด้วยกัน การกลับสู่ระบบการศึกษาแบบอิสลามที่แท้จริง จำเป็นที่จะต้องสร้างระบบใหม่ขึ้นมา ระบบการศึกษาใหม่ต้องเป็นแบบบูรณาการที่ทั้งสองระบบ สามารถศึกษาด้วยกันอย่างมีกฎเกณฑ์ และทั้งสองระบบจะแยกออกจากกันไม่ได้ ไม่ควรมีการแยกวิชาศาสนาออกจากวิชาสามัญหรือแยกวิชาสามัญออกจากวิชาศาสนาเพราะตามทัศนะ

อิสลามนั้นไม่ได้หมายถึงการศึกษาวิชาอัลกุรอาน หรือวิชาศาสนบัญญัติเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงการศึกษาทุกสาขาวิชาที่สอนตามทัศนะของอิสลาม

ในต้นศตวรรษที่ 21 นี้ถือว่าเป็นสมัยของการฟื้นฟูทางการศึกษา นักการศึกษามุสลิมต่างพยายามที่จะย้อนกลับไปสู่ ยุคของนะบีมุฮัมมัด สมัยนั้นการศึกษามีเพียงระบบเดียวแต่การบูรณาการที่แท้จริงเป็นสิ่งที่ยากในทางปฏิบัติ เพราะมิใช่ หมายถึงการรวมวิชาการต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ แม้วิชาการจะได้รับการบูรณาการเข้าด้วยกันแล้ว แต่สถานภาพของวิชาการต่าง ๆ จะไม่เท่าเทียมกัน วิชาการศาสนาจะมีสถานภาพที่สูงกว่าวิชาการอื่น ความพยายามในปัจจุบันที่ต้องการทำให้ทุกวิชามีสถานภาพที่เท่าเทียมกันเป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากปรัชญากลุ่มวัตถุนิยม อะลี อัครอฟ ได้กล่าวถึงสถานภาพของวิชาต่างๆ อย่างชัดเจนว่า ศาสตร์ในสาขาวิชาต่าง ๆ นั้นมีสถานภาพที่แตกต่างกัน ศาสตร์ที่เกี่ยวกับจิตวิญญาณจะมีสถานภาพที่สูงที่สุด ศาสตร์ที่เกี่ยวกับคุณค่าแห่งคุณธรรมจะมีความสำคัญรองลงมา จากนั้นก็จะเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับสติปัญญา หรือศาสตร์ที่จะนำมาซึ่งหลักการของสติปัญญา จากนั้นก็จะเป็นศาสตร์ที่ควบคุมและจัดระเบียบจินตนาการ และตามด้วยศาสตร์ที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถควบคุมประสาทสัมผัส

จากเป้าหมายการศึกษาที่ได้เสนอไว้ในการประชุมเกี่ยวกับการศึกษาอิสลามครั้งแรกที่เมืองเจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เราจะเห็นว่าการศึกษาในทัศนะของอิสลามเป็นการศึกษาแบบบูรณาการที่รวมวิชาสาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการทุกด้าน สิ่งเหล่านี้ได้ปรากฏให้เห็นในยุคแรกของอิสลาม คำศัพท์วิชาศาสนาและวิชาสามัญยังไม่ปรากฏเพราะทุกสาขาวิชาถูกรวมเข้าด้วยกันภายใต้วิชาศาสนา ที่เป็นเช่นนี้เพราะการศึกษาของชาวมุสลิมในยุคต้นของอิสลามมีเพียงระบบเดียวและหลักสูตรมีเพียงหลักสูตรเดียวเช่นกัน แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ปัจจุบันนี้วิชาศาสนาและวิชาสามัญถูกแยกออกจากกัน จนทำให้เกิดสองระบบ และระบบการศึกษาทั้งสองก็มีปรัชญาที่ขัดแย้งกัน การที่เราจะบูรณาการทั้งสองระบบการศึกษานี้เข้าด้วยกันจึงเป็นสิ่งที่ยาก ซัยยิดอะลี อัครอฟ มีทัศนะว่า เป็นไปไม่ได้ที่จะบูรณาการทั้งสองระบบการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันให้วางอยู่บนปรัชญาเดียวกัน เพราะปรัชญาของทั้งสองระบบนี้มีความขัดแย้งกันโดยสิ้นเชิง

สรุปว่าการบูรณาการการศึกษาที่สมบูรณ์แบบค่อนข้างที่จะเป็นไปได้ยากในสังคมปัจจุบัน เพราะหลักสูตร หนังสือ แบบเรียน วิธีการสอนตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของอิสลาม แม้ว่าจะสามารถปฏิบัติได้ในบางระดับ แต่ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างรอบคอบ เพราะการบูรณาการที่หละหลวมจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี อย่างไรก็ตามเมื่อเราตระหนักว่าหลักสูตรการศึกษาในอิสลามเป็นหลักสูตรบูรณาการ ความพยายามที่จะต้องบูรณาการการศึกษาจึงควรได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง นักปราชญ์มุสลิมและบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือ

อย่างจริงจังในการแก้ปัญหาการศึกษาและร่วมมือสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับอิสลาม อันจะนำมาซึ่งอารยธรรมและความรุ่งเรืองแก่สังคมมุสลิม

2. การจัดเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.1 การจัดเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น.25-29) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้

ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลาบางอำเภอ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งผู้นับถือศาสนาอิสลามจะต้องศึกษาในศรัทธา หลักปฏิบัติและหลักธรรม เพื่อนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัด ยึดมั่น ในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นหลักในการดำรงชีวิต ประกอบกับความจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน ดังปรากฏในหะดีษบทหนึ่ง “การศึกษาเป็นสิ่งบังคับสำหรับมุสลิม (ชายและหญิง)”

กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษาสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม จึงได้กำหนดให้มีการสอนอิสลามศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยจัดสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีเวลาเรียนโดยประมาณสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ซึ่งสาระดังกล่าวยังไม่มีความเข้มในการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม และเมื่อผู้เรียนจบในแต่ละช่วงชั้นแล้วจะไม่ได้รับวุฒิการศึกษาทางศาสนาที่จะเป็นหลักฐานนำไปใช้ในการศึกษาต่อด้านศาสนาในช่วงชั้นที่สูงขึ้น ดังนั้นชุมชนจึงเรียกร้องให้มีการสอนอิสลามศึกษาที่มีความเข้มควบคู่กับการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปี พ.ศ.2549 รัฐบาลได้กำหนด พัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยสนับสนุนงบประมาณจากกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ดำเนินการในโรงเรียนนำร่อง 142 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามได้เรียนรู้วิชาสามัญควบคู่กับวิชาอิสลามศึกษาอย่างทั่วถึง
2. เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบหลักสูตรได้คุณวุฒิทางศาสนาและสามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อทางศาสนาที่สูงขึ้น

3. เพื่อสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเยาวชนในสถานศึกษา

โดยมีเป้าหมายในการจัดสอนอิสลามศึกษาตามหลักสูตรอิสลามศึกษาในระดับประถมศึกษา เริ่มสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2550 จำนวน 100 โรงเรียน และจัดสอนอิสลามศึกษาตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีงบประมาณ 2550 จำนวน 42 โรงเรียน และในการดำเนินงานตามโครงการนี้ได้มีการจัดจ้างครูสอนอิสลามศึกษาจำนวน 407 คน ตามรายละเอียดในตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนและครูจ้างสอนอิสลามศึกษาปี พ.ศ.2550

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน		จำนวนครู
	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	
ยะลา	30	13	104
ปัตตานี	32	12	138
นราธิวาส	33	13	141
สงขลา	5	4	24
รวม	100	42	407

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553

วิธีการดำเนินงานการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐจะประกอบไปด้วยการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตร

กิจกรรมที่ 2 การปฐมนิเทศวิทยากรสอนอิสลามศึกษาที่จ้างสอนตามโครงการ

กิจกรรมที่ 3 การประชุมปฏิบัติการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

กิจกรรมที่ 4 การประชุมปฏิบัติการบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา 8 สาระการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 5 การประชุมปฏิบัติการสร้างเครื่องมือนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

กิจกรรมที่ 6 โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงาน

กิจกรรมที่ 7 การผลิตจัดหาจัดทำสื่อการเรียนการสอน

กิจกรรมที่ 8 การพัฒนาบุคลากรและสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐ ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2551 กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการไว้ดังนี้

1. สถานศึกษา มีหน้าที่

- 1.1 สร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษากับชุมชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 1.2 จัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาในระดับสถานศึกษา
- 1.3 สรรหาวิทยากรหรือครูผู้สอนอิสลามศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด
- 1.4 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้อิสลามศึกษา
- 1.5 จัดให้มีสถานที่สำหรับปฏิบัติละหมาดตามสภาพของสถานศึกษา
- 1.6 สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนาอิสลามทั้งภายในและภายนอกสถานที่
- 1.7 ส่งเสริมและสนับสนุนให้วิทยากรหรือครูผู้สอนศาสนาได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- 1.8 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดให้แก่ผู้เรียนที่เรียนจบหลักสูตรแต่ละระดับ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่

- 2.1 จัดทำแผนงาน โครงการการจัดการเรียนอิสลามศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา
- 2.2 นิเทศกำกับติดตามสนับสนุนช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาแก่สถานศึกษา
- 2.3 ประสานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 2.4 เสนอของบประมาณประจำปีสำหรับการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา
- 2.5 พัฒนาวิทยากรหรือครูผู้สอนอิสลามศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา

- 2.6 ศึกษาวิเคราะห์วิจัยสรุปผล และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
3. วิทยาการหรือครูผู้สอน มีหน้าที่
- 3.1 ปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนและชุมชน
 - 3.2 วางแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนการสอนเป็นรายสัปดาห์ล่วงหน้าก่อนดำเนินการสอนส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่รับมอบหมายตรวจและลงชื่อทุกครั้งก่อนดำเนินการสอนอย่างน้อย 1 สัปดาห์
 - 3.3 ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภาษาไทยยกเว้นในพื้นที่ที่มีอาจสอนภาษาไทยได้ให้ใช้ภาษาที่ใช้ในพื้นที่นั้น ๆ ตามความจำเป็น
 - 3.4 จัดทำบันทึกการปฏิบัติรายวันตามที่สถานศึกษากำหนด
 - 3.5 ดำเนินการประเมินผลตามสภาพจริงพร้อมทั้งจัดทำหลักฐานการประเมินรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน
 - 3.6 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งความรู้วิชาสามัญและวิชาทางศาสนาอิสลามโดยมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการเรียนรู้และหลักการของอิสลาม
 - 3.7 ปฏิบัติตามการมอบหมายและการแนะนำซึ่งชอบด้วยระเบียบ กฎหมาย หลักศาสนา และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.8 ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่ขัดกับหลักการของศาสนาอิสลามที่สถานศึกษาจัดขึ้น
 - 3.9 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับศาสนาวัฒนธรรมแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.10 ช่วยกันทำความสามัคคีในสถานศึกษาองค์กรและชุมชน
 - 3.11 ไม่นำคำสอนในศาสนาอิสลามมาเป็นข้อพิพาทในศาสนาเดียวกันหรือต่างศาสนา

การดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจึงเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนที่ต้องการให้บุตรหลานได้เรียนรู้อิสลามศึกษาที่เข้มข้นควบคู่กับการเรียนรู้วิชาสามัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ต้องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยสนับสนุนงบประมาณสำหรับดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนให้การสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐให้มีคุณภาพและสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

2.2 หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช

2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553,น.1-50)ได้กล่าวถึงหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้ยึดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

นอกจากนี้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีศรัทธามั่นมีความจงรักภักดีต่ออัลลอฮฺสุบฮานะฮฺวะตะอาวลา มีบุคลิกภาพตามแบบอย่างนบีมุฮัมมัดคืออัลลิลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลัม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่ดี เพื่อพัฒนาตนเองครอบครัวและสังคมก่อให้เกิดสันติสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

หลักการ

หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้ยึดหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

สำหรับหลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดหลักการเพิ่มเติม คือ

1. มุ่งเน้นพัฒนาความรู้ความเข้าใจยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

2. เป็นการศึกษาที่มุสลิมทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

จุดหมาย

จุดหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ยึดจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สำหรับหลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดจุดหมายเพิ่มเติม คือ

1. มีความศรัทธาต่ออัลลอฮ์สุบฮานะฮฺวะตะอาลา และปฏิบัติตามแบบอย่างของนบีมุฮัมมัดที่อัครอัครสุบฮานะฮฺวะตะอาลา ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม

2. มีความรู้ความเข้าใจมีทักษะในการอ่านอัล-กรุอาน และสามารถนำหลักคำสอนไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้

3. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีเหตุผลในการวินิจฉัยพิจารณาปัญหาต่าง ๆ โดยยึดหลักการอิสลาม

4. มีความภาคภูมิใจในความเป็นมุสลิมที่ดี มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทนเสียสละเพื่อส่วนรวม เห็นคุณค่าของตนเอง สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสันติสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัด และลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา

และความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยี ด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงานการ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม สำหรับหลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดสมรรถนะเพิ่มเติม คือ

5.1 ความสามารถในการอ่านอัล-กรุอาน เป็นความสามารถของผู้เรียนในการอ่านอัล-กรุอานตามหลักการ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม เพื่อการพัฒนาตนเอง ด้านการยึดมั่นศรัทธา การปฏิบัติศาสนกิจ การมีคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสมและสันติสุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

สำหรับหลักสูตรอิสลามศึกษามุ่งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้ คือ

1. รักการอ่านอัล - กรุอาน
2. รักการละหมาด
3. รักความสะอาด
4. มีมารยาทแบบอิสลาม
5. มีความรับผิดชอบ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลโดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา ให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดตามสาระการเรียนรู้ ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

สำหรับหลักสูตรอิสลามศึกษา กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มสาระ ดังนี้

1. อัล – กุรอาน
2. อัล – หะดีษ
3. อัล – อะกีดะฮ์ (หลักศรัทธา)
4. อัล – ฟิกฮ์ (ศาสนบัญญัติ)
5. อัตตารีค (ศาสนประวัติ)
6. อัล – อัคดาก (จริยธรรม)
7. ภาษาอาหรับ
8. ภาษามลายู / ภาษาอาหรับเสริม

ในแต่ละสาระได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษา ทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้ จะสะท้อนให้เห็นว่า ต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่ง

รวมถึง การทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

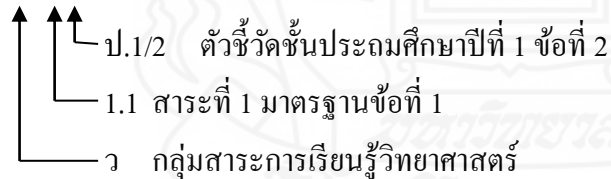
ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึง มาตรฐานการเรียนรู้มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

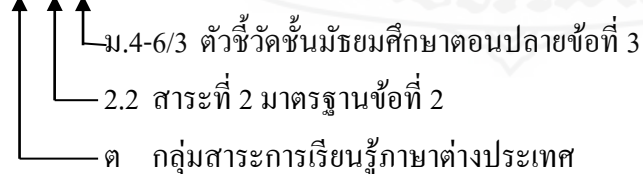
1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

สำหรับหลักสูตรอิสลามศึกษาได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบติดาอียะฮฺ) ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุดตะวัชชีฎะฮฺ) และระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวิยะฮฺ) เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนด้านต่าง ๆ ไว้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้หลักสูตรได้กำหนดรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อความเข้าใจและให้สื่อสารตรงกัน ดังนี้

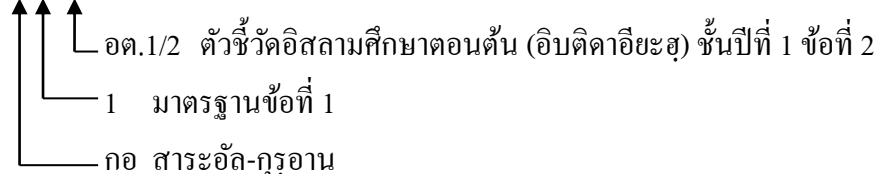
ว 1.1 ป. 1/2

ต 2.2 ม. 4-6/3

ก 1 อด. 1/2

ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามรายละเอียดใน ตารางที่ 2.2 ดังนี้

ตารางที่ 2.2 สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรอิสลามศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	หลักสูตรอิสลามศึกษา
1. ภาษาไทย	1. อัล - กุรอาน
2. คณิตศาสตร์	2. อัล - หะดีษ
3. วิทยาศาสตร์	3. อัล - อะกีดะฮ์ (หลักศรัทธา)
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4. อัล - ฟิกฮ์ (ศาสนบัญญัติ)
5. สุขศึกษาและพลศึกษา	5. อัศตารีค (ศาสนประวัติ)
6. ศิลปะ	6. อัล - อัคดาก (จริยธรรม)
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	7. ภาษาอาหรับ
8. ภาษาต่างประเทศ	8. ภาษามลายู / ภาษาอาหรับเสริม

ในส่วนของหลักสูตรอิสลามศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สาระที่ 1-8 ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สำหรับสาระที่ 8 ภาษามลายู/ภาษาอาหรับเสริม เป็น สาระที่สถานศึกษาสามารถเลือกจัดการเรียนรู้สาระใดสาระหนึ่ง ยกเว้นกรณีพื้นที่ที่ใช้ภาษามลายู ในการสื่อสารกำหนดให้จัดการเรียนรู้ภาษามลายู

สำหรับหลักสูตรอิสลามศึกษา กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ 8 สาระจำนวน 9 มาตรฐาน ดังนี้

สาระอัล - กุรอาน

มาตรฐานก 1 เข้าใจประวัติความสำคัญหลักการอ่านและหลักการอรรถาธิบายอัล-กุรอาน สามารถอ่านท่องจำอรรถาธิบายเห็นคุณค่าและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่าง สันติสุข

มาตรฐานก 2 ยึดมั่นในบทบัญญัติของอัล-กุรอานและนำไปปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างสันติสุข

สาระอัล - หะดีษ

มาตรฐานห 1 เข้าใจความหมายความสำคัญหลักการหลักคำสอนท่องจำอัล-หะดีษยึดมั่นและ นำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

สาระอัล – อะกีดะฮฺ (หลักศรัทธา)

มาตรฐานอ 1 เข้าใจความหมายความสำคัญและหลักฐานของหลักศรัทธาที่ยึดมั่นและนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง

สาระอัล – ฟิกฮฺ (ศาสนบัญญัติ)

มาตรฐานฟ 1 เข้าใจเห็นคุณค่าและปฏิบัติตามกฎหลักการบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับอบิดาต มูอามาลาต มุนากาฮาต และญินาญาต เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจและการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

สาระอัตตารีค (ศาสนประวัติ)

มาตรฐานต 1 เข้าใจประวัติความเป็นมาความสำคัญของแต่ละยุคสมัยทางประวัติศาสตร์อิสลามสามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆอย่างเป็นระบบและเกิดความตระหนักในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สาระอัล – อัคลาภ (จริยธรรม)

มาตรฐานด 1 เข้าใจยึดมั่นและปฏิบัติตามจริยธรรมอิสลามในการพัฒนาตนบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัวสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระภาษาอาหรับ

มาตรฐานร 1 รู้และเข้าใจกระบวนการฟังพูดอ่านและเขียนมีทักษะและเห็นคุณค่าในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้สื่อความหมายค้นคว้าบทบัญญัติของศาสนาอิสลามอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

สาระภาษามลายู

มาตรฐานย 1 รู้และเข้าใจกระบวนการฟังพูดอ่านและเขียนมีทักษะและเห็นคุณค่าในการใช้ภาษามลายูเพื่อการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการเกี่ยวกับศาสนาอิสลามและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

สาระภาษาอาหรับเสริม

มาตรฐานส 1 รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษามีทักษะในการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามวัฒนธรรมทางภาษาอาหรับและมีเจตคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมอื่น

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความ มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกันเอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมิน และปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่นกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือเนตรนารียุวกาชาดผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุมชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจ ในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึง ความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคมมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

หลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดกิจกรรมเพิ่มเติมจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และเพิ่มเติมจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมพัฒนาจริยธรรมอิสลาม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี โดยการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ เช่น การเข้าค่ายการ

อบรมหลังละหมาด การฝึกปฏิบัติศาสนกิจ การพัฒนาบุคลิกภาพ การฝึกคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ตลอดจนฝึกการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

3.2 กิจกรรมชมรม/ชุมนุมทางศาสนาอิสลาม เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรในสถานการณ์จริง ตั้งแต่การ ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ชมรม/ชุมนุมนักอ่านอัล-กุรอาน (กอรี) ชมรม/ชุมนุมนะซีด ชมรม/ชุมนุมนักปาฐกถา หรือบรรยายธรรม เป็นต้น โดยให้สถานศึกษาและผู้เรียนร่วมกันกำหนดขึ้นตามความเหมาะสม ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม ไปใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษาจัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ตามรายละเอียดในตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	หลักสูตรอิสลามศึกษา
1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่านการเขียน การคิดคำนวณทักษะการคิดพื้นฐานการติดต่อสื่อสารกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและพื้นฐานความเป็นมนุษย์การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์สังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเครื่องมือในการเรียนรู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสมดุลทั้งด้านความรู้ความคิดความดีงามและมีความภูมิใจในความเป็นไทยตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ	1. ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบติดาอียะฮฺ) เป็นการศึกษาชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1-6 ที่เน้นการพัฒนาความรู้และทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาเรียนรู้ศาสนาอิสลามเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและเน้นทักษะกระบวนการพื้นฐานความเป็นมนุษย์

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	หลักสูตรอิสลามศึกษา
<p>2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)</p> <p>เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพมีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตนสามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ</p>	<p>2.ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุดตะวัชชี ฎะฮ์ฮะฮ์)</p> <p>เป็นการศึกษาชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง ปีที่ 1-3 ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้รายละเอียดในสาระเพิ่มขึ้นเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตนและทักษะในการดำเนินชีวิตตามวิถีอิสลามตลอดจนความรับผิดชอบต่อสังคมให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม มีความภูมิใจในความเป็นมุสลิม</p>
<p>3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)</p> <p>การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านสนองตอบความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพมีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตนสามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ</p>	<p>3. ระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวิยะฮ์)</p> <p>เป็นการศึกษาชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย ปีที่ 1-3 ที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตลอดจนการปลูกฝังความรู้ความคิดคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามตามวิถีอิสลามและความรับผิดชอบต่อสังคมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p>

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ ตามความพร้อม และจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา และสภาพของผู้เรียน ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

หลักสูตรอิสลามศึกษา

1. ระดับอิสลามศึกษาตอนต้นมีเวลาเรียน 320 - 360 ชั่วโมงต่อปีให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนสัปดาห์ละไม่เกิน 8 - 10 ชั่วโมง

2. ระดับอิสลามศึกษาตอนกลางมีเวลาเรียน 400 - 480 ชั่วโมงต่อปีให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคมีเวลาเรียนสัปดาห์ละไม่เกิน 10 - 12 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

3. ระดับอิสลามศึกษาตอนปลายมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 480 ชั่วโมงต่อปีให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคมีเวลาเรียนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

การจัดเวลาเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตามกรอบโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 นั้น มีเวลาเรียนที่สามารถจัดการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกันได้ทั้ง 2 หลักสูตร และเวลาเรียนที่สถานศึกษาจะต้องจัดเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกรอบโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระดับประถมศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดเวลาเรียน 320 - 360 ชั่วโมง/ปี โดยใช้เวลาเรียนดังนี้

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมจำนวน 40 ชั่วโมง/ปี

1.2 รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นจำนวน 40 ชั่วโมง/ปี

1.3 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเพิ่มเติมจากโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เกิน 200 ชั่วโมง/ปี

- 1.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 80 ชั่วโมง/ปี จัดกิจกรรมบูรณาการทั้งสอง
หลักสูตร
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดเวลาเรียน 400 - 480
ชั่วโมง/ปีโดยใช้เวลาเรียนดังนี้
- 2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมจำนวน 40 ชั่วโมง/ปี
- 2.2 รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นจำนวน
160 ชั่วโมง/ปี
- 2.3 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเพิ่มเติมจากโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เกิน 200 ชั่วโมง/ปี
- 2.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอีกจำนวน 80 ชั่วโมง/ปีจัดกิจกรรมบูรณาการทั้งสอง
หลักสูตร
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดเวลาเรียนไม่น้อยกว่า
480 ชั่วโมง/ปีโดยใช้เวลาเรียน ดังนี้
- 3.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 80 ชั่วโมง/3ปี
- 3.2 รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น จำนวน
520 ชั่วโมง/3 ปี
- 3.3 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเพิ่มเติมจากโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เกิน 600 ชั่วโมง/3ปี
- 3.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอีกจำนวน 240 ชั่วโมง/3 ปี จัดกิจกรรมบูรณาการทั้งสอง
หลักสูตร
- สถานศึกษาที่จัดสอนสาระอิสลามศึกษาในสาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม กลุ่ม
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมต้องจัดการเรียนการสอนสาระอิสลามศึกษาเป็น
รายวิชาเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง/ต่อสัปดาห์ (80 ชั่วโมง/ปี/ห้องเรียน) โดยใช้เวลาเรียนใน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี และเวลาเรียนจากรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติม
อีก 40 ชั่วโมง/ปี

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติทั้งหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้
สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ สำหรับพัฒนาเด็ก
และเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนต้องพยายามคัดสรร

กระบวนการเรียนรู้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการกระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัยกระบวนการเหล่านี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร สถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

1. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
2. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
4. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
5. จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
6. ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
7. วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

1. กำหนดเป้าหมายวางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
 2. เสาะแสวงหาความรู้เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ตั้งคำถามคิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
 3. ลงมือปฏิบัติจริงสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ
 4. มีปฏิสัมพันธ์ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและผู้สอน
 5. ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ทั้งนี้การเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีกระบวนการ และวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึง พัฒนาการทุกด้าน วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน เป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาในแต่ละระดับ มีจุดเน้นดังนี้

ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบติดาอียะฮฺ) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียนภาษามลายู/ภาษาอาหรับ การอ่านและท่องจำอัล-กุรอาน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยให้ผู้เรียนสามารถอ่านอัล-กุรอานจบ 30 ชุด โดยใช้การสอนรูปแบบที่หลากหลายและเน้นการสอนทักษะพื้นฐาน สำหรับมุสลิม เพื่อ

นำไปใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวัน ตลอดจนให้เรียนรู้ภาษาอาหรับ/ภาษามลายู เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ศาสนาอิสลามและการสื่อสาร

ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุดตะวัชชีฎะฮฺ) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสามารถความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน พัฒนาความสามารถทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตตามหลักการอิสลาม ให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเสริมสร้างสุขภาพส่วนตนและชุมชน ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ ควรเน้นการจัดการเรียนรู้แบบโครงการมากขึ้น เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจนำไปสู่การปฏิบัติจริงให้มากขึ้น และสามารถคิดพิจารณาอย่างมีวิจารณญาณ

ระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาเวียฮฺ) การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นสู่การศึกษาเฉพาะสาขามากขึ้น เน้นความสามารถ ความถนัด สามารถคิดพิจารณาอย่างมีวิจารณญาณในระดับสูง มีเป้าหมายให้สามารถปฏิบัติศาสนกิจเป็นกิจนิสัย มีวิถีคิดแบบอิสลามในการตัดสินใจของตนในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างสันติสุข

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึง ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภททั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลา การเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ศูนย์สื่อการเรียนรู้ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอนรวมทั้ง จัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับติดตามประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ ในการจัดทำกรเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อ การเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเนื้อหาที่มีความถูกต้อง และทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูล และสารสนเทศ ที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. **การประเมินระดับชั้นเรียน** เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงานแฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อย

เพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใดทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบายหลักสูตร โครงการหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดจน เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐาน ที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการจัดสอบนอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาในปีสุดท้ายของแต่ละระดับ คืออิสลามศึกษาตอนต้น (อิบติดาอียะฮฺ) อิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตตะวัชชีฎะฮฺ) และอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาอียะฮฺ) เข้ารับการประเมินซึ่งผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ ข้อมูลการประเมินในระดับต่างๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ

ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธ โรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึงที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องจัดทาระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

3. การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2562,น.6) ดำเนินแผนงานโครงการตามยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.2560 – 2579) กระทรวงศึกษาธิการ ตามยุทธศาสตร์ 6 ข้อ คือ

1. การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
 2. การผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน
 3. การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
 4. การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา
 5. การศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 6. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา
- โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานบนพื้นฐานความหลากหลายในวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์วิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน

2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมมาตรการการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสริมสร้างสวัสดิการให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย

สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2562, น.41-43) ได้จัดทำโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางสังคม

โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้โรงเรียนของรัฐจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ต้องการได้รับวุฒิทางศาสนา ได้เรียนครบตามหลักสูตรอิสลามศึกษา โดยความร่วมมือของชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน

3. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้เป็นไปตามหลักสูตรอิสลามศึกษา)

4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างถูกต้อง มีจิตสำนึกในอัตลักษณ์ วัฒนธรรมและความเป็นไทย

เป้าหมาย

1. เชิงปริมาณ

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 350 โรงเรียน ห้องเรียน จำนวน 3,207 ห้อง ผู้สอนอิสลามศึกษา จำนวน 1,336 คน นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 88,620 คน

2. เชิงคุณภาพ

2.1 โรงเรียนจัดการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

2.2 นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและได้รับวุฒิทางศาสนาที่สามารถใช้ศึกษาต่อด้านศาสนาในระดับที่สูงขึ้น

การดำเนินงาน

1. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 จัดสรรค่าตอบแทนวิทยากรรายเดือนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- 1.2 จัดสรรเป็นค่าสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับสำนักงานเขตพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 2.1 นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม โดยการนิเทศทางตรงและทางอ้อม
 - 2.2 สรุปรายงานผลการดำเนินงาน
3. ระดับสถานศึกษา
 - 3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 3.2 นิเทศ ติดตามการดำเนินงานภายในโรงเรียน
 - 3.3 สรุปรายงานผลการดำเนินงานให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของโรงเรียนกาบังพิทยาคม

สำหรับอำเภอกาบัง จังหวัดยะลา ประชาชนร้อยละ 73.00 นับถือศาสนาอิสลาม และใช้ภาษามลายูท้องถิ่นสื่อสาร โดยใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่ง และภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และประชาชนบางส่วนสื่อสารโดยใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว ประชาชนที่อยู่ในช่วงวัย 60 ปีขึ้นไป ยังอ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้ และความเชื่อ และความศรัทธา ค่านิยม ของผู้ปกครอง นิยมส่งบุตรหลานเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มากกว่าโรงเรียนของรัฐ (มัญญ พรหมน้อย, 2561, น.3)

การจัดการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นกลไก เครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาทางสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ ทักษะการดำรงชีวิต ความเจริญก้าวหน้า และวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาบุคคลที่พึงปรารถนาของสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดความมั่นคงของมนุษย์ในมิติต่างๆ

บริบทการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของ โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา มีดังนี้ โรงเรียนกาบังพิทยาคม (2562, น.3-16) ในที่นี้จะนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา ตราประจำโรงเรียน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ค่านิยมองค์กร กลยุทธ์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ มีรายละเอียดต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนกาบังพิทยาคม ตั้งอยู่เลขที่ 3 หมู่ที่ 5 ตำบลกาบัง อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา ประกาศจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2538 คณะทำงานได้ขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวน 90 ไร่ เป็นสถานที่ตั้งโรงเรียน กรมสามัญศึกษาได้แต่งตั้ง นายชำนาญ โบทพร ผู้ช่วย อาจารย์ใหญ่โรงเรียนธารโตวัฒนวิทย์ อำเภอนาทวี จังหวัดยะลา เป็นผู้บริหารโรงเรียน กรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบเบ็ดเสร็จ ก ข และ ค พร้อมงบประมาณปรับปรุงบริเวณโรงเรียนอีกส่วนหนึ่งให้อัตรากำลังครู 5 อัตรา นักการภารโรง 1 อัตรา และยาม 1 อัตรา

โรงเรียนกาบังพิทยาคมเริ่มรับนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และขยายชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ในปีต่อมาตามลำดับ ในระยะแรกการก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ โรงเรียนได้นำนักเรียนไปอาศัยเรียน ณ โรงเรียนยะหาสิริยานุกูล อำเภอยะหา จังหวัดยะลา จนถึงสิ้นปีการศึกษา 2541 และย้ายมาเรียน ณ โรงเรียนกาบังพิทยาคม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ในปีการศึกษา 2551 ทางโรงเรียนได้เปิดรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนวิทย์ - คณิต และแผนการเรียนศิลป์ - ทั่วไป

โรงเรียนกาบังพิทยาคม อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา) ได้เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐ (อิสลามศึกษาแบบเข้ม) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 โดยได้รับความร่วมมือจากผู้นำศาสนาอิสลาม กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อิหม่ามประจำอำเภอ ประชุมร่วมมือวางแผนการจัดการศึกษา การคัดเลือกวิทยากรการสอนศาสนาอิสลาม ในระยะเริ่มต้นปีการศึกษา 2550 เปิดสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น คู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะได้รับวุฒิอิสลามศึกษาตอนต้น (อิปตีดาอียะฮ์) และในปีการศึกษา 2553 เปิดสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลาง คู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะได้รับวุฒิอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตะวัชชีเตาะฮ์) ที่ตั้งโรงเรียน

เลขที่ 3 หมู่ 5 ตำบลกาบัง อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา รหัสไปรษณีย์ 95120

โทรศัพท์ 073-239309

สีประจำโรงเรียน ขาว -แดง

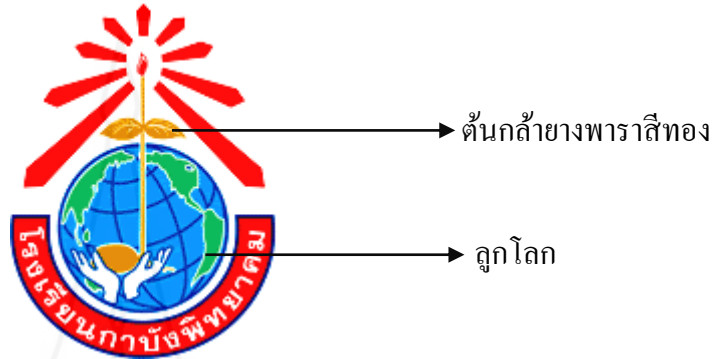
ปรัชญาโรงเรียน ปัญญาความรู้คือทิพยทรัพย์

คำขวัญโรงเรียน เรียนเด่น สุขภาพดี มีคุณธรรม นำสังคม

คติธรรมของโรงเรียน “นตถิปญญาสมาอาภา” แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี

คติพจน์ของโรงเรียน เราต้องแสดงบทบาทของเราให้ได้และดีที่สุด
 เป้าหมายของโรงเรียน “จัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ”
 อักษรย่อของโรงเรียน ก.พ.

ตราประจำโรงเรียน

ส่วนประกอบสาระสำคัญ

ต้นกล้าอย่างพาราสิทธิ์ทอง ส่วนเมล็ดอยู่ในอุ้งของฝ่ามือสีขาวส่วนยอดมีรัศมีสีแดงเก๋แหลก โดยมีลูกโลกพื้นน้ำสีฟ้า พื้นดินสีเขียว ลายเส้นสีน้ำเงิน เป็นฉากหลัง ส่วนล่างของลูกโลกเป็นชื่อของโรงเรียนกาบังพิทยาคม เป็นอักษรสีขาว บนพื้นสีแดง ขอบสีน้ำเงิน

ความหมาย

1) ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของอำเภอกาบัง เส้นรัศมีเปรียบกับ 8 กลุ่มสาระเรียนรู้กับ 1 กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน กล้าอย่างพาราสิทธิ์ทอง เปรียบกับ นักเรียนซึ่งกำลังเติบโต พัฒนาเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต

2) อุ้งฝ่ามือสีขาวเปรียบได้กับครูอาจารย์และผู้ให้การศึกษา

3) ลูกโลกเปรียบกับสังคมซึ่งนักเรียนต้องใช้ ความรู้และทักษะชีวิต อยู่ให้มีความสุขอย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์

“โรงเรียนกาบังพิทยาคมเป็น โรงเรียนชั้นนำประจำอำเภอจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณธรรม มีคุณภาพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21”

พันธกิจ

1. จัดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ยึดค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ตามแนวโรงเรียนสุจริต

3. บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ พัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็น แหล่งบริการทางการศึกษาแก่นักเรียนบุคลากรและชุมชน

5. ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม นำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการ ดำรงชีวิต ภูมิใจในความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับชาติ และสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับ การพัฒนาให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และใช้เทคโนโลยี การบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความเชื่อมั่นและพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ค่านิยมองค์กร

“องค์กรเป็นหนึ่ง มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม”

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลยุทธ์ที่ 4 ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกลักษณ์

มารยาทเด่น ชุมชนร่วมใจ

อัตลักษณ์

ยิ้มไหว้ ทักทายกัน

จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา โรงเรียนกา บังพิทยาคม (2562, น.5) ตามรายละเอียดในตารางที่ 2.4 ดังนี้

ตารางที่ 2.4 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

ตำแหน่ง	จำนวน		รวม
	ชาย	หญิง	
ผู้อำนวยการ โรงเรียน	1	-	1
ข้าราชการครู	3	13	16
พนักงานราชการ	1	4	5
วิทยากรสอนศาสนาอิสลาม	3	2	5
พนักงานบริการ	2	-	2
เจ้าหน้าที่ธุรการ	-	1	1
ลูกจ้างชั่วคราวพนักงานรักษา	1	-	1
ความปลอดภัย			
รวม	10	21	32

จำนวนนักเรียนโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา โรงเรียนกาบังพิทยาคม (2562, น.

6) ตามรายละเอียดในตารางที่ 2.5 ดังนี้

ตารางที่ 2.5 จำนวนนักเรียนโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

ชั้น	จำนวนนักเรียน		รวม
	ชาย	หญิง	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	25	32	57
มัธยมศึกษาปีที่ 2	24	44	68
มัธยมศึกษาปีที่ 3	24	27	51
มัธยมศึกษาปีที่ 4	19	30	49
มัธยมศึกษาปีที่ 5	13	28	41
มัธยมศึกษาปีที่ 6	10	9	19
รวม	115	170	285

ในปีการศึกษา 2562 โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา เปิดสอนหลักสูตรอิสลามศึกษา คู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1-3(จบได้รับวุฒิมุตะวะซซีเตาะฮฺ) ปีที่ 1-3 ระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (จบได้รับวุฒิชานาเวีย)

จำนวนนักเรียน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ที่เรียนหลักสูตรอิสลามศึกษา ปีการศึกษา 2562 จังหวัดยะลา โรงเรียนกาบังพิทยาคม (2562, น.7) ตามรายละเอียดในตารางที่ 2.6 ดังนี้

ตารางที่ 2.6 จำนวนนักเรียน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ที่เรียนหลักสูตรอิสลามศึกษา ปีการศึกษา 2562 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2562)

ชั้นเรียน	ห้อง	จำนวนนักเรียน/คน
อิสลามศึกษาตอนกลางปีที่1	อก.1/1	23
	อก.1/2	26
อิสลามศึกษาตอนกลางปีที่2	อก.2/1	25
	อก.2/2	34
อิสลามศึกษาตอนกลางปีที่3	อก.3/1	19
	อก.3/2	21
อิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 1	อป.1/1	14
	อป.1/2	34
อิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2	อป.2/1	17
	อป.2/2	16
	อป.2/1	12
อิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3	อป.3	4
รวม		245

ผลทดสอบระดับชาติอิสลามศึกษา (I-Net) ประจำปีการศึกษา 2560 ปีการศึกษา 2561 (ด้านผลผลิต:ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) รวมทุกกลุ่ม 8 สาขาการเรียนรู้อันอิสลามศึกษาระดับกลาง (มุตตะวัสตีฎาะฮ.) โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 15,2562 น.9) ตามรายละเอียดในตารางที่ 2.7 ดังนี้

ตารางที่ 2.7 การเปรียบเทียบผลทดสอบระดับชาติอิสลามศึกษา (I-Net) ประจำปีการศึกษา 2560 ปีการศึกษา 2561 (ด้านผลผลิต:ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) รวมทุกกลุ่ม 8 สาขาการเรียนรู้อันอิสลามศึกษาระดับกลาง (มุตตะวัสตีฎาะฮ.) โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

วิชา	ปีการศึกษา 2560	ปีการศึกษา 2561	ผลต่าง
อัล-กุร.อาน	31.73	33.00	+1.27
อัล-ฮาดีษ	54.62	34.17	- 20.45
อัล-อะกีดะฮ.(หลักศรัทธา)	50.89	71.33	+20.44
อัล-ฟิคว.(ศาสนบัญญัติ)	40.77	36.67	- 4.10
อັต-ตารีค(ศาสนประวัติ)	32.88	47.00	+14.12
อัล-อัคราก (จริยธรรม)	59.69	64.27	+4.58
ภาษามลายู	48.56	60.53	+11.97
ภาษาอาหรับ	36.79	27.47	- 9.32
ค่าเฉลี่ย	44.41	46.89	

ผลทดสอบระดับชาติอิสลามศึกษา(I-Net) ประจำปีการศึกษา2561 โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 46.89 วิชาอัล-อะกีดะฮ.(หลักศรัทธา) คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 71.33 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา วิชาอัล-อัคราก (จริยธรรม) คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.27 และ วิชาภาษาอาหรับ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.47 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี (2536, น.101-106) ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับดี ด้าน

เทคนิคการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและชุมชนอยู่ในระดับดี ด้านการใช้อุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และด้านผลการสอนอยู่ในระดับดี 2) ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ครูอิสลามศึกษาที่มีอายุต่างกันมีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านผลการสอน นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง ส่วนครูอิสลามศึกษาที่มีระดับการศึกษาสายสามัญวิชาชีพครูและวิชาศาสนาต่างกัน และมีประสบการณ์การสอนต่างกันไม่พบความแตกต่าง 3) ปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาที่พบจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอิสลามศึกษาบางส่วนยังไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้ มีเวลาอยู่กับนักเรียนน้อย ขาดความมีมนุษยสัมพันธ์ ขาดเทคนิคและความพร้อมในการสอนการใช้ภาษาไทยไม่ดีเท่าที่ควร ขาดอุปกรณ์การสอน ไม่มีความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผลนักเรียน และขาดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาดังกล่าวได้รับการเสนอแนะจากผู้บริหารโรงเรียนว่าเห็นควรให้มีการจัดอบรม ประชุม สัมมนา ปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูในทุก ๆ ด้าน ให้มีการนิเทศและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริม และให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์และงบประมาณ ตลอดจนเสริมสร้างให้ครูผู้สอนมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน โดยการบรรจุเป็นข้าราชการ

อามีเนาะ มามู (2544, น.131-132) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารส่วนมากมีปัญหา 1) ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เช่น สื่ออิสลามศึกษามีไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่ให้คำแนะนำในการผลิตสื่อและด้านพัฒนาครูผู้สอน เช่น จัดอบรมทางวิชาการน้อยมาก และไม่เปิดโอกาสให้ไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนอื่น สำหรับข้อเสนอแนะส่วนมากได้เสนอแนะไว้ คือ ควรจัดสรรสื่ออิสลามศึกษาให้เพียงพอ ควรให้การอบรมเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการผลิตสื่อ ควรจัดอบรมทางวิชาการในวิชาอิสลามศึกษาให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้ครูสอนอิสลามศึกษาได้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาส่วนมากมีปัญหา คือ สื่อมีไม่เพียงพอครูไม่มีความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน 2) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน มีปัญหามากที่สุดคือ ไม่มีห้องเรียนเป็นเอกเทศจึงไม่สามารถตกแต่งห้องเรียนได้ ห้องละหมาดหรือห้องปฏิบัติศาสนกิจมีไม่เพียงพอ และไม่ได้ ตกแต่งห้องเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ ควรจัดห้องเรียนอิสลามศึกษาเป็นเอกเทศ ควร

จัดห้องละหมาดหรือห้องปฏิบัติศาสนกิจให้เพียงพอ และควรตกแต่งห้องเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา

อีดันนัย์ อาลีกาแห (2553, น.104-106) ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่าสภาพปัญหาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองระบบ โดย ภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ 2) ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่าสภาพปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองระบบ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่า สภาพปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองระบบ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 4) ปัญหาด้านการวัดและประเมินผลครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่า สภาพปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองระบบ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 5) ความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียน การสอนอิสลามศึกษาใน โรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 5.1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีความต้องการมากที่สุด คือ อบรมด้านหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มให้แก่ครูอิสลามศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ พัฒนาผู้สอน รองลงมา คือ จัดและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานของนักเรียน 5.2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความต้องการมากที่สุดคือ นำเทคนิคใหม่ๆ ที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ อบรมเชิงปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนต้องการที่น้อยที่สุด คือ ต้องการห้องอิสลามศึกษา อยากให้ครูจบเฉพาะด้านครูอิสลามศึกษา ที่สอนวิชาอิสลามศึกษา และจัดทำแผนการสอนที่มีคุณภาพ 5.3) ด้านสื่อการเรียนการสอน มีความต้องการมากที่สุด คือ ต้องการสื่อและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เพียงพอ รองลงมาต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง เครื่องเล่นซีดี เป็นต้น ส่วนต้องการน้อยที่สุด คือ จัดแสดงนิทรรศการสื่อเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ 5.4) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีความต้องการมากที่สุดคือ คู่มือการวัดและประเมินการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกระดับการศึกษา

รองลงมา คือ จัดอบรมวิธีการวัดและประเมินผลให้แก่ครูสอนอิสลามศึกษา และประเมินผลให้เป็นไปแนวทางเดียวกันทุกโรง ต้องประเมินให้ครบ 3 ด้าน พุทธพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และประเมินทุกคาบหลังจากการเรียนการสอน

มูฮำหมัด มอลอ (2554, น.158-160) ได้ทำวิจัย เรื่อง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการแก้ปัญหาด้านการแปลงหลักสูตรสู่การเรียนการสอน ดังนี้ 1.1) การลดจำนวนเวลาเรียนในแต่ละคาบ การจัดการเรียนการสอนในท่ามกลางเวลาเรียนที่มีอย่างจำกัด เนื่องด้วยเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการลดเวลาจำนวนเวลาเรียนลง จากคาบละหนึ่งชั่วโมงอาจเหลือเพียง 40-50 นาที คือ สามารถจัดชั่วโมงสอน ได้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา 1.2) การบูรณาการกับการปฏิบัติกิจกรรม บูรณาการกับวิชาหะดีษ ให้ไปอยู่ในกิจกรรมการละหมาด พอละหมาดเสร็จก็จะให้ครูไปสอนวิชาหะดีษ วันละ 10-15 นาที จะได้ 50 นาทีในหนึ่งสัปดาห์

อับดุลซอหมัด เล็งฮะ (2557, น.189-190) ทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการวางแผนหลักสูตร ปัญหามากที่สุด คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ในจุดมุ่งหมายของการนำหลักสูตรอิสลามศึกษามาใช้ในสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ความกังวลของบุคลากรบางส่วนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจุดมุ่งหมายอันแท้จริงของการนำหลักสูตรอิสลามศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหามากที่สุด คือ ให้ข่าวสารเกี่ยวกับการนำหลักสูตรมาใช้ในสถานศึกษา โดยการจัดให้มีการประชุม/อบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาให้แก่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันมากที่สุด 2) ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร ปัญหามากที่สุด คือ การขาดแคลนซึ่งงบประมาณที่จะมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนอิสลามศึกษา โดยส่วนใหญ่ งบประมาณที่เห็นชัดเจนในส่วนของจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา จะเป็นงบประมาณเกี่ยวกับงบจ้างบุคลากร (เงินเดือน) ส่วนงบประมาณส่วนอื่นๆ ที่จะนำมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนนั้น ยังคงไม่เพียงพอต่อการจะนำไปใช้สนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหามากที่สุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอกับสถานศึกษาและจำนวนนักเรียน โดยในส่วนของสถานศึกษาเองนั้น สามารถจะบริหารจัดการตนเองได้โดยอาจมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาฯ ให้อำนาจ 3) ด้านการตรวจสอบคุณภาพการใช้หลักสูตร ปัญหามากที่สุด คือ การนิเทศการจัดการเรียนการสอน

อิสลามศึกษา ขาดความต่อเนื่องมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะภารกิจด้านการบริหารของผู้บริหารที่มีมาก ทำให้การจัดการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอน ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย แม้ว่าผู้บริหาร โรงเรียนจะได้ตั้งคณะกรรมการนิเทศในรูปแบบงานวิชาการขึ้นมาก็ตามแต่ในหลักการบริหารนั้น การนิเทศการจัดการเรียนการสอน เป็นภารกิจที่ผู้บริหารพึงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการเป็นผู้นำในองค์กรและสามารถให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะให้แก่บุคลากรได้อย่างเต็มที่ สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปัญหามากที่สุดคือ ต้องการให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ด้านการตรวจสอบคุณภาพการใช้หลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบคุณภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับมาก แต่เพื่อให้การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษามีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ผู้บริหาร โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษา 2) จัดให้มีการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ สามารถให้คำปรึกษาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โดยตรงแก่ครูอิสลามศึกษา

ลูกมาน หนูยาหมาด (2557, น.159 -161) ทำวิจัยเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ของ โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมหลักสูตร พบว่า 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 มีการอบรมชี้แจงเพื่อวางแผนการใช้หลักสูตร มีการศึกษาคู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร หนังสือประกอบการเรียนและศึกษาค้นคว้า ได้รับการจัดสรรงบประมาณ และจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และสถานที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และครูทำการสอนอิสลามศึกษาตรงตามวิชาเอกและคุณวุฒิ มีปัญหาเรื่องขาดแคลนครู มีครูไม่พอเพียง บางโรงเรียนมีครูแค่หนึ่งคนสอนเด็กทั้งโรงเรียน และบางโรงเรียนรวมห้องนักเรียนสองห้องไว้เป็นห้องเดียวกัน สอนรวมห้องเรียนสองห้องเป็นห้องเดียวบ้าง และมีปัญหาไม่มีศึกษานิเทศก์อิสลามศึกษามาดูแลการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนอิสลามศึกษา และจัดทำเอกสารหลักสูตรกันเอง ขาดการนิเทศ ไม่มีศึกษานิเทศก์ของอิสลามศึกษามาดูแล โดยตรงแต่มีศึกษานิเทศก์วิชาสังคมศึกษามาดูแลแทน 2) ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดหาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจกับการวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาที่ใช้ในปัจจุบันเป็นอย่างดี มีการ

ประชุม และวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา มีการเข้ารับการอบรมครูเพื่อจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ โรงเรียนมีการกำกับดูแลให้ครูอิสลามศึกษาจัดทำแผนการสอน มีการจัดทำแผนการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี และในด้านหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน มีปัญหา คือ มีเนื้อหามากเกินไป สอนไม่ทันกับเวลาเรียน วิชาอัลกุรอาน มีเนื้อหาของสุเราะที่มีจำนวนโองการมากมาย ไม่สอดคล้องกับพื้นฐานของเด็ก บางหน่วยการเรียนรู้อาจดูยากไปสำหรับแต่ละระดับชั้น เมื่อเทียบกับนักเรียนแต่ละท้องถิ่น เนื้อหาหลักสูตรตั้งมาตรฐานการเรียนสูงเกินไป ไม่สอดคล้องกับพื้นฐานของเด็กโรงเรียนสามัญ แต่เหมาะกับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการสอนวิชาอิสลามศึกษาครบทุกสาระวิชา ส่วนใหญ่จะทำแผนการสอนแค่คนละ 1 รายวิชา แต่ก็มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ครูสอนไม่ทันตามเนื้อหาหลักสูตรและไม่โยงยึดกับหลักสูตร สอนตามความเคยชิน สอนบางเนื้อหาเท่านั้น ไม่ได้สอนครบทุกเนื้อหา เพราะเด็กไม่มีพื้นฐานทางความรู้ศาสนาไม่ได้ เรียนวิชาพื้นฐานทางศาสนาเลย 4) ด้านการนิเทศติดตามผลและสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนมีการติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน มีการติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ผ่านการประชุมหมวดวิชา ติดตามการเรียนการสอน มีการโค้ช ซึ่ง ส่งแผนการเรียนรู้ตามนโยบายของโรงเรียน จะได้รับการนิเทศภายในโดยผ่านหมวดวิชา มีการโค้ชซึ่งในหมวดวิชา และขาดการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ ครูมีความต้องการดูแลจาก ศึกษานิเทศก์อยากให้มีศึกษานิเทศก์อิสลามศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยอยากให้มีศึกษานิเทศก์มาดูแลติดตามการเรียนการสอนให้ประจักษ์ชัด ส่วนใหญ่ไม่มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ แต่มีการบันทึกหลังสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ได้รับการเสริมแรงและให้ขวัญกำลังใจ ส่วนใหญ่จะได้รับการเสริมแรงและให้ขวัญกำลังใจ ได้รับการเลื่อนขั้นพิเศษน้อย 5) ข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 จากผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อในการปรับปรุงต่อไป ด้านการเตรียมความพร้อมหลักสูตร มีปัญหาเรื่องขาดแคลนครู มีครูไม่พอเพียง สถานศึกษาควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนให้เหมาะสม ควรให้มีศึกษานิเทศก์อิสลามศึกษามาดูแลหลักสูตรการเรียนการสอนอิสลามศึกษาโดยตรง

อิสมาแอล หลีเส็น (2557, น.131) ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การทำความเข้าใจ หลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้าง

ของหลักสูตรอิสลามศึกษา การทำความเข้าใจหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา การศึกษาวิเคราะห์ หลักสูตรแผนการสอน คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีปัญหามากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รองลงมา คือ การจัดบรรยากาศห้องเรียนที่ไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีปัญหามากที่สุด คือ ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชำนาญ และสื่อมีไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดอบรมพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้สื่อทางด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทางด้านอิสลามศึกษาอย่างหลากหลายและเพียงพอ 4) ด้านการวัดและการประเมินผล ที่มีปัญหามากที่สุด คือ สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวัดและประเมินผลเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา การวัดและ ประเมินผลของผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ชุลกอร์นัยน์ เบ็ญญา (2558, น.97-98) ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของครูใน โรงเรียนสองระบบ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็น แต่จะมีประเด็นอื่นที่นอกเหนือจากแบบสอบถาม คือ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบสายวิชาชีพครูทำให้ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอนที่ถูกต้อง อีกทั้งยังมีครูใหม่ ๆ เข้ามาและยังไม่มีวุฒิทางวิชาชีพครู จึงทำให้ครูผู้สอนประสบปัญหาในเรื่องการจัดทำแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ตลอดจนคุณภาพของครูผู้สอน และครูผู้สอนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน 2) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็น แต่จะมีประเด็นอื่นที่นอกเหนือจากแบบสอบถาม คือ การกำหนดเนื้อหาสาระของแต่ละช่วงชั้นไม่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน และเนื้อหาสาระจะมีการซ้ำซ้อนกับหลักสูตรฟิรดูอินประจำมัสยิด 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็น แต่จะมีประเด็นอื่นที่นอกเหนือจากแบบสอบถาม เช่น นักเรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เท่าเทียมกัน เวลาสอนจริงไม่สอดคล้องกับเวลาที่กำหนดในหลักสูตร อีกทั้งมีภาระงานนอกเหนือการสอนด้วย ทั้งนี้ เป็นเพราะว่ากิจกรรมต่างๆ ที่มีขึ้นในโรงเรียนทำให้เวลาการสอนหลักสูตรไม่เพียงพอกับเนื้อหาวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร 4) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีปัญหาที่เห็นสอดคล้องและแตกต่างกันในบางประเด็น เช่น ประเด็นที่เห็นสอดคล้องกัน เช่น ห้องสมุดขาดแคลนหนังสือเรียนอิสลามศึกษาเพื่อเป็นสื่อในการศึกษาค้นคว้า เนื่องจากต่างก็ยอมรับว่างบประมาณที่จะจัดสรรสื่อการสอนและสื่ออื่นๆ ที่ทันสมัยเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้

ประกอบการเรียน และเสริมความรู้นอกเหนือในหลักสูตรกำหนดไม่เพียงพอ ส่วนประเด็นที่เห็นต่าง คือ หนังสือแบบเรียนมีไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมเนื้อหาสาระทุกรายวิชา 5) ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นแต่จะมีประเด็นอื่นที่นอกเหนือจากแบบสอบถาม เช่น การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-net) เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) จะออกข้อสอบในลักษณะอิงตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานในหลักสูตร จึงเป็นปัญหาให้กับนักเรียน เนื่องจากครูส่วนใหญ่สอนไม่ได้ตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานของหลักสูตรเป็นหลัก อีกทั้งเป็นข้อสอบเดียวกันกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่างๆ ที่ไม่ใช่มาตรฐานเดียวกัน และการยอมรับของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรต่างๆ ต่อการสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม เพื่อที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 6) ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นแต่จะมีประเด็นอื่นที่นอกเหนือจากแบบสอบถาม เช่น ปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูสอนอิสลามศึกษาให้ได้เทียบเท่าคนอื่น ๆ ในหน้าที่การงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และการติดตาม กำกับ ดูแล การบริหารและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาจากผู้บริหาร โรงเรียนอย่างเป็นจริงเป็นจัง เสมือนหนึ่งว่าเป็นหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 7) ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านอิสลามศึกษา มีปัญหาที่เห็นสอดคล้องและแตกต่างกันในบางประเด็น เช่น ประเด็นที่เห็นสอดคล้องกัน คือ ปัญหาการจัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมอิสลาม เช่น วันอีดิลฟิตรี และอีดิลอฎฮา ตามแนวทางของศาสนาฮัมมัด (ช.ล.) ซึ่งมีระดับ ปานกลาง รองลงมาจากปัญหาการจัดทัศนศึกษาด้านอิสลามศึกษา ปัจจุบันหลายโรงเรียนยังไม่พร้อม ในการดำเนินกิจกรรมในลักษณะดังนี้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมทางศาสนาที่ผู้นับถือศาสนาอิสลามจะปฏิบัติในรอบปี ในวันและเวลาเดียวกันทั่วประเทศ จึงยากต่อการรวมตัวของนักเรียนเพื่อจัดกิจกรรม ลักษณะนี้ขึ้นที่โรงเรียน แต่ทางโรงเรียนได้สนับสนุนด้วยการหยุดการเรียนการสอนในวันดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมจัดกิจกรรมพร้อมกับครอบครัวและชุมชน ส่วนปัญหาการจัดทัศนศึกษาด้านอิสลามศึกษานั้น ครูผู้สอนอยากให้กิจกรรมลักษณะอย่างนี้ขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพ ของผู้เรียน แต่กิจกรรมดังกล่าวก็สามารถที่จะจัดรวมกันกับกิจกรรมอื่น ๆ โดยสามารถบูรณาการ อิสลามเข้าไปในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยโรงเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความตระหนักของผู้บริหารและครูที่จะทำความเข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างลงตัว

อิรฟาน หะยีมะ (2560, น.123-124) ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาใน โรงเรียนของรัฐที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ คือ ความไม่ชัดเจนของหลักสูตรบางประเด็นทั้งใน

ส่วน ของเอกสารของหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร เช่น ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและการเรียนรู้ไม่เหมือนกันหรืออาจกำหนดไว้สูงเกินไป ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียน รวมถึงปัญหา คุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เป็นที่พอใจ ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไม่เป็นแนวเดียวกัน ไม่มีความรู้ความเข้าใจกับวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่มีการประชุมและวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ไม่มีการเข้ารับการอบรมครูเพื่อจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ รัฐบาลควรจัด ส่งข้าราชการครูมาช่วยสอนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและให้ครบทุกรายวิชา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน รัฐควรลดเนื้อหา บางรายวิชาเพื่อให้เหมาะสมกับเวลา และควรจัดอบรมเทคนิควิธีการสอนแก่ครูสอนศาสนา โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการกำกับดูแลให้ครูอิสลามศึกษาจัดทำแผนการสอน ทั้งที่โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียน มีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี มีอาคารและห้องละหมาดทุกโรงเรียน มีการจัดคาบสำหรับปฏิบัติศาสนกิจทั้งในเวลาละหมาดซุฮ์รีและละหมาดวันศุกร์ มีการจัดโครงการและกิจกรรม 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะไม่มิงงบประมาณเพื่อการจัดทำสื่อ รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์การสอนและหนังสือประจำห้องสมุด โดยเฉพาะในวิชาศาสนาอิสลาม 4) ด้านการวัดและประเมินผล การวัดและการประเมินผลยังไม่เป็นไปในทางเดียวกัน ยัง ไม่ได้มาตรฐาน ครูผู้สอนศาสนาไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่อง การวัดผลประเมินตามหลักสูตร 5) ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใด เข้าไปดูแล แนะนำ การจัดกิจกรรม นักเรียนตามหลักสูตรหรือจัดฝึกอบรมครูผู้สอนในเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา มีขอบเขต ดังต่อไปนี้

1.1 ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา จำนวน 6 คน

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา จำนวน 7 คน (ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครูในสถานศึกษา)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา มีขอบเขตดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัย คือ แนวคำถามในการดำเนินการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

2.2 การพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินการพัฒนา ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิดในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา แนวคิดทฤษฎีระบบ และศึกษาเอกสารจากรายงานการประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนกาบังพิทยาคมอย่างต่อเนื่องและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการร่างแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

2.2.2 นำเสนอเครื่องมือที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา และความชัดเจนของข้อความ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.3 นำเสนอเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วทั้งหมด เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยจำนวน 3 ท่าน (รายนามปรากฏอยู่ในภาคผนวก) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็นผู้ที่มีการประสบการณ์ในการวิจัย และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา

2.2.4 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแล้ว จึงนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขรวมกับข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินตามโครงการโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

3.1 การสนทนากลุ่มครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ในวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2562 เวลา 13.00 น.- 16.00 น. ณ ห้องบานบุรี โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

3.2 สนทนากลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกาบังพิทยาคม ในวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2562 เวลา 13.00 น.- 16.00 น. ณ ห้องบานบุรี โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารจากรายงานการประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนกาบังพิทยาคม การสังเกต และการศึกษาข้อมูลจากความคิดเห็นของครูผู้สอนอิสลามศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม โดยใช้แนวคำถามในการดำเนินการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output) ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม โดยจัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม

จังหวัดยะลา

ตอนที่ 1 ปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

การใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนอิสลามศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ได้ข้อมูลที่สะท้อนภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านปัจจัย (Input)

1.1.1 บุคลากร

1) ครูสอนศาสนาอิสลามศึกษามีจำนวนน้อย ในขณะที่ผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นทุกปี โรงเรียนกาบังพิทยาคม มีครูผู้สอนศาสนาอิสลามจำนวนน้อย ทำให้ครูดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ครูจึงต้องสอนในรายวิชาที่ตนไม่ถนัด เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมาก เพราะบางรายวิชาที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรง จะต้องศึกษาไป

พร้อม ๆ กับนักเรียน ทำให้การตอบคำถามหรือแก้ปัญหาในชั้นเรียนทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับมุมมองของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีว่า “ครูยังดูแลนักเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร อยากให้ครูอิสลามศึกษาเอาใจใส่ และดูแลความรู้ในเรื่องอิสลามศึกษา ให้เข้มงวด เพราะเป็นโรงเรียนที่ชุมชนไว้วางใจให้บุตรหลานมาเรียน”

2) ครูขาดขวัญกำลังใจ ขาดความมั่นคงในอาชีพ ไม่มีความก้าวหน้าในอาชีพ ครูผู้สอนอิสลามส่วนใหญ่มีความรู้สึกไม่ได้รับขวัญกำลังใจจากรัฐบาลเท่าที่ควร สิ่งที่ต้องการ คือ เรื่องของความก้าวหน้าในอาชีพ ส่วนใหญ่อยากให้รัฐบาลบรรจุเป็นพนักงานราชการ เพื่อจะได้มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่กล่าวว่า “ถ้าครูสอนศาสนาได้รับการดูแลในเรื่องความมั่นคงในอาชีพ ก็จะส่งผลให้มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความหวังเพราะถึงแม้ว่าจะเป็นเพียงครูสอนศาสนาที่ได้รับการยอมรับจากสังคม”

1.1.2 หลักสูตร

เนื้อหาที่ต้องเรียนในหลักสูตรอัดแน่นจนเกินไป เนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมีเนื้อหาสาระที่อัดแน่นจนเกินไป บางเรื่องก็ยากต่อการทำความเข้าใจของนักเรียนในระดับนั้น และครูสอนอิสลามศึกษาก็สอนได้ไม่ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดเพราะด้วยเวลาในการจัดการเรียนการสอนต่อคาบเรียน มีเพียง 45 นาที จึงสอนแค่เนื้อหาที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมาใช้สอน

1.1.3 อาคารสถานที่

โรงเรียนมีปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอ ปัจจุบันโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น การเรียนในรายวิชาอิสลามศึกษา บางวิชาไม่มีห้องเรียน เพราะจะต้องจัดแบ่งนักเรียนตามระดับชั้นของวิชาอิสลามศึกษา ซึ่งทางคณะกรรมการสถานศึกษาได้คิดเห็นตรงกันกับคณะครูว่า ห้องเรียนควรมีจำนวนที่เพียงพอต่อผู้เรียน มิเช่นนั้น อาจก่อให้เกิดบรรยากาศทางการเรียนรู้ที่ไม่ดี ครูไม่มีห้องสอน นักเรียนไม่มีห้องเรียน

1.1.4 แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน

1) โรงเรียนไม่มีห้องแหล่งเรียนรู้สำหรับอิสลามศึกษาโดยตรง ครูผู้สอนอิสลามศึกษามองเห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลามจะใช้เวลาว่างในทางที่ผิดไปจากหลักศาสนาบัญญัติไว้ ถ้าโรงเรียนมีห้องแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดอิสลามศึกษาก็จะสามารถใช้ประโยชน์จากห้องนี้ไว้เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมทางศาสนา ศึกษาคัมภีร์ อัลกุรอาน ศึกษาภาษาอาหรับ เป็นต้น เพราะห้องสมุดโรงเรียนที่มีอยู่มีขนาดเล็ก และมีจำนวนหนังสือที่เกี่ยวข้องกับ

อิสลามศึกษาอยู่น้อย การจัดระบบของห้องสมุดก็ยากต่อการเข้าไปนั่งศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านอิสลามศึกษาโดยตรง

2) *โรงเรียนไม่มีหนังสือประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษา*
โรงเรียนมีหนังสืออิสลามศึกษาไม่ครบทุกรายวิชา ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากบางรายวิชาที่ไม่มีหนังสือจัดจำหน่าย และด้านงบประมาณการจัดซื้อที่จำกัด จึงทำให้ไม่มีสื่อการสอน ตำราเรียนไว้ให้นักเรียนได้ศึกษา ครูไม่มีเนื้อหาข้อมูลในการสอนนักเรียนหรือจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

1.1.4 งบประมาณ

1) *โรงเรียนได้รับงบประมาณจำกัด* โรงเรียนมีงบประมาณที่จำกัดเนื่องจากมีนักเรียนจำนวนน้อย ดังนั้น การบริหารจัดการจึงต้องจัดสรรปันส่วนตามความเหมาะสม อิสลามศึกษาจึงได้รับงบประมาณตรงนี้จากโครงการพัฒนาการสอนอิสลามศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับการเช่ารถบริการรับ - ส่ง นักเรียนชายไปละหมาดวันศุกร์ ทำให้การดูแลเรื่องอื่นๆ เช่น การจัดซื้อหนังสือเรียนอิสลามศึกษา การจัดซื้ออุปกรณ์ สื่อการสอนอิสลามศึกษา ไม่เพียงพอ

2) *ชุมชนไม่สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา* ในอดีตโรงเรียนเคยได้รับการช่วยเหลือระดมทุนจากชุมชนในการสร้างอาคารละหมาด แต่หลังจากนั้นเป็นต้นมา ก็ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือด้านงบประมาณจากชุมชนอีกเลย ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนเพราะราคายางพาราตกต่ำและชุมชนมีทัศนคติว่าโรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐแล้ว

1.2 กระบวนการ (Process)

1.2.1 การนำหลักสูตรไปใช้

การขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการวิเคราะห์หลักสูตร ครูสอนอิสลามศึกษาไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร เพราะไม่ได้เรียนมาโดยตรงในด้านสายการสอน อาศัยทำความเข้าใจจากที่ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูฝ่ายวิชาการคอยให้คำแนะนำ และได้เข้าร่วมอบรมความรู้ด้านหลักสูตรอยู่บ้าง แต่เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็พบปัญหา ทั้งในเรื่องการกำหนดโครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

1.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1) *การจัดการเรียนการสอนไม่นำตัวชี้วัดในหลักสูตรมาใช้* ครูสอนอิสลามศึกษาบางท่านเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด เมื่อศึกษาหลักสูตรก็ยังไม่สามารถดึงตัวชี้วัดออกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วน ยังสอนตามใจตนเอง โดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางทำให้สอนไม่ตรงตามตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด

2) การจัดเวลาในการจัดการเรียนรู้ด้วยโรงเรียนเป็นโรงเรียนหลักสูตรอิสลามแบบเข้ม นักเรียนจะได้เรียนทั้งรายวิชาสามัญและรายวิชาศาสนา ดังนั้นการแบ่งเวลาเรียนแต่ละคาบจะอยู่ที่ 45 นาทีต่อคาบเรียน บางเนื้อหาที่ต้องเรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องก็ไม่สามารถทำได้ ครูจึงต้องให้นักเรียนมาปฏิบัติในคาบต่อไป ซึ่งบางครั้งนักเรียนอาจจะเลยในการทบทวนความรู้ทำให้หลงลืมเมื่อถึงเวลาปฏิบัติก็ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

3) การไม่ใช่สื่อการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากใบความรู้ ใบงาน วิธีสอนยังเน้นการท่องจำและครูทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายหน้าชั้นเรียน จึงไม่สามารถทำให้นักเรียนสนใจในคาบเรียนวิชาอิสลามศึกษา

1.2.3 การวัดผล/ประเมินผล

1) การวัดผล ประเมินผล ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร การวัดผลประเมินผลนักเรียนที่เรียนรายวิชาอิสลามศึกษา คือการทำแบบทดสอบ เช่น แบบทดสอบการอ่าน แบบทดสอบความรู้ตามเนื้อหาที่เรียน เป็นต้น ไม่มีการวัดประเมินผลนักเรียนด้านทักษะอื่นๆ

2) ข้อสอบที่ใช้ยังไม่มีความเหมาะสม ครูสอนศาสนาอิสลามมีความคิดว่าข้อสอบที่ใช้วัดผล ประเมินผลผู้เรียนยังไม่มีความเหมาะสมเพียงพอ เพราะครูสอนอิสลามขาดความเข้าใจในวิธีการสร้างข้อสอบ การสร้างคำถามเพื่อใช้วัดผล รวมไปถึงวิธีการวัดผลที่หลากหลาย ดังที่ครูท่านหนึ่งกล่าวว่า “จะออกข้อสอบให้มีคุณภาพบางทีก็ต้องการแนวทาง แต่ในรายวิชาอิสลามนี้จะไม่มีคลังข้อสอบเลย ไม่รู้จะดูจากที่ไหน ก็คิดเอาเองตามที่สอนซึ่งอาจใช้คำไม่ถูกบ้าง”

1.2.4 การนิเทศติดตามการเรียนการสอน

1) การนิเทศยังขาดประสิทธิภาพไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนได้จริง เมื่อมีการนิเทศครูทุกคนย่อมมีการตื่นตัวเพื่อจะให้การนิเทศแต่ละครั้งผ่านไปได้อย่างดี ซึ่งไม่ตรงกับการสอนตามปกติ วันที่มีการนิเทศก็มีการนำแผนการสอนเข้าไปในห้องเรียนด้วย แต่ความจริงไม่ได้นำแผนการสอนไปทุกครั้ง เวลานิเทศก็ต้องมีการเตรียมตัวจัดทำสื่อขึ้นมาแต่ในเวลาปกติก็ยังสอนแบบบรรยายเช่นเดิม

2) คณะกรรมการนิเทศยังไม่มีความรู้ด้านการสอนอิสลามศึกษา การนิเทศส่วนใหญ่จะเป็นการนิเทศภายใน ซึ่งได้รับการนิเทศจากผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่งไม่มีความรู้ทางอิสลามศึกษาโดยตรง ไม่สามารถชี้แนะเกี่ยวกับเนื้อหาหรือรูปแบบการสอนที่เข้ากับรายวิชาอิสลามศึกษาได้ มีเพียงการแนะนำแบบกว้าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นครู ซึ่งตรงนี้ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนแต่อย่างใด

1.3 ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output)

1.3.1 *นักเรียนมีผลการทดสอบอิสลามศึกษาระดับชาติ I-NET มีแนวโน้มในการพัฒนาดีขึ้น* มีผลการทดสอบอิสลามศึกษาระดับชาติ I-NET ของโรงเรียนกาบังพิทยาคม เพิ่มขึ้นทุกปีได้รับการชื่นชมจากผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม นักเรียนบางรายมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ (0, ร) ในรายวิชาอิสลามศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด

1.3.2 *นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี มีบางส่วนที่มีพฤติกรรมไม่เกรงกลัวต่อบาป* นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดี แต่ยังมีนักเรียนบางคนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น ไม่สวมผ้าคลุมศีรษะเวลาอยู่บ้าน ช่างเกี่ยวกับอบายมุขทั้งหลาย เป็นต้น ซึ่งสาเหตุมาจากการที่นักเรียนสนใจสื่อบนโลกโซเชียลมีเดีย ที่มีความหลากหลาย จนถึงขั้นมีพฤติกรรมเลียนแบบ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา โดยการใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนอิสลามศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านปัจจัย (Input)

2.1.1 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับบุคลากร

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านบุคลากร ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ เรื่องของครูผู้สอนที่มีจำนวนไม่เพียงพอ และไม่ตรงตามวุฒิการศึกษา ไม่มีความถนัดในรายวิชาที่สอน โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1) การขอเพิ่มอัตราครูผู้สอนศาสนาอิสลามให้สอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน จำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ย่อมส่งผลให้การสอนศาสนาอิสลามทำได้ไม่ทั่วถึง และครอบคลุมต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ดังนั้นการเปิดรับสมัครครูสอนศาสนาอิสลามที่มีความรู้ตรงตามรายวิชาอิสลามที่ขาดแคลน จะสามารถช่วยพัฒนารายวิชาอิสลามศึกษาให้ดีขึ้นได้ และยังช่วย

แก้ปัญหาในเรื่อง การสอนที่ครูสอนไม่ตรงรายวิชาที่ตนถนัด อาจกระทำได้โดยการร้องขอไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ให้เข้ามาดูแลและจัดอัตรากำลังไว้ในรายวิชาที่ขาดแคลน หรือประกาศหาอาสาสมัครชุมชนที่มีองค์ความรู้และมีใจอยากพัฒนาเด็กในท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือไปทางหน่วยงานราชการในพื้นที่

2) ผู้บริหารควรแสวงหาวิธีการบริหารที่เสริมสร้างกำลังใจ โดยการให้แรงเสริมอยู่เสมอ ให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อก้าวสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่มั่นคง มอบเกียรติบัตรครูผู้สอนอิสลามศึกษาดีเด่น เพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน มอบเงินรางวัลหรือจัดหาสวัสดิการเพื่อดูแลครูสอนศาสนาอิสลามให้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน

2.1.2 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตร

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านหลักสูตร ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ครูผู้สอนศาสนาอิสลามไม่สามารถจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษา โครงสร้างรายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

จัดอบรมความรู้ให้แก่ครูผู้สอนศาสนาในการจัดทำหลักสูตร โครงสร้างรายวิชา การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการในการให้ข้อมูลความรู้ สนับสนุนให้ครูผู้สอนศาสนาได้เข้าร่วมอบรมความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง หาวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถมาให้แนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง

2.1.3 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับอาคารสถานที่/แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านอาคารสถานที่/แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ อาคารเรียนไม่เพียงพอ และไม่มีห้องแหล่งเรียนรู้อิสลามศึกษา โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1) สร้างอาคารเรียน โดยขอตั้งงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 สร้างอาคารเรียน หากไม่ได้รับงบประมาณ ให้นำงบประมาณของโรงเรียน โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมมาใช้ เพื่อแก้ปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอ

2) ใช้ห้องแหล่งเรียนรู้ที่ทางโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องคณิตศาสตร์ ห้องภาษาอาเซียน เป็นต้น ให้นักเรียนได้ใช้เรียนอิสลามศึกษา ให้มีสื่อที่สอดคล้องกับอิสลามศึกษา

3) **บูรณาการการเรียนกับวิชาสังคมศึกษา** เนื้อหาบางเรื่องที่สอดคล้องกันกับรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สามารถเรียนร่วมกันได้ ไม่ต้องแยกคาบเรียน เพื่อลดการใช้ห้องเรียน

4) **จัดมุมความรู้อิสลามศึกษาในห้องสมุด** จัดแบ่งมุมเรียนรู้เพื่อให้ง่ายต่อการทำกิจกรรมทางศาสนา ศึกษาคัมภีร์อัลกุรอาน ศึกษาภาษาอาหรับ เป็นต้น หรือจัดระดมทุนสร้างห้องสมุดอิสลามศึกษาเพื่อน้อง โดยให้หน่วยงานราชการ ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า และคนในชุมชนเห็นความสำคัญของห้องสมุดอิสลามศึกษา และร่วมด้วยช่วยกันระดมทุนเพื่อสร้างห้องสมุดอิสลามศึกษาขึ้นในโรงเรียน

2.1.4 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับด้านงบประมาณ

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านงบประมาณ เป็นด้านที่ไม่มีปัญหา เพราะได้รับการดูแลในส่วนต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการให้ผู้บริหาร โรงเรียนในเชิงงบประมาณให้เกิดประโยชน์ด้านอิสลามศึกษาเพิ่มขึ้น คือ การจัดซื้อหนังสือเรียนรายวิชาอิสลามศึกษาให้ครบทุกรายวิชา ซึ่งจะช่วยให้ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องครูผู้สอนไม่เพียงพอ และสอนไม่ตรงตามความถนัดอีกด้วย

2.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านกระบวนการ (Process)

2.2.1 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนอิสลามศึกษาไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร เพราะไม่ได้เรียนมาโดยตรงในด้านสายการสอน อาศัยทำความเข้าใจจากที่ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูฝ่ายวิชาการคอยให้คำแนะนำ และได้เข้าร่วมอบรมความรู้ด้านหลักสูตรอยู่บ้าง แต่เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็พบปัญหา ทั้งในเรื่อง การกำหนด โครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอิสลามศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมบุคลากรในด้านการกำหนด โครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องตามตัวชี้วัดที่กำหนด และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย

2.2.2 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร เวลาในการจัดการเรียนรู้น้อย และครูไม่มีสื่อการเรียนการสอน โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยให้ครูอิสลามศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูได้มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมากขึ้น

2) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอิสลามศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมบุคลากรในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาใดที่ต้องใช้เวลาในการสอน อาจมีการใช้สื่อการสอน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายและเร็วยิ่งขึ้น บันทึกเทปการสอนลงบนสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักเรียนได้มีช่องทางในการเรียนรู้ นอกเหนือจากในห้องเรียน สร้างกิจกรรมการเรียนการสอน แบบทดสอบลงบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักเรียนเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา

3) ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมประกวดสื่อการสอน และนวัตกรรมการสอนดีเด่นภายใน โรงเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูสร้างสื่อและผลิตนวัตกรรมการสอนที่หลากหลายมากขึ้น

2.2.3 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการวัดผล/ประเมินผล

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านการวัดผล/ประเมินผล ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ การวัดประเมินผลยังไม่หลากหลายและข้อสอบที่ใช้ยังไม่มีความเหมาะสม โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอิสลามศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมบุคลากร เพื่อให้ครูผู้สอนอิสลามศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างข้อสอบที่ถูกต้อง ตลอดจนสามารถสร้างข้อสอบที่มีความเหมาะสม สามารถวัดผล ประเมินผลได้ตรงตามหลักสูตรและตัวชี้วัดกำหนด

2.2.4 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการเรียนการสอน

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านการวัดผล/ประเมินผล ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ผลการนิเทศไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนได้จริงและคณะกรรมการนิเทศยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของครูสอนอิสลามศึกษา โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1) ให้มีการรายงานผลการพัฒนาจากการนิเทศทุกครั้ง เมื่อมีการนิเทศเกิดขึ้นในห้องเรียน กรรมการนิเทศควรมีข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และให้รายงานผลการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

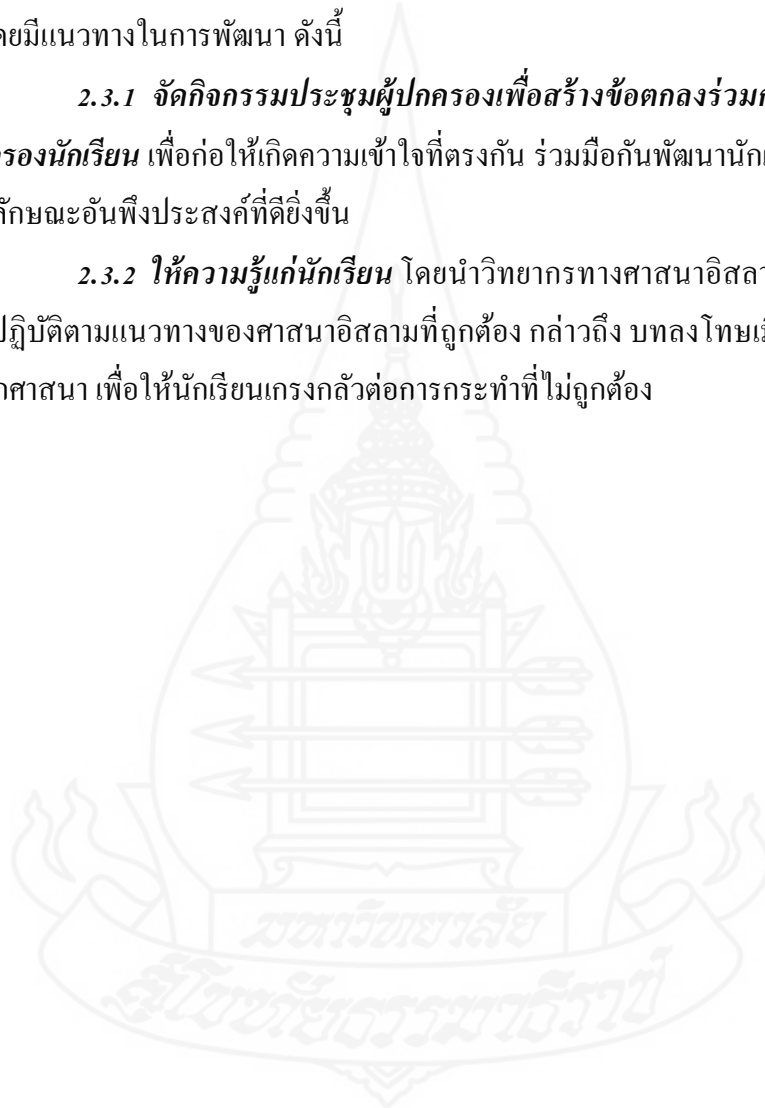
2) จัดหาคณะกรรมการนิเทศที่มีความรู้ด้านอิสลามศึกษามาร่วมเป็นกรรมการนิเทศ เพื่อจะได้ให้ข้อมูลความรู้ที่ตรงจุดด้านการสอนอิสลามศึกษา ตามที่ครูสอนอิสลามพบเจอปัญหา อาจเป็นครูสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนใกล้เคียง มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการสอนซึ่งกันและกัน

2.3 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output)

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกابังพิทยาคม ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ที่เป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ผู้ปกครองไม่เข้มงวดควบคุมบุตรหลานของตนเอง ทำให้นักเรียนบางรายมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ (0, ร) ในรายวิชาอิสลามศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด และบางรายมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรได้รับการปรับปรุง มีพฤติกรรมไม่เกรงกลัวต่อบาป โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

2.3.1 จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดียิ่งขึ้น

2.3.2 ให้ความรู้แก่นักเรียน โดยนำวิทยากรทางศาสนาอิสลามมาบรรยายความรู้ และหลักปฏิบัติตามแนวทางของศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง กล่าวถึง บทลงโทษเมื่อนักเรียนประพฤติตนผิดหลักศาสนา เพื่อให้ นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ในครั้งนี้ได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งได้นำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา จำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา จำนวน 7 คน (ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครูในสถานศึกษา) เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แนวคำถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัย (Input) บุคลากร หลักสูตร อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน งบประมาณ 2) ด้านกระบวนการ (Process) การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผล/ประเมินผล การนิเทศติดตาม การเรียนการสอน 3) ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output) คุณภาพของผู้เรียน(ด้านผลการทดสอบอิสลามศึกษา/ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และการถอดข้อความจากเทปบันทึกการสนทนากลุ่ม มารวบรวมและจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดการวิจัย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม จัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3 ผลการวิจัย

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาโรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.3.1 ปัญหาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา

1) ด้านปัจจัย (Input) สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

(1) ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร พบว่า

ก. ครูสอนศาสนาอิสลามศึกษามีจำนวนน้อย ในขณะที่ผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทำให้ครูดูแลนักเรียน ได้ไม่ทั่วถึง ครูไม่มีความถนัดในวิชาที่สอนต้องศึกษาไปพร้อมกับนักเรียน ทำให้คุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร

ข. ครูขาดขวัญกำลังใจ ขาดความมั่นคงในอาชีพ ไม่มีความก้าวหน้า ส่วนใหญ่อยากให้รัฐบาลบรรจุเป็นพนักงานราชการ เพื่อจะได้มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

(2) ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร พบว่า

เนื้อหาที่ต้องเรียนในหลักสูตรอัดแน่นจนเกินไป เนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมีเนื้อหาสาระที่อัดแน่นจนเกินไป บางเรื่องก็ยากต่อการทำความเข้าใจของนักเรียนในระดับนั้น และครูสอนอิสลามศึกษาก็สอนได้ไม่ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดสอนแค่เนื้อหาที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมาใช้สอน

(3) ปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่ พบว่า

โรงเรียนมีปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอ เพราะมีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น จึงต้องจัดแบ่งนักเรียนตามระดับชั้นของศาสนา ทำให้บางวิชาไม่มีห้องเรียน

(4) ปัญหาเกี่ยวกับ แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน พบว่า

ก. โรงเรียนไม่มีห้องแหล่งเรียนรู้สำหรับอิสลามศึกษาโดยตรง เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า คัมภีร์อัลกุรอานและภาษาอาหรับ

ข. ไม่มีหนังสือประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษาครบทุกรายวิชา บางรายวิชาที่ไม่มีหนังสือจัดจำหน่าย

(5) ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ พบว่า

ก. โรงเรียนมีงบประมาณจำกัด เนื่องจากมีนักเรียนจำนวนน้อย การบริหารจัดการจึงต้องจัดสรรตามความเหมาะสม ได้รับงบประมาณในโครงการพัฒนาการสอนอิสลามศึกษา แต่ส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับการเช่ารถบริการรับ - ส่ง นักเรียนชายไปละหมาดวันศุกร์ ทำให้การจัดซื้อหนังสือเรียนอิสลามศึกษา อุปกรณ์ สื่อการสอนอิสลามศึกษา ไม่เพียงพอ

ข. ชุมชนไม่สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ในอดีตโรงเรียนได้รับการช่วยเหลือจากชุมชนในการสร้างอาคารละหมาด แต่หลังจากนั้นเป็นต้นมา ก็ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือด้านงบประมาณจากชุมชนอีกเลย เนื่องจากได้รับผลสะท้อนจากชุมชนว่าเพราะเศรษฐกิจไม่ดี ขาดพารามิราคากฎ จึงเป็นการยากที่โรงเรียนจะระดมทรัพยากร

2) กระบวนการ (Process) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) ปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า

การขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการวิเคราะห์หลักสูตร ครูสอนอิสลามศึกษาไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร เพราะไม่ได้เรียนมาโดยตรงในด้านสายการสอน เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็พบปัญหา ทั้งในเรื่องการกำหนดโครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

(2) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า

ก. การจัดการเรียนการสอนไม่นำตัวชี้วัดในหลักสูตรมาใช้ ครูสอนอิสลามศึกษาบางคนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด เมื่อศึกษาหลักสูตรก็ยังไม่สามารถดึงตัวชี้วัดออกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วน

ข. การจัดเวลาในการจัดการเรียนรู้น้อย ด้วยโรงเรียนเป็นโรงเรียนหลักสูตรอิสลามแบบเข้ม นักเรียนจะได้เรียนทั้งรายวิชาสามัญและรายวิชาศาสนา ดังนั้นการแบ่งเวลาเรียนแต่ละคาบจะอยู่ที่ 45 นาทีต่อคาบเรียน ครูจึงต้องให้นักเรียนมาปฏิบัติในคาบต่อไป

ค. การไม่ใช้สื่อการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากใบความรู้ ใบงาน วิธีสอนยังเน้นการท่องจำ และครูทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายหน้าชั้นเรียน

(3) ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผล/ประเมินผล พบว่า

ก. การวัดผล ประเมินผล ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร การวัดผลประเมินผลนักเรียนที่เรียนรายวิชาอิสลามศึกษา คือ การทำแบบทดสอบ ไม่มีการวัดประเมินผลนักเรียนด้านทักษะอื่นๆ

ข. ข้อสอบที่ใช้ยังไม่มีความเหมาะสม ครูสอนศาสนาอิสลามมีความคิดที่ ข้อสอบที่ใช้วัดผล ประเมินผลผู้เรียนยังไม่มีความเหมาะสมเพียงพอ เพราะครูสอนอิสลามขาดความเข้าใจ ในวิธีการสร้างข้อสอบ การสร้างคำถามเพื่อใช้วัดผล รวมไปถึงวิธีการวัดผลที่หลากหลาย

(4) ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการเรียนการสอน พบว่า

ก. การนิเทศยังขาดประสิทธิภาพไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนได้จริง

ข. คณะกรรมการนิเทศยังไม่มีความรู้ด้านการสอนอิสลามศึกษา การนิเทศส่วนใหญ่จะเป็นการนิเทศภายใน ซึ่งได้รับการนิเทศจากผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่งไม่มีความรู้ทางอิสลามศึกษาโดยตรง ไม่สามารถชี้แนะเกี่ยวกับเนื้อหาหรือรูปแบบการสอนที่เข้ากับรายวิชาอิสลามศึกษา

3) ผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) นักเรียนมีผลการทดสอบอิสลามศึกษาระดับชาติ I-NET มีแนวโน้มการพัฒนาเพิ่มขึ้นทุกปี ได้รับการชื่นชมจากผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีแนวโน้มในการพัฒนาดีขึ้น อย่างไรก็ตามนักเรียนบางรายมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ (0, ร) ในรายวิชาอิสลามศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด

(2) นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี มีบางส่วนที่มีพฤติกรรมไม่เกรงกลัวต่อบาป ไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม

1.3.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา

1) ด้านปัจจัย (Input) สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

(1) บุคลากร

ก. การขอเพิ่มอัตราครูผู้สอนศาสนาอิสลามให้สอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน โดยขอตำแหน่งไปยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 15 หาดสามัคคีธรรมชน ที่มีองค์ความรู้และมีใจอยากพัฒนาเด็กในท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือไปทางหน่วยงานราชการในพื้นที่

ข. ผู้บริหารควรแสวงหาวิธีการที่เสริมสร้างกำลังใจให้แรงเสริมอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อก้าวสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่มั่นคง มอบ

เกียรติบัตรเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน มอบเงินรางวัลหรือจัดหาสวัสดิการ เพื่อดูแลครูผู้สอน สอนอิสลามศึกษาให้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน

(2) หลักสูตร

ก. ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ส่งครูอิสลามศึกษาเข้าอบรม ประชุม สัมมนา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาครูผู้สอนอิสลามศึกษา ส่งเสริมในเรื่อง การจัดทำหลักสูตร โครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสร้างสื่อการเรียนการสอน

(3) อาคารสถานที่/แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน

ก. สร้างอาคารเรียน โดยขอตั้งงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 15 เพื่อสร้างอาคารเรียน หากไม่ได้รับงบประมาณ ให้นำงบประมาณของโรงเรียนในโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม มาใช้เพื่อแก้ปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอ

ข. ใช้ห้องแหล่งเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนมี เช่น ห้องสมุด ห้องคณิตศาสตร์ ห้องภาษาอาหรับ เป็นต้น ให้นักเรียนได้ใช้เรียนอิสลามศึกษา

ค. บูรณาการเรียนกับวิชาสังคมศึกษา เนื้อหาบางเรื่องที่สอดคล้องกัน เพื่อลดการใช้ห้องเรียน

ง. จัดมุมความรู้อิสลามศึกษาในห้องสมุด จัดแบ่งมุมความรู้เพื่อให้ง่ายต่อการทำกิจกรรมทางศาสนา เช่น การศึกษาคัมภีร์อัลกุรอาน ศึกษาภาษาอาหรับ เป็นต้น

(4) งบประมาณ

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านงบประมาณ เป็นด้านที่ไม่มีปัญหา เพราะได้รับการดูแลในส่วนต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่มีสิ่งที่ยากให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์ด้านอิสลามศึกษาเพิ่มขึ้น คือ การจัดซื้อหนังสือเรียนรายวิชาอิสลามศึกษาให้ครบทุกรายวิชา ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องครูผู้สอนไม่เพียงพอ และสอนไม่ตรงตามความถนัดอีกด้วย

2) กระบวนการ (Process) สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

(1) การนำหลักสูตรไปใช้

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ครูสอนศาสนาอิสลามไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร เพราะไม่ได้เรียนมาโดยตรงในด้านสายการสอน อาศัยทำความเข้าใจจากที่ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูฝ่ายวิชาการคอยให้คำแนะนำ และได้เข้าร่วมอบรมความรู้ด้านหลักสูตรอยู่บ้าง แต่เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็พบปัญหา ทั้งในเรื่อง การกำหนดโครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้

ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอิสลามศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมบุคลากรในด้านการกำหนดโครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องตามตัวชี้วัดที่กำหนด และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย

(2) การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกบังพิทยาคม ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร เวลาในการจัดการเรียนรู้น้อยและครูไม่มีสื่อการเรียนการสอน โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

ก. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยให้ครูอิสลามศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูได้มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมากขึ้น

ข. จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอิสลามศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมบุคลากรในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาใดที่ต้องใช้เวลาในการสอน อาจมีการใช้สื่อการสอนเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจได้ง่ายและเร็วยิ่งขึ้น บันทึกเทปการสอนลงสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้ นักเรียนได้มีช่องทางในการเรียนรู้นอกเหนือจากในห้องเรียน สร้างกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทดสอบบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ นักเรียนเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา

ค. ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมประกวดสื่อการสอนและนวัตกรรมการสอนดีเด่นภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูอิสลามศึกษา สร้างสื่อและผลิตนวัตกรรมการสอนที่หลากหลายมากขึ้น

(3) การวัดผล/ประเมินผล

จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอิสลามศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างข้อสอบที่ถูกต้อง ตลอดจนสามารถสร้างข้อสอบที่มีคุณภาพ สามารถวัดผลประเมินผลได้ตรงตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่กำหนด

(4) การนิเทศติดตามการเรียนการสอน

ก. ให้มีการรายงานผลการพัฒนาจากการนิเทศทุกครั้ง เมื่อมีการนิเทศเกิดขึ้นในห้องเรียน กรรมการนิเทศควรมีข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ข. จัดหาคณะกรรมการนิเทศที่มีความรู้ด้านอิสลามศึกษามาร่วมเป็นกรรมการนิเทศ เพื่อพัฒนาได้ตรงตามความต้องการของครูอิสลามศึกษา อาจเป็นครูอิสลามศึกษา โรงเรียนใกล้เคียง มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการสอนซึ่งกันและกัน

3) ผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output) สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ที่เป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ผู้ปกครองไม่เข้มงวดกวดขันบุตรหลานของตนเอง ทำให้นักเรียนบางรายมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ (0, ร) ในรายวิชาอิสลามศึกษา ไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด และบางรายมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรได้รับการปรับปรุง โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

(1) จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน พัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

(2) ให้ความรู้แก่นักเรียน โดยนำวิทยากรทางศาสนาอิสลามมาบรรยายความรู้และหลักปฏิบัติตามแนวทางของศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง กล่าวถึงบทลงโทษเมื่อนักเรียนประพฤติตนผิดหลักศาสนา เพื่อให้นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านปัจจัย (Input)

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาด้านปัจจัย (Input) การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ดังนี้

2.1.1 ปัญหาด้านบุคลากร พบว่า

1) ครูผู้สอนศาสนาอิสลามศึกษามีจำนวนน้อย และสอนไม่ตรงกับรายวิชาตนจบมา ทำให้ครูดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง สาเหตุนี้อาจเนื่องมาจาก ครูต้องสอนในรายวิชาที่ตนไม่ถนัด เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมาก เพราะบางรายวิชาที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรง จะต้องศึกษาไปพร้อม ๆ กับนักเรียน ทำให้การตอบคำถามหรือแก้ปัญหาในชั้นเรียนทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุลกอรันยน์ เบ็ญญา (2558, น.97-98) ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลาม

ศึกษาแบบเข้มของครูในโรงเรียนสองระบบ จังหวัด ปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สนทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดยเพิ่มอัตราครูผู้สอนศาสนาอิสลามให้มากขึ้น เปิดรับสมัครครูสอนศาสนาอิสลามที่มีความรู้ตรงตามรายวิชาอิสลามที่ขาดแคลน จะสามารถช่วยพัฒนารายวิชาอิสลามศึกษาให้ดีขึ้นได้ และยังช่วยแก้ปัญหาในเรื่อง การสอนที่ครูต้องสอนไม่ตรงรายวิชาที่ตนถนัด อาจกระทำได้โดยการขอไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ให้เข้ามาดูแลจัดอัตรากำลังให้ในรายวิชาที่ขาดแคลน หรือประกาศหาอาสาสมัครชุมชนที่มีองค์ความรู้และมีใจอยากพัฒนาเด็กในท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือไปทางหน่วยงานราชการในพื้นที่ การแก้ปัญหาแบบนี้จะทำให้จำนวนบุคลากรมีเพียงพอ ส่งผลให้การสอนศาสนาอิสลามทำได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ในการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของลูกมาน หนูยาหมาด (2557,น. 159 -161) ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ของ โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นจังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 จากผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อในการปรับปรุงต่อไป ด้านการเตรียมความพร้อมหลักสูตร มีปัญหาเรื่องขาดแคลนครู มีครูไม่พอเพียง สถานศึกษาควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนให้เหมาะสม

2) ครูขาดขวัญกำลังใจ ขาดความมั่นคงในอาชีพ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราว ส่วนใหญ่อยากให้รัฐบาลบรรจุเป็นพนักงานราชการ เพื่อจะได้มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ปัญหาที่เป็นเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า ขวัญและกำลังใจเป็นประเด็นสำคัญที่จะเป็นแรงจูงใจให้ครูปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างดี สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ควรยกย่องชมเชย และให้บำเหน็จความดี ความชอบอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการตอบแทนการทำคุณประโยชน์ให้แก่หน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี (2536,น.101-106) ได้ทำวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ครูอิสลามศึกษา ขาดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาดังกล่าวได้รับการเสนอแนะจากผู้บริหาร โรงเรียนว่า เห็นควรเสริมสร้างให้ครูผู้สอนมีความมั่นคงในหน้าที่การงานโดยการบรรจุเป็นข้าราชการ

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สนทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดยผู้บริหารควรเป็นผู้ให้กำลังใจและอำนวยความสะดวก โดยการให้แรงเสริมอยู่เสมอ ให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาตนเองก้าวสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่มั่นคง มอบเกียรติบัตรเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน มอบเงินรางวัลหรือจัดหาสวัสดิการเพื่อดูแลครูอิสลามศึกษาให้มีขวัญกำลังใจในการ

ทำงาน การแก้ปัญหาแบบนี้จะทำให้ครูมีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเอง ศึกษาต่อ เพื่อก้าวเข้าสู่อาชีพที่มั่นคงต่อไป ในการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของซุลกออร์นัยน์ เบ็ญญา (2558, น.97-98) ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของครูในโรงเรียนสองระบบ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครู สอนอิสลามศึกษาให้ได้เทียบเท่าคนอื่น ๆ ในหน้าที่การงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และการติดตาม กำกับ ดูแล การบริหารและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลาม ศึกษาจากผู้บริหาร โรงเรียนอย่างเป็นจริง เป็นจัง

3) ปัญหาด้านหลักสูตร พบว่า เนื้อหาที่ต้องเรียนในหลักสูตรอัดแน่น จนเกินไป เนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมีเนื้อหาสาระที่อัดแน่นจนเกินไป บางเรื่องก็ยากต่อการทำความเข้าใจของนักเรียนในระดับนั้น และครูสอนอิสลามศึกษาก็สอนได้ไม่ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดเพราะด้วยเวลาในการจัดการเรียนการสอนต่อคาบเรียน มีเพียง 45 นาที จึงสอนแค่เนื้อหาที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมาใช้สอน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้เรียนต้องเรียนรายวิชาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเรียนรายวิชาของหลักสูตรอิสลามศึกษา ในหนึ่งสัปดาห์ ต้องเรียนมากถึง 36 คาบ สภาพปัจจุบัน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จัดเวลาเรียนคาบละ 45 นาที หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มเป็นหลักสูตรที่ใช้ควบคู่กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดเวลาเรียนหรือตารางสอนให้ครอบคลุมและเหมาะสมในทุกสาระวิชาทั้งศาสนาและสามัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมูฮำหมัด มอลอ (2554, น.158-160) ได้ทำวิจัย เรื่อง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางการแก้ปัญหา ด้าน การแปลงหลักสูตรสู่ การเรียน การสอน ดังนี้ 1.1) การลดจำนวนเวลาเรียนในแต่ละคาบ การจัดการเรียนการสอนในท่ามกลางเวลาเรียนที่มีอย่างจำกัด เนื่องด้วยเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการลดเวลาจำนวนเวลาเรียนลง จากคาบละหนึ่งชั่วโมงอาจเหลือเพียง 40-50 นาที คือ สามารถจัดชั่วโมงสอนได้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา 1.2) การบูรณาการกับการปฏิบัติกิจกรรม บูรณาการกับวิชาหะดีษ ให้ไปอยู่ในกิจกรรมการละหมาด พอละหมาดเสร็จก็จะให้ครูไปสอนวิชาหะดีษ วันละ 10-15 นาที จะได้ 50 นาทีในหนึ่งสัปดาห์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของหลักสูตรอิรฟีน หะยีมะ (2560, น.123-124) ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ คือ ความ

ไม่ชัดเจนของหลักสูตรบางประเด็นทั้งในส่วน ของเอกสารของหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตร
 สูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร เช่น ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติใน
 ระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและการ
 เรียนรู้ไม่เหมือนกันหรืออาจกำหนดไว้สูงเกินไป ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและ
 ประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาและการเทียบ
 โอนผลการเรียน รวมถึงปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะความสามารถ และ
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เป็นที่พอใจครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ
 หลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่เป็นแนวเดียวกัน ไม่มีความรู้ความ
 เข้าใจกับวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่มีการประชุมและวางแผนการ
 ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สนทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดย
 ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ควรทำความเข้าใจ ให้ความรู้ให้แก่ครูผู้สอนอิสลาม
 ศึกษา ถึงโครงสร้างของหลักสูตร การกำหนดชั่วโมงสอน และนำนักหน่วยการเรียนรู้ วิชาอิสลาม
 ศึกษา บูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม ทำให้ครูผู้สอนอิสลาม
 ศึกษาสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีเวลาเรียนครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตร

4) อาคารสถานที่แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่ควรได้รับการ
 แก้ไข คือ อาคารเรียนไม่เพียงพอ และไม่มีห้องแหล่งเรียนรู้อิสลามศึกษา ปัญหาที่เป็นเช่นนี้
 เนื่องจาก นักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่องทำให้ขาดแคลนห้องเรียน ห้องเรียนไม่เพียงพอ ซึ่ง
 สอดคล้องกับงานวิจัยของอามีเนาะ มามู (2544, น.131-132) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์
 ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลาม
 ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ
 จัดบรรยากาศในชั้นเรียน มีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีห้องเรียนเป็นเอกเทศ จึงไม่สามารถตกแต่ง
 ห้องเรียนได้ ห้องละหมาดหรือห้องปฏิบัติศาสนกิจมีไม่เพียงพอและไม่ได้ตกแต่งห้องเรียนเพื่อ
 เสริมการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สนทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดย

- 1) สร้างอาคารเรียน โดยขอตั้งงบประมาณ จากต้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
 พื้นฐาน ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 สร้างอาคารเรียน หากไม่ได้รับ
 งบประมาณ ให้จัดสรรงบประมาณใน โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม เพื่อสร้าง
 อาคารชั่วคราว จำนวน 2 ห้องเรียน ไว้สำหรับเรียนอิสลามศึกษา เพื่อแก้ปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอ
- 2) ใช้ห้องแหล่งเรียนรู้ที่ทางโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องคณิตศาสตร์ ห้องภาษาอาเซียน เป็นต้น ให้

นักเรียน ได้ใช้เรียนอิสลามศึกษา 3) บูรณาการการเรียนกับวิชาสังคมศึกษา เนื้อหาบางเรื่องที่สอดคล้องกันกับรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สามารถเรียนร่วมกันได้ ไม่ต้องแยกคาบเรียน เพื่อลดการใช้ห้องเรียน 4) จัดมุมการเรียนรู้อิสลามศึกษาในห้องสมุด เพื่อให้ง่ายต่อการทำกิจกรรมทางศาสนา หรือจัดระดมทุนสร้างห้องสมุดอิสลามศึกษาเพื่อน้อง โดยให้ หน่วยงานราชการ ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า และคนในชุมชนเห็นความสำคัญของห้องสมุดอิสลามศึกษา และร่วมด้วยช่วยกันระดมทุนเพื่อสร้างห้องสมุดอิสลามศึกษาขึ้น ในโรงเรียน ในการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อามีเนาะ มามู (2544, น.131-132) ที่พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน คือ ควรจัดห้องเรียนอิสลามศึกษาเป็นเอกเทศ จัดห้องละหมาดหรือห้องปฏิบัติศาสนกิจให้เพียงพอ และควรตกแต่งห้องเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา

2.2 ด้านกระบวนการ (Process)

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ด้านกระบวนการ (Process) การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ดังนี้

2.2.1 การนำหลักสูตรไปใช้ การขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการวิเคราะห์หลักสูตร ครูสอนอิสลามศึกษาไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากครูไม่สามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัดมากออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร อาศัยทำความเข้าใจจากที่ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูฝ่ายวิชาการคอยให้คำแนะนำ และได้เข้าร่วมอบรมความรู้ด้านหลักสูตรอยู่บ้าง แต่เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็พบปัญหา ทั้งในเรื่องการกำหนดโครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของอับดุลซอมัด เล็งสะ (2557, น.189-190) ทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนหลักสูตร ปัญหามากที่สุด คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการนำหลักสูตรอิสลามศึกษามาใช้ในสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความกังวลของบุคลากรบางส่วนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจุดมุ่งหมายอันแท้จริงของการนำหลักสูตรอิสลามศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สนทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดย จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอิสลามศึกษา มุ่งส่งเสริมในด้านการกำหนด โครงสร้างรายวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องตามตัวชี้วัดที่กำหนด และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย พร้อมทั้งนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งแผนการเรียนรู้ตาม

นโยบายของโรงเรียน ในการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของลูกมาน หนูยาหมาด (2557, น.159 -161) ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศติดตามผลและสนับสนุน ส่งเสริมการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนมีการติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน มีการติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ผ่านการประชุมหมวดวิชา ติดตามการเรียนการสอน มีการ ใ้ช้ ซึ่ง ส่งแผนการเรียนรู้ตามนโยบายของโรงเรียน จะได้รับการนิเทศภายในโดยผ่านหมวดวิชา มีการใ้ช้ซึ่งในหมวดวิชา

2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ การจัดการเรียนการสอน ไม่นำตัวชี้วัดในหลักสูตรมาใช้ การจัดเวลาในการจัดการเรียนรู้น้อย การไม่ใช้สื่อการสอนของครูสอนอิสลาม ปัญหาที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอิสลามศึกษาขาดทักษะที่หลากหลายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการโยงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สอดคล้องงานวิจัยของอิสมาแอล หลีเส็น (2557, น.131) ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีปัญหามากที่สุด คือ มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาอันดับแรก คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นศูนย์กลาง รองลงมา คือ การจัดบรรยากาศห้องเรียนที่ไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอน

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สนทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดย

- 1) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยให้ครูอิสลามศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 2) จัดคณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย
- 3) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในด้านการกำหนดโครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ เพื่อให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาใดที่ต้องใช้เวลาในการสอน อาจมีการใช้สื่อการสอน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายและเร็วยิ่งขึ้น บันทึกเทปการสอนลงบนสื่ออินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนได้มีช่องทางในการเรียนรู้นอกเหนือจากในห้องเรียน สร้างกิจกรรมการเรียนการสอน แบบทดสอบลงบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักเรียนเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมประกวดสื่อการสอนและนวัตกรรมการสอนดีเด่นภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูสร้างสื่อและผลิตนวัตกรรมการสอนที่หลากหลายมากขึ้น

ในการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของอิรฟาน หะยีมะ (2560, น.123-124) ทำวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการ

สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน รัฐควรลดเนื้อหา บางรายวิชาเพื่อให้เหมาะสมกับเวลา และควรจัดอบรมเทคนิควิธีการสอนแก่ครูสอนศาสนา โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการกำกับดูแลให้ครูอิสลามศึกษาจัดทำแผนการสอน ทั้งที่โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียน มีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลามเป็นอย่างดีมีอาคารและห้องละหมาด ทุกโรงเรียน มีการจัดคาบสำหรับปฏิบัติศาสนกิจทั้งในเวลาละหมาดซุฮรีและละหมาดวันศุกร์ มีการจัด โครงการและ กิจกรรม

2.2.3 การวัดผล/ประเมินผล ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ การวัดผล ประเมินผล ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร และข้อสอบที่ใช้ยังไม่มีคุณภาพ ปัญหาที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอิสลามศึกษาขาดความเข้าใจในวิธีการสร้างข้อสอบ การสร้างคำถาม เพื่อใช้วัดผล รวมไปถึงวิธีการวัดผลที่หลากหลาย ปัญหาที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอิสลามศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจการวัดผล/ประเมินผล ดังที่ครูท่านหนึ่งกล่าวว่า “จะออกข้อสอบให้มีคุณภาพบางทีก็ต้องการแนวทาง แต่ในรายวิชาอิสลามนี้จะไม่มีการตั้งข้อสอบเลย ไม่รู้จะดูจากที่ไหน ก็คิดเอาเองตามที่สอนซึ่งอาจใช้คำไม่ถูกบ้าง” ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของซุลกอรีนีย์ เบ็ญญา (2558, น.97-98) ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา แบบเข้มของครูในโรงเรียนสองระบบ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นแต่จะมีประเด็นอื่นที่นอกเหนือจากแบบสอบถาม เช่น การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอิสลามศึกษา (I-NET) เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) จะออกข้อสอบในลักษณะอิงตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานในหลักสูตร จึงเป็นปัญหาให้กับนักเรียน เนื่องจากครู ส่วนใหญ่สอนไม่ได้ตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานของหลักสูตรเป็นหลัก อีกทั้งเป็นข้อสอบเดียวกันกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่มาตรฐานเดียวกัน และการยอมรับ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรต่าง ๆ ต่อการสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม เพื่อที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สนทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดยจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอิสลามศึกษา สร้างความรู้ ความเข้าใจในการสร้างข้อสอบที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักสูตรและตัวชี้วัด ในการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของอัดนันท์ อาลีกาแห (2553, น.104-106) ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของครู

อิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใน จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและประเมินผล มีความต้องการมากที่สุด คือ คู่มือการวัดและประเมินการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกระดับการศึกษา รองลงมา คือ จัดอบรมวิธีการวัดและประเมินผลให้แก่ครูสอนอิสลามศึกษา และประเมินผลให้เป็นไปแนวทางเดียวกันทุกโรงเรียน ต้องประเมินให้ครบ 3 ด้าน พุทธพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และประเมินทุกคาบหลังจากการเรียนการสอน

2.2.4 การนิเทศติดตามการเรียนการสอน ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข คือ ผลการนิเทศไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนได้จริง ไม่ตรงกับการสอนตามปกติ วันที่มีการนิเทศ ก็สอนตามแผนการสอน มีการจัดทำสื่อประกอบการสอน แต่ในเวลาสอนปกติก็ยังคงสอนแบบบรรยายเช่นเดิม และคณะกรรมการนิเทศยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของครูสอนอิสลามศึกษา การนิเทศส่วนใหญ่จะเป็นการนิเทศภายใน ซึ่งได้รับการนิเทศจากผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการในการที่จะได้รับการพัฒนาให้ตรงจุด ปัญหาที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า เนื่องจากผู้นิเทศยังไม่เข้าใจถึงหลักการสอนอิสลาม ไม่สามารถชี้แนะเกี่ยวกับเนื้อหา รูปแบบการสอน วิชาอิสลามศึกษา ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของลูกมาน หนูยาหมาด (2557, น.159 -161) ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ของ โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมหลักสูตร มีปัญหาไม่มีศึกษานิเทศก์อิสลามศึกษามาดูแลการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนอิสลามศึกษา และจัดทำเอกสารหลักสูตรกันเอง ขาดการนิเทศ ไม่มีศึกษานิเทศก์ของอิสลามศึกษามาดูแลโดยตรงแม้มีศึกษานิเทศก์วิชาสังคมศึกษามาดูแลแทน และด้านการนิเทศติดตามผลและสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนมีการติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน มีการติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ผ่านการประชุมหมวดวิชา ติดตามการเรียนการสอน มีการโค้ชซึ่ง ส่งแผนการเรียนรู้อตามนโยบายของโรงเรียน จะได้รับการนิเทศภายในโดยผ่านหมวดวิชา มีการโค้ชซึ่งในหมวดวิชา และขาดการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ ครูมีความต้องการการดูแลจากศึกษานิเทศก์อยากให้มีการนิเทศอิสลามศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยอยากให้ศึกษานิเทศก์มาดูแลติดตามการเรียนการสอนให้ประจักษ์ชัด

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สนทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดยให้มีการรายงานผลการพัฒนาจากการนิเทศทุกครั้ง เมื่อมีการนิเทศเกิดขึ้นในห้องเรียน กรรมการนิเทศควรมีข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และจัดหาคณะกรมนิเทศที่มีความรู้ด้านอิสลามศึกษามาร่วมเป็นกรรมการนิเทศ เพื่อจะได้ให้ข้อมูล

ความรู้ที่ตรงจุดด้านการสอนอิสลามศึกษา ตามที่ครูสอนอิสลามพบเจอปัญหา อาจเป็นครูสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนใกล้เคียง มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการสอนซึ่งกันและกัน ในการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของอับดุลซอมัด เล็งฮะ (2557, น.189-190) ที่มีข้อเสนอแนะว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษา 2) จัดให้มีการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ติดตามและประเมินผล จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ สามารถให้คำปรึกษาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาโดยตรงแก่ครูอิสลามศึกษา

2.3 ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output)

ผู้ปกครองไม่เข้มงวดกวดขันบุตรหลานของตนเอง ทำให้นักเรียนบางรายมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ (0,ร) ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินในรายวิชาอิสลามศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนด มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรได้รับการปรับปรุง จำนวน 15 คน โดยมีพฤติกรรมนักเรียนบางคนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น ไม่สวมผ้าคลุมศีรษะเวลาอยู่บ้าน อยู่เกี่ยวข้องกับอบายมุขทั้งหลาย ปัญหาที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่นักเรียนสนใจสื่อบนโลกโซเชียลมีเดียที่มีความหลากหลาย จนถึงขั้นมีพฤติกรรมเลียนแบบ ซึ่งเป็นปัญหาที่โรงเรียนต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีศรัทธามั่นมีความจงรักภักดีต่อ *อัลลอฮ์* *สุบฮานะฮฺวะตะฮาลา* มีบุคลิกภาพตามแบบอย่าง นบีมุฮัมมัด *ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะฮัลลัม* มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่ดี เพื่อพัฒนาตนเองครอบครัวและสังคมก่อให้เกิดสันติสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สันทนากลุ่มเสนอว่าควรมีการแก้ไขพัฒนาโดย 1) จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดียิ่งขึ้น 2) จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน โดยนำวิทยากรทางศาสนาอิสลามมาบรรยายความรู้และหลักปฏิบัติตามแนวทางของศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง กล่าวถึง บทลงโทษเมื่อนักเรียนประพฤติตนผิดหลักศาสนา เพื่อให้ นักเรียนเกรงกลัวต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ในการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของซุลกอรีนีย์ เบ็ญญา (2558, น.97-98) ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของครูในโรงเรียนสองระบบ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ระหว่างผู้บริหาร คณะครูและผู้ปกครอง ถือเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

เมื่อผู้ปกครองเอาใจใส่บุตรหลานของตนมากขึ้น การจัดการเรียนการสอนของครูก็จะกระทำได้โดยง่าย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบสำคัญที่สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการให้ข้อเสนอแนะ คือ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ดังนี้

3.1.1 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1) ควรมีแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โดยมีส่วนร่วมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ สถานศึกษา หน่วยงานนิเทศก์ ชุมชน ผู้ปกครอง ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โดยระดมความคิด หาวิธีการดำเนินการให้เป็นแนวทางเดียวกัน มีการนิเทศติดตาม วัตถุประสงค์ตามสภาพจริง เป็นต้น

2) ควรมีการสร้างเครือข่ายพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้มากขึ้น โดยร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้นำศาสนาอิสลาม ผู้นำชุมชน ตลอดจนมีการประสานกับผู้ปกครองโดยตรงให้มากขึ้น เพื่อสอดคล้องและคุณธรรม จริยธรรมของบุตรหลานตน

3) ให้การเชิดชูเกียรติครูสอนอิสลามศึกษา เพื่อให้ได้รับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครูสอนอิสลามศึกษา ระหว่างโรงเรียน เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่หลากหลาย

3.1.2 ระดับสถานศึกษา

1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ตั้งแต่การกำหนดนโยบายการพัฒนา การพัฒนาครูผู้สอนอิสลามศึกษาให้เป็นรูปธรรม ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การผลิตสื่อการเรียนรู้ การสร้างข้อสอบที่มีมาตรฐาน การวัดผลประเมินผล เป็นต้น

2) ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจ ให้ครูผู้สอนอิสลามศึกษา ตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน และการนิเทศติดตามโดยเชิญผู้ที่มีความรู้ มานิเทศการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

3) มีมาตรการส่งเสริมให้ครูผู้สอนอิสลามศึกษา เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน อย่างเคร่งครัดด้านศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยกรณีศึกษาสถานศึกษาที่พัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ที่เป็นต้นแบบด้านการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา

3.2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ในสถานศึกษา

3.2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ในสถานศึกษา

3.2.4 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โดยใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

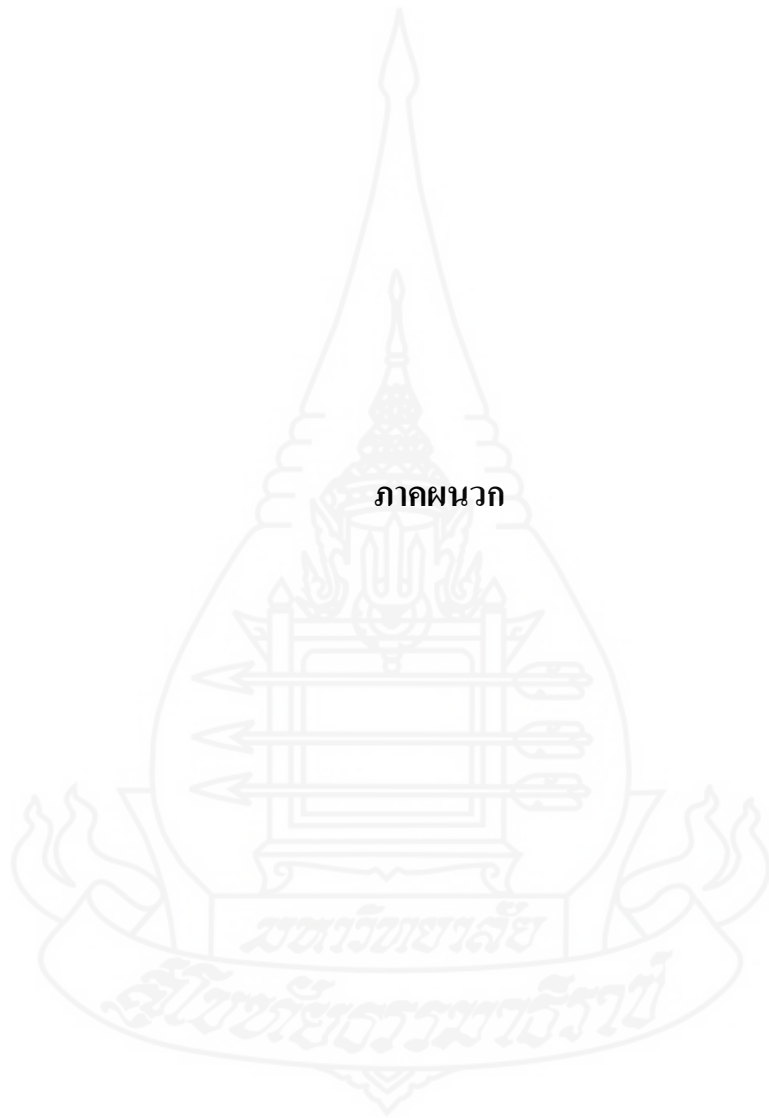
- ชุกกอรณัยน์ เบ็ญญา. (2558). *สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของครูในโรงเรียนสองระบบ จังหวัดปัตตานี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2551). ทฤษฎีระบบ. ใน *ประมวลชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 1-4. (พิมพ์ครั้งที่ 8, น.161-165).นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มัญญ พรหมน้อย. (2561). *บรรยายสรุปด้านความมั่นคงศูนย์ปฏิบัติการอำเภอกาบัง จังหวัดยะลา* วันที่ 16 พฤษภาคม 2561 ที่ว่าการอำเภอกาบัง จังหวัดยะลา.
- มัสลัน มาหะมะ. (2552). *อิสลาม วิถีชีวิต*. ยะลา: มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา อิสลามเฮาส์.
- มุฮัมมัด มอลอ. (2554). *การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- โรงเรียนกาบังพิทยาคม. (2562). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2562-2564*. ยะลา: โรงเรียนกาบังพิทยาคม.
- ลูกมาน หนูยาหมาด. (2557). *ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสตูล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็น เพื่อการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). *หลักการและแนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2553). *หลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2562). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2562). *โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 (2562). *รายงานผลการทดสอบอิสลามศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15*. นราธิวาส: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15.
- สิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี. (2536). *ประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2551). *รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- อต้นันย์ อาลีกาแห. (2553). *ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- อับดุลชอมัด เล็งฮะ. (2557). *การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนราธิวาส*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- อามีเนาะ มามู. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- อับรอฮิม ณรงค์รักษาเขต. (2558). *ปรัชญาการศึกษาอิสลาม*. สงขลา: บันลือการพิมพ์.

- อิรฟาน หะยีมะ. (2560). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) จังหวัดนราธิวาส. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.*
- อิสมาแอล หลีเส็น. (2557). *สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาใน จังหวัดสตูล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.*
- อำนาจ วิชยานุวัติ,เรชา ชูสุวรรณ,และชวีช แสงสุวรรณ.(2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

1. ชื่อ ดร.อาอิต๊ะ ยีเจะนิ

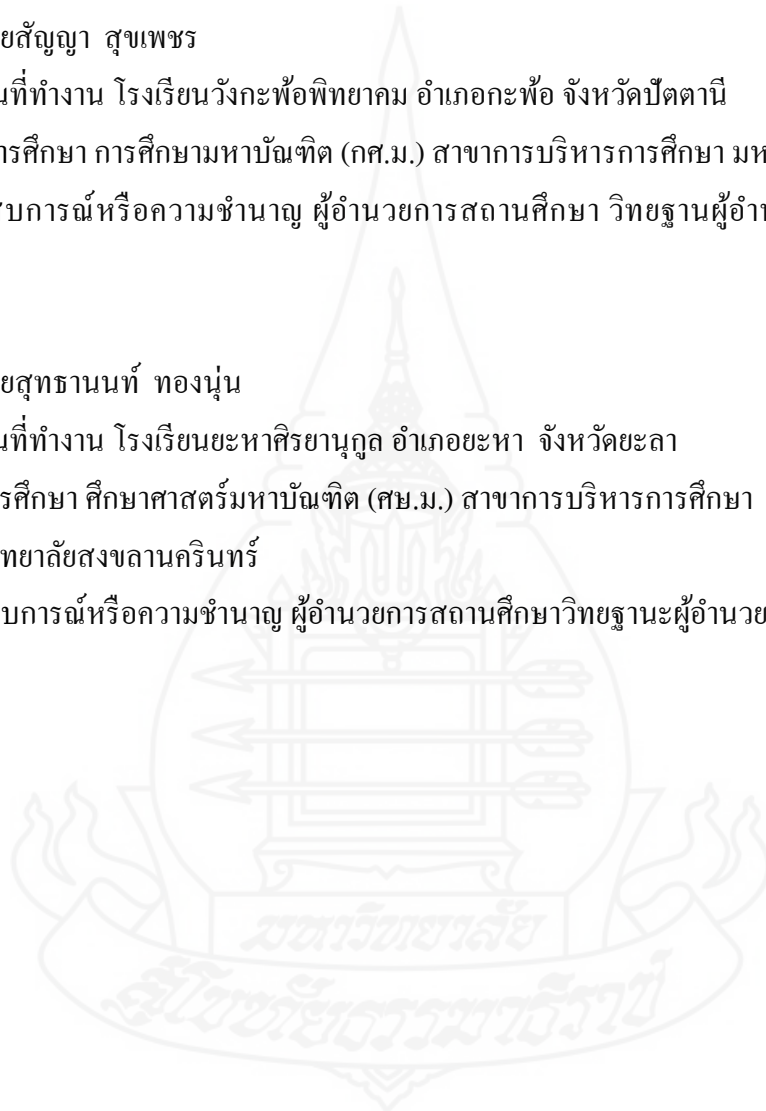
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จังหวัดนราธิวาส
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิจัย วัดผลและสถิติ มหาวิทยาลัยบูรพา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

2. ชื่อ นายสัญญา สุขเพชร

สถานที่ทำงาน โรงเรียนวังกะพ้อพิทยาคม อำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการ
 พิเศษ

3. ชื่อ นายสุทรานนท์ ทองนุ่น

สถานที่ทำงาน โรงเรียนยะหาสิริยานุกูล อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการ
 พิเศษ

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ) ๕๙๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวอาอิตีะ ยีจะนิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล: แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ด้วยนายพนา อรรถภาค นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกบังกพิทยาคม จังหวัดยะลา ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๘๕๔๘๕๔๓

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/ ๕ ๙๙

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสัญญา สุขเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล: แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ด้วยนายพนา อรัญภาค นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๘๕๕๘๕๕๓

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ) ๕๙๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสุทธานนท์ ทองนุ่น

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล: แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ด้วยนายพนา อรรถภาค นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๘๘๕๕๘๕๕๓

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือ

โรงเรียนกาบังพิทยาคม
อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา
95120

7 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลทางการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม

ด้วยข้าพเจ้า นายพนา อรัญภาค นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา นั้น

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย พร้อมทั้งนำมาปรับแก้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว สอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ให้ข้อมูลทางการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2562 เวลา 13.00 น.- 16.00 น. ณ ห้องบานบุรี โรงเรียนกาบังพิทยาคม

ข้าพเจ้า หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพนา อรัญภาค)

นักศึกษหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

โรงเรียนกาบังพิตยาคม
อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา
95120

15 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกาบังพิตยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลครูผู้สอนอิสลามศึกษา

ด้วยข้าพเจ้า นายพนา อรัญภาค นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิตยาคม
จังหวัดยะลา นั้น

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บ
รวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และ
นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย พร้อมทั้งนำมาปรับแก้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว สอดคล้อง
กับหลักและกระบวนการวิจัย ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ให้ข้อมูลทำการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ในวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2562 เวลา 13.00 น.- 16.00 น. ณ ห้องบานบุรี โรงเรียน
กาบังพิตยาคม

ข้าพเจ้า หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพนา อรัญภาค)

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ภาคผนวก ค

แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
1. ปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางในการดำเนินการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาครอบคลุมการจัดการศึกษาในด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	1. ปัจจัย หมายถึง สิ่งหรือองค์ประกอบที่สถานศึกษานำมาใช้ในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ประกอบด้วย บุคลากร (ครูผู้สอนอิสลามศึกษา) หลักสูตร อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน งบประมาณ โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	1. บุคลากร 1.1 ปัญหาด้านครูผู้สอนอิสลามศึกษา เป็นอย่างไร 1.2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไข ปัญหา	1. ครูผู้สอนอิสลามศึกษา มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างไร 2. ประสิทธิภาพการสอนครูผู้สอนอิสลามศึกษา มีผลต่อการคุณภาพการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร 3. ขวัญและกำลังใจของครูผู้สอนอิสลามศึกษา เป็นอย่างไร 4. ความมุ่งมั่นตั้งใจของครูผู้สอนอิสลามศึกษา เป็นอย่างไร 5. จะมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
		2. หลักสูตร 2.1 หลักสูตรอิสลามศึกษา มีความเหมาะสมอย่างไร 2.3 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา	1. วิสัยทัศน์ หลักการ การแบ่งชั่วโมง โครงสร้าง การวัดและประเมินผล ของหลักสูตรอิสลามศึกษา เป็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร 2. โรงเรียนมีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างไร มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร หรือไม่อย่างไร 3. ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างไร 4. จะมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
		3. อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน 3.1 ความเพียงพอของอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา เป็นอย่างไรมีปัญหาอะไรบ้าง 3.2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา	1. ความพร้อมและความเพียงพอของอาคารสถานที่ต่อการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาเป็นอย่างไร 2. ความพร้อมของ ตำรา หนังสือ สื่อการเรียนการสอน อิสลามศึกษาเป็นอย่างไร 3. ความทันสมัยของ ตำรา หนังสือ สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาเป็นอย่างไร 4. การนำสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาไปใช้ง่ายหรือยาก อย่างไร 5. สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา มีการบำรุงรักษา หรือไม่อย่างไร

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาทังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาทังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาทังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
			<p>6. ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี เป็นอย่างไร</p> <p>7. จะมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหา ดังกล่าวอย่างไร</p>

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
		4. งบประมาณ 4.1 งบประมาณ ความเพียงพอ ระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ มีการระดมทรัพยากร ด้านงบประมาณต่อการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา เป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง 4.2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา	1. สถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณให้จัดทำโครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาเป็นอย่างไร 2. สถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณให้นักเรียนปฏิบัติศาสนกิจ ส่งเสริมด้านความเป็นเลิศอิสลามศึกษาหรือไม่อย่างไร 3. ความเพียงพอของงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน อิสลามศึกษาเป็นอย่างไร 4. การได้รับการสนับสนุนกับชุมชน 5. จะมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
- 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
	2. กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนวิธีการที่สถานศึกษา นำปัจจัยมาใช้เพื่อการจัดการศึกษา อิสลามศึกษา ประกอบด้วย การนำหลักสูตรไปใช้การจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้การ วัดผล/ประเมินผลการนิเทศ ติดตามการเรียนการสอน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	1. การนำหลักสูตรไปใช้ 1.1 มีปัญหาประการใดบ้าง ต่อการนำหลักสูตรอิสลามศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 1.2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา	1. สถานศึกษาจัดหา คู่มือการใช้ชี้แจงหลักการ ทบทวนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา หรือไม่มีปัญหาอย่างไร 2. ครูผู้สอนอิสลามศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษา หรือ ไม่ มีปัญหาอย่างไร 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมชี้แจง การใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา หรือ ไม่ มีปัญหาอย่างไร 4. สถานศึกษามีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา หรือ ไม่ มีปัญหาอย่างไร 5. จะมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
		2. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 2.1 ครูผู้สอนอิสลามศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ มี ปัญหาประการใดบ้าง ต่อ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ อิสลามศึกษาไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน 2.2 แนวทางการพัฒนาและ แก้ไขปัญหา	1. จัดทำแผนการเรียนรู้ ที่ สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือไม่ อย่างไร ปัญหาอย่างไร 2. สามารถใช้สื่อ ผลิตสื่อ การใช้สื่อเทคโนโลยี สมัยใหม่ การเรียน การสอน อิสลามศึกษา หรือไม่ มี ปัญหาอย่างไร 3. การจัดการเรียนรู้อิสลาม ศึกษาเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือไม่ มีปัญหาอย่างไร 4. จะมีวิธีการหรือแนว ปฏิบัติในการแก้ปัญหา ดังกล่าวอย่างไร

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
		3. การวัดผลประเมินผล 3.1 ครูผู้สอนอิสลามศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ มีปัญหา ประการใดบ้าง ต่อการวัดผล ประเมินผลอิสลามศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3.2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไข้ปัญหา	1. ครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความรู้ความเข้าใจ สามารถวัดผลประเมินผล ผู้เรียน ที่หลากหลาย หรือไม่อย่างไร 2. ครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความรู้ความเข้าใจ สามารถวัดผลประเมินผล ผู้เรียน ตามศักยภาพ และพัฒนาการ ของผู้เรียน หรือไม่ มีปัญหาอย่างไร - การจัดทำแบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน - คุณภาพของข้อสอบ - คลังข้อสอบ 3. จะมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
		<p>4. การนิเทศติดตามการเรียนการสอน</p> <p>4.1 สถานศึกษามีการนิเทศติดตามการเรียนการสอนอิสลามศึกษา หรือไม่ มีปัญหาอย่างไร</p> <p>4.2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา</p>	<p>1. มีการนิเทศติดตามการเรียนการสอนอิสลามศึกษาหรือไม่อย่างไร ปัญหาอย่างไร</p> <p>2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมชี้แจงการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนอิสลามศึกษาหรือไม่ มีปัญหาอย่างไร</p> <p>3. มีปัญหาการนิเทศหรือไม่อย่างไร รูปแบบการนิเทศ มีปัญหาอะไรบ้าง</p> <p>4. จะมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร</p>

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิด	นิยามศัพท์เฉพาะ	คำถามหลัก	คำถามรอง
	1. ผลผลิต หมายถึง ผลที่ได้จากกระบวนการของการนำปัจจัยมาใช้ในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา ประกอบด้วย คุณภาพของผู้เรียน ในด้านการเรียน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา	1. คุณภาพของผู้เรียนทางด้านการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษาของนักเรียนเป็นอย่างไร 2. คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอย่างไร คุณภาพของของนักเรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เรียนอิสลามศึกษา เป็นอย่างไร	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษาของนักเรียนเป็นอย่างไร มีปัญหาอย่างไร 2. ผลการทดสอบอิสลามศึกษา ระดับชาติ I-NET เป็นอย่างไร มีปัญหาอย่างไร 2.1 คุณภาพของของนักเรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เรียนอิสลามศึกษา เป็นอย่างไร ชุมชนยอมรับหรือไม่อย่างไร 2.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ที่เรียนอิสลามศึกษา เป็นอย่างไร มีปัญหาอย่างไร

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม**วัตถุประสงค์การวิจัย**

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม

จังหวัดยะลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา จำนวน 7 คน (ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครูในสถานศึกษา)

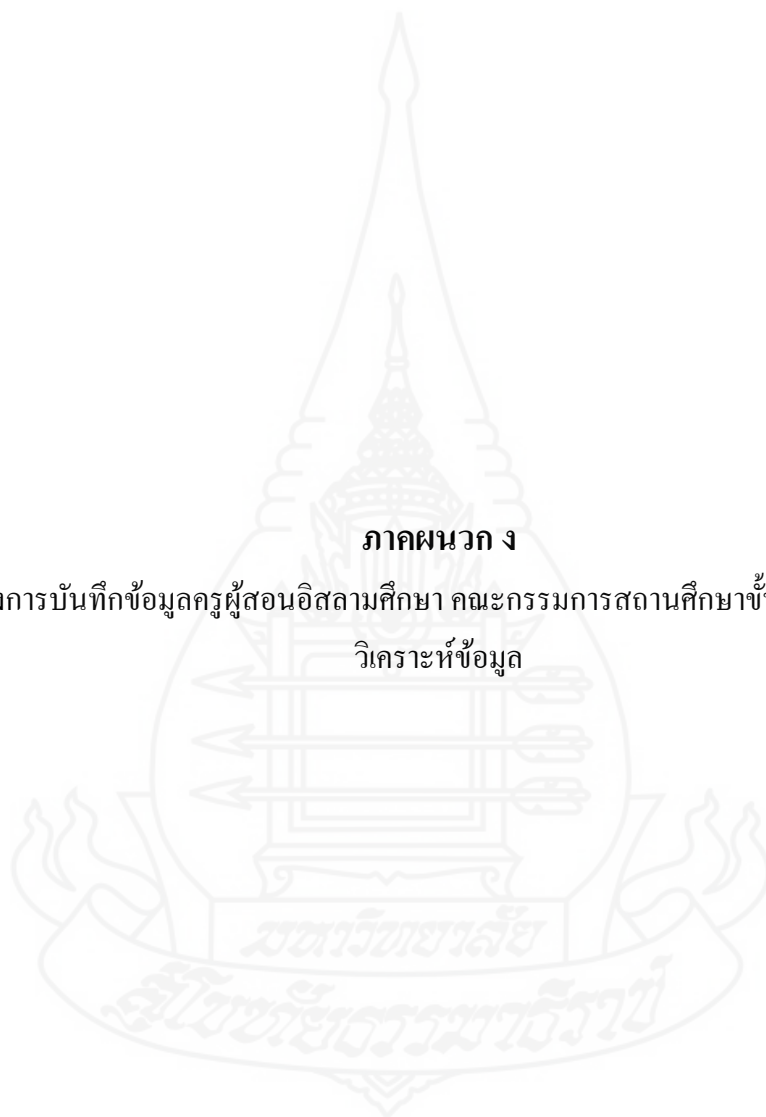
จากการสนทนากลุ่มของครูผู้สอนอิสลามศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนา การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

1. ท่านคิดว่ามีปัญหาเพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร
 2. แนวทางการพัฒนาเป็นประการใด
-

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลครูผู้สอนอิสลามศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการ
วิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลครูผู้สอนอิสลามศึกษา

ผู้สังเกต/บันทึก	นายพนา อรัญภาค
ผู้ให้สัมภาษณ์	ครูสอนศาสนาโรงเรียนกาบังพิทยาคม
วัตถุประสงค์	1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

.....

บันทึกการสนทนากลุ่ม

<p>ด้านปัจจัย (Input)</p> <p>- บุคลากร</p> <p>พนา : ผมขอถามทุกท่านที่สอนในรายวิชาอิสลามศึกษานะครับว่าทุกท่านคิดว่าโรงเรียนกาบังพิทยาคมมีปัญหาด้านครูผู้สอนอิสลามศึกษาในเรื่องอะไรบ้าง</p> <p>ครูเอ: อืม...ผมคิดว่าไม่มีนะครับแต่ก็น่าจะมีนิดนึงตรงครูผู้สอนอาจไม่ตรงตามเนื้อหาวิชา</p> <p>ครูบี: ไม่ตรงหลักสูตรปัจจุบัน</p> <p>ครูซี: ใช่ค่ะ ไม่ตรงตามหลักสูตร เหมือนจบมาแค่ชั้น 10 ก็สอนได้แต่อิสลามศึกษาชั้นกลาง ไม่สามารถขึ้นสอนชั้นปลายได้ แต่ครูมีน้อยก็เลยต้องช่วย ๆ กัน</p> <p>ครูดี: ครูน้อย ใช่เลย คือตอนนี้มีนักเรียนจำนวนมากขึ้น แต่ครูอิสลามศึกษามีเท่าเดิม ทำให้สอนเยอะมาก ดูแลไม่ทั่ว บางวิชาที่ไม่เคยสอน ก็ต้องมาช่วยกันสอน</p> <p>ครูเอ: ก็ต้องสอนให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนด แต่ก็ยังมีความรู้ที่น้อย บางวิชาที่มีไม่กี่คนที่สอนได้ เช่น อาหรับ</p> <p>ครูจี: พอประสบการณ์การสอนมันไม่มี ก็ต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน ฮ่า ฮ่า ฮ่า</p> <p>ครูเอฟ: บอกนักเรียนว่าเดี๋ยวครูไปศึกษาก่อนนะ หรือไม่ก็เรียกนายเอมาถาม</p>	<p>ปัญหา</p> <p>ครูมีจำนวนน้อย ในขณะที่ผู้เรียนเพิ่ม มากขึ้นทุกปี ครูจึง ต้องสอนในรายวิชาที่ ตนไม่ถนัด เพื่อให้ ครบตามที่หลักสูตร กำหนด</p>
--	--

<p>พนา: แล้วคิดว่าปัญหาเรื่องบุคลากรจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรได้บ้างครับ</p> <p>ครูปี: จ้างครูอิสลามศึกษาเพิ่มน่าจะช่วยให้ดีเลยอะ</p> <p>ครูดี: เห็นด้วยครับ อยากให้มีการสอบครูอิสลามศึกษาเข้ามาช่วยสอน ให้คนที่จบอิสลามศึกษาโดยตรงจะได้มีความรู้ประสบการณ์</p> <p>พนา: แล้วในเรื่องขวัญและกำลังใจคิดว่าอย่างไรบ้าง</p> <p>ครูเอฟ: เงินเดือนไม่พอจ่ายอะ ฮ่า ฮ่า ฮ่า</p> <p>ครูเอ: คือผมมองไปในเรื่องของสวัสดิการมากกว่านะครับ ผมว่าพวกเราไม่ได้รับสวัสดิการเหมือนข้าราชการ</p> <p>ครูซี: อยากให้บรรจุเป็นพนักงานราชการกันทุกคนนะครับ</p> <p>ครูเอฟ: ใช่กะ จะได้มั่นคงในอาชีพ</p> <p>-หลักสูตร</p> <p>พนา : ต่อมาเป็นประเด็นด้านหลักสูตรนะครับ อยากทราบว่าครูสอนศาสนาอิสลามทุกท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาที่โรงเรียนตอนนี้มีความเหมาะสมแล้วหรือยังครับ</p> <p>ครูเอ : ถ้าตามหลักความเป็นจริงแล้วก็ยังมีหลายคนที่ยังไม่เข้าใจหลักสูตรหรือการแบ่งชั่วโมงในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มอิสลามศึกษาเท่าไรนะ</p> <p>ครูซี: วิสัยทัศน์ดีแล้ว ไม่ต้องปรับปรุง</p> <p>พนา: มีการจัดประชุมกันในกลุ่มอิสลามศึกษาบ้างไหม เรื่องหลักสูตร</p> <p>ครูดี: มีนะ เราก็มักจะคุยกันว่า ใครรับผิดชอบรายวิชาอะไร ถามกันว่าเรื่องนี้ วิชานี้ต้องสอนกี่คาบ แบ่งคาบยังไง ประเมินกันยังไงบ้าง</p> <p>ครูเอฟ: ก็มานั่งคุยกัน ว่าเราจะปรับปรุงอะไรในหลักสูตรอีกบ้าง</p> <p>คุณเอ: แต่ด้วยความที่ยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องหลักสูตรกันมาก เลยไม่มีใครเสนอแนะอะไรมาก</p> <p>พนา: แล้วมีวิธีการทำอย่างไรให้รู้เรื่องหรือเข้าใจเรื่อง</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>อยากให้มีการสอบครูอิสลามศึกษาที่จบอิสลามศึกษาโดยตรงมาช่วยสอน</p> <p>ปัญหา</p> <p>อยากมีความมั่นคงในอาชีพ ให้บรรจุเข้าเป็นพนักงานราชการ</p> <p>ปัญหา</p> <p>ไม่ค่อยเข้าใจเรื่องหลักสูตรอิสลามศึกษา การจัดทำโครงสร้างรายวิชา</p>
--	--

<p>หลักสูตรมากขึ้น</p> <p>ครูเอ: ก็สอบถามวิชาการบ้าง ปรีक्षाเขาว่าหลักสูตรอิสลามศึกษานี้มันเป็นอย่างไง พวกเราต้องทำอะไรบ้าง วิชาการก็ช่วยอธิบายให้เข้าใจ</p> <p>ครูจี: ได้จากการอบรมจาก ผอ. ด้วย ที่รวมกลุ่มกันคิดหลักสูตร เราก็ได้ความรู้ขึ้นมา</p> <p>ครูเอฟ: หาหนังสือ ก็นั่งอ่านทำความเข้าใจ เวลาสอนจะได้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด</p> <p>-อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอน</p> <p>พนา: คุณครูคิดว่าโรงเรียนกาบังพิทยาคมมีอาคารสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอนเพียงพอไหมครับ หรือมีปัญหาอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้</p> <p>ครูบี: ผมคิดว่า อาคาร สถานที่ส่วนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่อาคารเรียน เช่น ห้องน้ำ ห้องพัสดุ นี่เพียงพอแล้วนะครับสบายมาก ๆ แต่อาคารเรียนนี่เราต้องยอมรับว่าไม่พอนะ นักเรียนเราเพิ่มมากขึ้นทุกปี แล้วอิสลามศึกษาก็ไม่มีพื้นที่อาคารที่จะใช้สอนนักเรียนที่เยอะ ๆ ได้</p> <p>ครูจี: ไม่มีแหล่งเรียนรู้อิสลามศึกษาที่ชัดเจน</p> <p>นายพนา : อย่างไรครับ</p> <p>ครูจี: ไม่มีห้องสำหรับให้นักเรียนไว้ใช้เรียนศาสนาในคาบว่าง ในห้องสมุดก็ยังมีพื้นที่คับแคบเกินไป สถานที่เก็บหนังสือ ตำราทางศาสนาเหล่านี้ก็ไม่มี อยู่ที่ครูหมด นักเรียนบางคนก็ไม่กล้ามาขอ คือถ้าเรามีห้องไว้สำหรับตรงนี้จะดีมาก เวล่านักเรียนไม่มีคาบเรียน ก็จะมาเรียนศาสนาด้วยตนเองได้</p> <p>ครูเอฟ: ถ้าพูดถึงห้องเรียนก็คิดเหมือนกันกับทุกคนนะว่าไม่เพียงพอ อีกอย่างคือปัญหาเรื่องหนังสือ ตำรา บางวิชาไม่มีให้ครู ครูก็ต้องจัดทำเอง</p> <p>พนา: แล้วแก้ปัญหahองเรียนตรงนี้กันอย่างไรบ้างครับ</p> <p>ครูบี: ก็ใช้ห้องแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สอน ห้องคณิตศาสตร์ ห้อง</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ประชุมกันในกลุ่ม อิสลามศึกษา ปรีक्षा ขอคำแนะนำจาก ผู้อำนวยการ โรงเรียน และฝ่ายวิชาการ โรงเรียน ค้นหา หนังสือเพื่อทำความเข้าใจเพิ่มเติม</p> <p>ปัญหา</p> <p>โรงเรียนมีบรรยากาศ การเรียนรู้ที่ดี แต่มี ปัญหาห้องเรียนไม่ เพียงพอขาดห้อง แหล่งเรียนรู้สำหรับ นักเรียนทำกิจกรรม ทางศาสนาอิสลามใน ช่วงเวลว่าง</p>
--	---

<p>วิทยาศาสตร์ บ้าง แก้ปัญหากันไป</p> <p>พนา: ไม่มีหนังสือไว้ประกอบการสอนใช่ไหมครับ</p> <p>ครูดี: ใช่ค่ะ อยากให้มีทุกวิชา</p> <p>พนา: แล้วแก้ปัญหาเรื่องหนังสือกันอย่างไรบ้าง</p> <p>ครูดี: ก็จัดทำเอกสารประกอบการสอนกันเอง หาข้อมูลจากในอินเทอร์เน็ต</p> <p>ครูเอ: ก็อยากเสนอสำนักพิมพ์เหมือนกัน ว่าให้ทำหนังสือเกี่ยวกับศาสนาขายบ้าง ฮ่า ฮ่า ฮ่า</p> <p>-จบประมาณ</p> <p>พนา : คุณครูคิดว่าโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีความเพียงพอหรือไม่อย่างไรบ้างครับ</p> <p>ครูเอ : เพียงพอครับ ก็เห็นถึงความเอาใจใส่ดูแลของ ผอ. ในการจัดสรรงบประมาณมาดูแลเรื่องนี้</p> <p>ครูซี : ขอกลับไปพูดถึงเรื่องหนังสือ คิดว่าตรงนี้งบประมาณยังไม่เพียงพอ เพราะครูและนักเรียนยังไม่มีหนังสือเรียนอิสลามศึกษาอีกหลายวิชา</p> <p>ครูดี : แต่ที่ชื่นชอบในหลาย ๆ เรื่องที่สนับสนุน อย่างเช่นจัดรถรับ - ส่ง นักเรียนให้ไปละหมาดวันศุกร์ ตรงนี้ชุมชนก็ชอบ</p> <p>ครูบี: ชื่นชอบละหมาดให้นักเรียนชายและหญิง ตรงนี้ก็เป็นสิ่งดี</p> <p>พนา : ชุมชนได้เข้ามามีส่วนสนับสนุนในเรื่องงบประมาณบ้างไหมครับตรงนี้ เกี่ยวกับการสอนอิสลามศึกษา</p> <p>ครูจี: เคยมีเมื่อตอนแรก ๆ ตั้งแต่เริ่มสร้างโรงเรียนใหม่ ๆ ก็มาช่วยกันสร้างอาคารละหมาดให้ แต่หลังจากนั้นก็ไม่มีแล้ว ฮ่า ฮ่า ฮ่า</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ใช้ห้องแหล่งเรียนรู้ในการสอนวิชาอิสลามศึกษา</p> <p>ปัญหา</p> <p>ไม่มีหนังสือประกอบการเรียนการสอน</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ให้มีการจัดซื้อหนังสือเรียนให้ครบทุกรายวิชาที่มี</p> <p>ปัญหา</p> <p>ไม่มีปัญหาด้านงบประมาณ ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี</p>
---	---

<p>กระบวนการ (Process)</p> <p>-การนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>พนา : การนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาประการใดบ้างครับ</p> <p>ครูเอ : ไม่มีปัญหาครับ</p> <p>ครูซี : ใช่ค่ะ ไม่มีปัญหาเรื่องการนำไปใช้แต่อย่างที่บอกข้างต้น ในช่วงแรกคืออาจยังไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องหลักสูตรกันมากนัก แต่ ผอ. ก็มีการจัดอบรมให้ อธิบายแบบให้ทำงานทำได้ ถ้าทำไม่ได้ก็มีปรึกษากันเอง หรือไปปรึกษาวิชาการ</p> <p>พนา : ได้รับการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรบ้างไหมครับ</p> <p>ครูเอฟ : มีการนิเทศ ผอ. หัวหน้าวิชาการ มานิเทศในห้อง</p> <p>ครูจี : สอนไปก็ตื่นเต้นไป ผิด ๆ ถูก ๆ พอมีคนมานั่งมองเราสอน</p> <p>ครูดี : พอเขาจะมาเราก็กังวล แต่ก็ผ่านไปให้ได้</p> <p>พนา : คิดว่าการนิเทศ มีผลดีไหมครับ</p> <p>ครูเอ : มีผลดี ครูจะได้เตรียมความพร้อมในการสอน ได้มีคนมาประเมินว่าการสอนเราดีหรือยัง ต้องปรับอะไรบ้าง</p> <p>-การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>พนา : คุณครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกันอย่างไรบ้างครับ</p> <p>ครูเอ : ยังไงครับ หมายถึง วิธีสอนใช่ไหม</p> <p>พนา : ใช่ครับ คุณครูมีวิธีสอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ใดบ้าง</p> <p>ครูจี : ส่วนใหญ่ถ้าวิชาอาหรับให้ให้ท่องคำศัพท์ เรียนรู้ คำศัพท์เหมือนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ มีใบงาน แบบฝึกหัดให้นักเรียนทำ</p> <p>พนา : มีการใช้สื่ออื่น ๆ ประกอบการสอนไหมครับ</p> <p>ครูดี : ถ้าจัดทำสื่ออย่างน้อย ไม่ค่อยมีสื่อประกอบการเรียน ส่วนใหญ่ก็เน้นบรรยายความรู้ เหมือนประวัติอิสลามก็บรรยายให้นักเรียนเข้าใจ</p> <p>ครูบี : มีนะคะ ทางนี้ทำอยู่ ได้สื่อให้นักเรียนผลิตเอง เป็นสื่อ</p>	<p>ปัญหา</p> <p>ไม่มีปัญหาด้านการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะได้รับการอธิบาย การให้คำปรึกษาจากผู้อำนวยการโรงเรียน และฝ่ายวิชาการเป็นอย่างดี มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษา โดยมีการชี้แจงให้ทราบล่วงหน้าเพื่อให้ครูได้เตรียมรับการนิเทศ</p> <p>ปัญหา</p> <p>ครูมีวิธีการสอนที่ไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายให้นักเรียนทำใบงาน</p>
---	--

<p>ทำมือ ทำหนังสือเล่มเล็กบ้าง นักเรียนก็ชื่นชอบ ทำได้ดี</p> <p>ครูชี: อบรมแผน Active Learning ได้นำมาใช้แล้วคะ นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ</p> <p>พนา: แล้วคุณครูมีวิธีการอย่างไรบ้างครับ ที่จะพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ครูเอ: การสอนในอินเทอร์เน็ต ซึ่งก็ไม่มีแบบอิสลามศึกษานะ แต่ก็ดูเป็นแนวทางแล้วเอามาปรับใช้</p> <p>ครูบี: ใช้ความรู้เวลาไปเข้าร่วมอบรม เขาก็จะมีสอนสร้างสื่อบ้าง ก็เอามาลองทำ</p> <p>-การวัดผล/ประเมินผล</p> <p>พนา: คุณครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายหรือไม่ อย่างไรครับ</p> <p>ครูเอ: อืม...การวัดผลประเมินผลนักเรียนก็พอจะรู้อยู่บ้างนะคะ ว่าต้องมีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา</p> <p>ครูบี: บางทีข้อสอบก็คิดว่ายังไม่มีคุณภาพเพียงพอ ไม่ตรงเป้าหมายของหลักสูตร เพราะไม่มีคลังข้อสอบหรือแนวข้อสอบให้ดูเลย</p> <p>ครูเอฟ: ออกได้ไม่ตรงตามเป้าของหลักสูตร แต่ก็ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน วัดตามศักยภาพแบบนี้มากกว่า วัดตามความเป็นจริง</p> <p>พนา: ใช้วิธีวัดผลอย่างไรบ้างครับ</p> <p>ครูดี: ก็มีทั้งสังเกตพฤติกรรม แบบทดสอบ แบบประเมินการอ่าน</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ศึกษาการสร้างสื่อ การจัดการเรียนการสอนจากอินเทอร์เน็ต และนำความรู้จากการไปเข้าร่วมอบรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสื่อ</p> <p>ปัญหา</p> <p>ข้อสอบที่ใช้ยังไม่มีคุณภาพ เพราะไม่มีคลังข้อสอบหรือแนวทางการออกข้อสอบออกได้ไม่ตรงตามเป้าของหลักสูตร เน้นวัดตามศักยภาพที่เกิดขึ้นจริงของนักเรียน</p>
--	--

<p>-การนิเทศติดตามการเรียนการสอน</p> <p>พนา :สถานศึกษามีการนิเทศติดตามการเรียนการสอนอิสลามศึกษาหรือไม่ อย่างเป็นอย่างไรครับ</p> <p>ครูเอ : มีการนิเทศติดตามโดย ผอ. หัวหน้าวิชาการ ลงมาดูการสอนในห้องเรียน</p> <p>ครูเอฟ :มีมาดู เราก็สอนตามปกติ เวลาเขามาดูก็มีตื่นตื่น</p> <p>พนา : มีการแจ้งล่วงหน้าไหมครับว่าจะนิเทศเมื่อไหร่</p> <p>ครูดี : มีการแจ้ง ออกปฏิทินกำหนดวันนิเทศชัดเจน ครูได้เตรียมความพร้อม</p> <p>พนา : แล้วเจอปัญหาอะไรบ้างครับในการนิเทศ</p> <p>ครูเอ : ก็ สื่อการสอนอย่างที่บอกไม่ค่อยมีสื่อใช้สอน เลยกลัวว่าผลการประเมินจะไม่ดี</p> <p>ครูบี : ปัญหาไม่มีค่ะ แต่ตื่นตื่นเวลากรรมการมา</p> <p>พนา : แล้วแก้ปัญหาอย่างไรบ้าง เวลาที่มีกรรมการมานิเทศ</p> <p>ครูดี : ก็เตรียมรับการนิเทศ ทำให้ดีที่สุด</p> <p>ผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output)</p> <p>- คุณภาพของผู้เรียน (ด้านการเรียน/ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์)</p> <p>พนา : คุณครูคิดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษาของนักเรียนเป็นอย่างไรครับ</p> <p>ครูจี : ก็มีการพัฒนาขึ้นทุกปีนะ ผลการสอบ I – NET อิสลามศึกษาที่ผ่านมาก็บอกได้ชัดเจนว่า โรงเรียนเราประสบความสำเร็จในการสอนศาสนาพอสมควร</p> <p>ครูเอฟ : แต่มันเป็นแบบนี้ด้วยนะ คือเราไม่ใช่โรงเรียนประจำที่นักเรียนทุกคนต้องนอน โรงเรียน ตรงส่วนนี้เลยมีปัญหา นิดนึง ตรงที่เวลานักเรียนอยู่บ้านผู้ปกครองไม่ได้เข้มงวดเรื่องศาสนา นักเรียนเลยปฏิบัติบ้าง ไม่ปฏิบัติบ้าง</p>	<p style="text-align: center;">ปัญหา</p> <p>ไม่มีปัญหาด้านการนิเทศ เพราะมีปฏิทินกำหนดวันเวลาที่นิเทศชัดเจน แต่มีความกังวลในด้านการใช้สื่อ และตื่นตื่นเวลากรรมการมา</p> <p style="text-align: center;">แนวทางการพัฒนา</p> <p>เตรียมตัวให้พร้อมรับการนิเทศ</p> <p style="text-align: center;">ปัญหา</p> <p>นักเรียนเรียนศาสนาเฉพาะที่โรงเรียน แต่พออยู่ที่ที่บ้านผู้ปกครองไม่เข้มงวด</p>
--	---

<p>พนา: แล้วคุณครูแก้ปัญหาเรื่องนี้อย่างไรบ้างครับ</p> <p>ครูดี: ก็พยายามพูดคุยกับผู้ปกครองให้ช่วยกันดูแล และเข้มงวดเรื่องการศึกษา การละหมาด นักเรียนจะได้ปฏิบัติทั้งที่บ้านและโรงเรียน</p> <p>พนา: แล้วด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอย่างไรบ้างครับ</p> <p>ครูซี: นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดี ซื่อสัตย์ ไม่ดื้อเท่าไร ห่า ห่า ห่า</p> <p>ครูเอ: มองว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอิสลามศึกษายังไม่เกิด เด็กบางส่วนยังไม่มีจิตสำนึกในการเกรงกลัวต่อบาป</p> <p>ครูเอฟ: นักเรียนบางคนก็พอที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในโรงเรียนและชุมชนได้ แต่บางคนก็ไม่ดีพอ</p> <p>พนา: แล้วคุณครูมีวิธีการแก้ปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นี้อย่างไรบ้างครับ</p> <p>ครูเอ: ก็พยายามสอนในเรื่องหลักปฏิบัติทางศาสนาอิสลาม เรื่องของการกระทำผิดต่อหลักศาสนา ให้นักเรียนได้ซึมซับและเกรงกลัวต่อบาป</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>พูดคุยทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง</p> <p>ปัญหา</p> <p>นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดี มีเพียงบางคนที่ไม่มีจิตสำนึกในการเกรงกลัวต่อบาป</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>สอนหลักปฏิบัติทางศาสนาอิสลามให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น</p>
---	---

ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้สังเกต/บันทึก	นายพนา อรัญภาค
ผู้ให้สัมภาษณ์	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา
วัตถุประสงค์	1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา

.....

บันทึกการสนทนากลุ่ม

<p>พนา: จากการสนทนากลุ่มของครูอิสลามศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนา การจัดการศึกษาอิสลามศึกษา โรงเรียนกาบังพิทยาคม จังหวัดยะลา ท่านคิดว่ามีปัญหาเพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร</p> <p>กรรมการเอ: โดยส่วนตัวผมคิดว่าปัญหาหลัก ๆ ของโรงเรียนในตอนนี้คือ เรายังไม่มีความเข้มแข็งในเรื่องการสอนศาสนา กันเท่าไรหรอก ครูไม่เข้มพอนะ</p> <p>กรรมการบี : ครูสอนไม่เข้มข้น อิสลามศึกษาครูต้องสอนกันอย่างจริงจัง</p> <p>กรรมการซี: ใช่ๆ ผมเห็นด้วย ต้องสอนให้จริงจัง เพราะไม่อย่างนั้นเราจะไม่มีเด็กมาเรียน ผู้ปกครองส่งไปปอเนาะกันหมด</p> <p>กรรมการเอ: คือเราต้องมามองให้เห็นถึงปัญหาจริง ๆ ว่าครูที่สอนอิสลามศึกษาตอนนี้เรียนจบตรงวุฒิใหม่ สอนได้ใหม่ในวิชาที่รับผิดชอบ</p> <p>กรรมการดี: ครูนี่สำคัญเลย ถ้าไม่มีความรู้จะให้สอนเด็กไม่ได้ ต้องพัฒนาครูให้มีความรู้กว่าเด็ก</p> <p>กรรมการอี: ถ้าครูขาดแคลนก็ต้องรีบจัดสรรครูมาสอนให้เพียงพอกับนักเรียน เปิดสอบเอาที่มีวุฒอิสลามศึกษา จะได้พัฒนาเด็กได้</p>	<p>ปัญหา</p> <p>ครูไม่เข้มงวดนักเรียน ในเรื่องการจัดการเรียน การสอน จบไม่ตรง ตามวุฒิจึงไม่มีความรู้ เพียงพอที่จะสอน นักเรียนได้</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>เปิดรับสมัครครูเข้ามา สอนที่มีความรู้และ ประสบการณ์</p>
---	--

<p>กรรมการเอฟ: ต้องให้พอ. สํารวจด้วยว่าครูคนไหนสอนเป็นอย่างไร ครูจะได้ตั้งใจสอน</p> <p>กรรมการจี: มอบรางวัลให้ครูที่สอนดี ขยัน เราควรยกย่องครูเหล่านี้ เขาจะได้มีกำลังใจในการทำงาน แต่ถ้าครูคนไหนสอนไม่ดี ทิ้งนักเรียน ไม่เข้าสอนก็ต้องเรียกมาพูดคุยด้วย</p> <p>พนา: ด้านหลักสูตรมีข้อปัญหาใดที่จะเพิ่มเติมหรือไม่ครับ</p> <p>กรรมการบี: หลักสูตรอิสลามศึกษาตามที่กำหนดก็มีความชัดเจนดี อยากให้ครูได้ศึกษาให้เข้าใจว่าในหลักสูตรต้องการให้ครูสอนเรื่องอะไร</p> <p>กรรมการดี: ถ้ามองเรื่องหลักสูตร โดยส่วนตัวคิดว่ายังยากไป ถ้าใช้หลักสูตรนี้กับนักเรียนเรา เพราะว่าความรู้พื้นฐานยังต้องพัฒนาอีกเยอะ ยังไปไม่ถึงตามที่หลักสูตรกำหนด</p> <p>พนา: แล้วท่านคิดว่าจะสามารถพัฒนาเรื่องหลักสูตรได้อย่างไรบ้างครับ</p> <p>กรรมการเอ: ให้ครูศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร ก่อนจัดการเรียนการสอน สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนด</p> <p>กรรมการบี: ถ้าเรารู้ว่านักเรียนมีพื้นฐานไม่ดี เราก็ควรจัดสรรเวลาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียนให้ดีขึ้น อาจสอนพิเศษตอนเย็น เอาเฉพาะเด็กที่เรียนไม่เก่ง ไม่เข้าใจ เอามาสอนจะได้เรียนทันคนอื่น</p> <p>พนา: ท่านคิดว่าอาคารสถานที่/ แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนการสอนตามที่ครูอิสลามศึกษาได้ให้ข้อมูลมา ยังมีปัญหาใดเพิ่มเติมอีกบ้างไหมครับ</p> <p>กรรมการซี: สิ่งที่เป็นห่วงที่สุดก็เรื่องอาคารเรียนตามที่ครูเขาแจ้งไว้แน่ แต่ก็เข้าใจว่ามันเกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณที่จะมาจัดทำตรงนี้ ก็อยากให้ลองระดมทุนชาวบ้านดู หน่วยงานราชการภายนอก เพราะ โรงเรียนก็เป็นแหล่งเรียนรู้ของลูกหลานเขา เขาต้องเห็นความสำคัญ และช่วยเหลือ</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>สร้างขวัญกำลังใจให้ครู โดยการมอบเกียรติบัตรรางวัล ครูสอนดี เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการทำงาน</p> <p>ปัญหา</p> <p>หลักสูตรมีความยากไม่เหมาะกับนักเรียน เพราะนักเรียนมีความรู้พื้นฐานน้อย</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร ก่อนจัดการเรียนการสอน และสอนพิเศษให้กับนักเรียนที่มีพื้นฐานทางการเรียนอิสลามศึกษาไม่ดี</p> <p>ปัญหา</p> <p>อาคารเรียนไม่เพียงพอ</p>
--	--

<p>กรรมการเอ: จัดกินน้ำชาก็ได้ ทางพวกผมก็พอจะมีกำลังในการจัดหาคนมาบ้าง แต่ก็ต้องดูว่าเศรษฐกิจช่วงนี้ ชาวบ้านก็ค่อนข้างลำบาก ผอ. อาจต้องลองเขียน ไปให้ทางเขตพื้นที่ช่วยเหลือ</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>จัดกิจกรรมระดมทุนจากชาวบ้าน ถ้าไม่มีทุนทรัพย์ก็ให้มาช่วยสร้าง</p>
<p>พนา: แล้วในเรื่องงบประมาณ ท่านคิดว่ามีปัญหาอะไรเพิ่มเติมอีกไหมครับ</p> <p>กรรมการดี : ก็ตามที่ครูได้บอกไว้ว่างบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีปัญหาอยู่บ้าง ตรงที่ไม่มีงบประมาณดูแลในเรื่องการจัดทำห้องแหล่งเรียนรู้อิสลามศึกษา ก็อยากให้มีการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือด้านงบประมาณอีกครั้ง</p>	
<p>กรรมการเอ: ที่มองว่าชาวบ้านไม่ได้เข้ามาช่วยเรื่องงบประมาณผมว่า บางทีเราก็มองเขาผิดไป ถึงเขาจะไม่มีเงินมาช่วยแต่เขาก็มีกำลัง ถ้าโรงเรียนแจ้งไปว่าขอความร่วมมือมาช่วยสร้างอาคารก็มากันแน่ ๆ นะผมว่าแต่โรงเรียนอาจจะต้องหางบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ก่อน จากต้นสังกัด</p> <p>พนา :ต่อไปจะเป็นคำถามด้านกระบวนการกันบ้างนะครับ ท่านคิดว่าครูสอนอิสลามศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไรบ้างครับ</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ระดมทุนจากชาวบ้านขอความร่วมมือในการให้ความอนุเคราะห์จัดซื้ออุปกรณ์ หรือขอความร่วมมือในการปลูกสร้าง</p>
<p>กรรมการบี: คือเท่าที่เคยมานิเทศการสอน ผมมองว่าครูยังสอนได้ไม่สนุก เด็ก ๆ ไม่ค่อยมีส่วนร่วมกับการสอนของครูนะ</p> <p>กรรมการดี: ครูไม่ใช่สื่อในการสอน บรรยายให้นักเรียนฟังอย่างเดียว ผมว่าต้องส่งครูไปอบรมเรื่องการจัดทำสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรายวิชาอิสลามศึกษา</p>	
<p>กรรมการจี: ใช่ ต้องให้ครูได้เข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเอง จะมีแนวทางใหม่ ๆ มาใช้สอนนักเรียน</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ส่งครูไปเข้าร่วมอบรมความรู้เพื่อจัดทำสื่อการสอนอิสลามศึกษา</p>
<p>กรรมการเอ: นักเรียนส่วนใหญ่มีโทรศัพท์มือถือกันทุกคนอยากให้ครูลองใช้สื่อเทคโนโลยีเหล่านี้ในการสอนดูบ้าง</p> <p>พนา: การนิเทศติดตามการเรียนการสอน ท่านคิดว่ามีปัญหาอะไรเพิ่มเติมบ้างครับ</p>	

<p>กรรมการเอ: ก็อยากให้เอาจริงเอาจังเรื่องการนิเทศ เพราะจะได้ช่วยประเมินการสอนของครูด้วย</p> <p>กรรมการบี: ผู้ที่จะนิเทศก็ต้องมีความรู้ที่ดี จะได้แนะนำครูได้</p> <p>พนา: ท่านมองว่าคุณภาพของผู้เรียนทุกวันนี้ ผู้เรียนมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดและมีปัญหาด้านใดบ้างครับ</p> <p>กรรมการซี: ถ้าพูดถึงเรื่องการเรียนอิสลามศึกษา ผมว่านักเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องศาสนา พบเห็นว่ายังมีคนนักเรียนเหลวไหล หนีออกนอกโรงเรียนในช่วงเวลาเรียน</p> <p>กรรมการอี: ชาวบ้านเขาเห็นว่าเป็นนักเรียนคาบังพิทยาคม ไม่เข้าเรียน หนีไปนั่งอยู่ตามศาลา อยากให้ครูดูแลให้เข้มข้น ให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องศาสนา</p> <p>พนา: พอดีมีแนวทางแก้ปัญหาเรื่องนี้อย่างไรบ้างครับ</p> <p>กรรมการอี: ก็ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ของโรงเรียน โรงเรียนต้องมีกฎ ระเบียบในการดูแลนักเรียนอย่างเข้มงวด</p> <p>กรรมการบี: ใช่ ถ้าเด็กหนีเรียน ครูต้องเช็คเลยว่าคนไหน แล้วต้องแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบด้วย จะได้ดูแลกันทั่วถึง</p> <p>กรรมการดี: ลงโทษ หักคะแนน จะได้ไม่กลับไปทำผิดซ้ำอีก</p> <p>กรรมการเอ: ครูต้องเข้มงวดด้วย ต้องเช็คนักเรียนทั้งตอนเข้าในห้องเรียน และตอนเข้าแถวกลับบ้าน</p> <p>กรรมการบี: ต้องดูแล สังเกตพฤติกรรม เด็กคนไหนเริ่มเหลวไหล ต้องติดตามดูแลใกล้ชิด</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์มือถือ ในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>ปัญหา</p> <p>ผู้นิเทศไม่เอาจริงเอาจัง ด้านการนิเทศ ไม่มี ความรู้ที่จะให้คำแนะนำ ครูสอนอิสลามศึกษาในเรื่องการสอนศาสนาได้</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศที่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะให้คำแนะนำ ด้านการสอนอิสลามศึกษาได้</p> <p>ปัญหา</p> <p>เด็กหนีออกนอก บริเวณโรงเรียน ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <p>ใช้กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้เข้มงวดในการดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมหนีเรียน กำหนดบทลงโทษให้ชัดเจน</p>
---	--

ภาคผนวก จ

รายนามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

รายนามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	นางสาวยุวารี อาแว	ครูผู้สอนอิสลามศึกษา/พนักงานราชการ	
2	นางสารีนา นาแว	ครูผู้สอนอิสลามศึกษา/ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน	
3	นายอุซ็อมมาน ยูโซ๊ะ	ครูผู้สอนอิสลามศึกษา/ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน	
4	นายปรีดี จาเนาะ	ครูผู้สอนอิสลามศึกษา/ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน	
5	นายสุลาيمان หนึหิยา	ครูผู้สอนอิสลามศึกษา/ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน	
6	นางสาวซูรีนา อาแว	ครูผู้สอนอิสลามศึกษา/ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน	
7	นายอับดุลอาซิ ดือราแม	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้ทรงคุณวุฒิ	
8	นายมะคารี ดันหยงสะมะแอ	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้ทรงคุณวุฒิ	
9	นายอาฮามัด วาเตะ	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
10	นายมะคูกี สาละ	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้นำศาสนา	
11	นายดอโรมิง อีสอริอูมูซอ	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้ทรงคุณวุฒิ	
12	นายอภิสิทธิ์ ไพรวรรณ	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้แทนศิษย์เก่า	
13	นายสุพจน์ ศิลา	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้แทนผู้ปกครอง	

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพนา อรัญภาค
วัน เดือน ปีเกิด	14 ตุลาคม 2511
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
ประวัติการศึกษา	ศศ.บ. ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขามนุษย์ศาสตร์ วิชาเอก การพัฒนาชุมชน วิทยาลัยครูยะลา ปีการศึกษา 2533 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2535 ประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2553
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนกาบังพิทยาคม อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ โรงเรียน

